

NOTA BODEMBEHEER GEMEENTE VIJFHEERENLANDEN

Beleidskader voor grondverzet en bodemsanering

16 oktober 2020

Nota bodembeheer Gemeente Vijfheerenlanden

Beleidskader voor grondverzet en bodemsanering

Opdrachtgever:	Gemeente Vijfheerenlanden
Opdrachtnemer:	Omgevingsdienst regio Utrecht
Projectteam:	Monique Ramaekers (gemeente) Jan Hijzelendoorn (ODRU)

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1. Inleiding.....	7
1.1. Aanleiding	7
1.2. Leeswijzer.....	7
2. Achtergronden beleid grondverzet	9
2.1 Doelstelling nieuwe beleid	9
2.2 Doelgroep	9
2.3 (Veranderingen) bevoegd gezag taken.....	9
2.4 Verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid	10
2.5 Reikwijdte van het beleid	10
3. Wettelijk kader grondverzet.....	12
3.1 Landelijk kader voor het grondverzet.....	12
3.2 Randvoorwaarden Gebiedsspecifiek beleid.....	14
3.3 Voordelen Gebiedsspecifiek beleid	14
3.4 Toezicht en handhaving Besluit bodemkwaliteit	15
4. Bodemkwaliteitskaart.....	16
4.1 Bodemfunctieklassenkaart.....	16
4.2 Bodemzoneringskaart	16
4.3 Ontgravingskaart	18
4.4 Toepassingskaart	18
5. Gebiedsspecifieke beleid grondverzet	19
5.1 Uitgangspunten van het gemeentelijk bodembeleid	19
5.2 Uitbreiding eigen bodembeheergebied	20
5.3 Gewenste beschermingsniveau	21
5.4 Niet-zone gerelateerde beleidsregels	22
5.4.1 Toepassen van grond met bodemvreemd materiaal	22
5.4.2 Toepassen van grond op gevoelige functies	23
5.4.3 Toepassen van lood-houdende grond in tuinen.....	25
5.4.4 Toepassen grond op bedrijfs- en industrieterreinen	26
5.4.5 Uitwisselen van grond tussen bermen van (spoor)wegen.....	28
5.4.6 Uitwisselen van grond tussen boomgaardpercelen	30
5.4.7 Ontgraven van grond t.b.v. kabels, leidingen en riolering	32
5.4.8 Ontgraven van grond dieper dan 2 meter	33

5.4.9	Verspreiden van bagger op de landbodem	34
5.4.10	Tijdelijke opslag van grond en bagger	35
5.5.	Zone-gerelateerde beleidsregels	38
5.5.1	Gebiedsspecifiek beleid zone A.....	38
5.5.2	Gebiedsspecifiek beleid zone B.....	39
5.5.3	Gebiedsspecifiek beleid zone D	40
5.5.4	Gebiedsspecifiek beleid zone E	42
6.	Handvat grondverzet	44
6.1	Inleiding	44
6.2	Erkende bewijsmiddelen	44
6.3	Stappenschema grondverzet	45
	Stap 1: Is de ontgravingslocatie onverdacht?	45
	Stap 2: Wat is de verwachte kwaliteit van de te ontgraven grond?.....	45
	Stap 3: Welke eisen gelden er op de toepassingslocatie?	46
	Stap 4: Is er sprake van bijzondere omstandigheden?.....	46
	Stap 5: Moet er een melding gedaan worden?.....	47
6.4	Aandachtspunten	49
7.	Bijzondere omstandigheden	51
7.1	Gebieden/situaties die zijn uitgezonderd van de kaart	51
8.	Beleid voor graven en saneren	54
8.1	Verschil tussen graven en saneren	54
8.2	Graven in de bodem.....	54
8.3	Saneren.....	58
8.4	Gemeentelijke visie op aanpak van verontreinigingen.....	60
9.	Doorkijk naar de Omgevingswet.....	62
9.1	Activiteiten graven en saneren	62
10.	Bestuurlijke vaststelling.....	63
10.1	Vaststelling kaart en beleid	63
10.1.1	Vasstelling en geldigheid	63
10.1.2	Evaluatie/aanpassing van het beleid of kaart	63
10.2	Delegeren bevoegdheden raad naar college.....	64
10.2.1	Wijziging van de Bodemfunctieklassenkaart	64
10.2.2	Verlengen van de Bodemkwaliteitskaart	64
10.2.3	Acceptatie van andere bodemkwaliteitskaarten	65
10.3	Communicatie	66

Bijlagen

1. Lijst met literatuurverwijzingen
2. Lijst met begrippen en definities
3. Tabellen met statistische kengetallen bodemkwaliteit zone A, B, C, D en E
4. Kaartbijlagen van de bodemkwaliteitskaart:
 - 4A Bodemzoneringskaart
 - 4B Ontgravingskaart bovengrond (0 – 0,5 m -mv)
 - 4C Ontgravingskaart ondergrond (0,5 – 2 m -mv)
 - 4D Toepassingskaart voor grond/bagger afkomstig van locaties **binnen** het (uitgebreide) bodembeheergebied
 - 4E Toepassingskaart voor grond/bagger afkomstig van locaties **buiten** het (uitgebreide) bodembeheergebied
5. Bodemfunctieklassenkaart
6. Kaart met overzicht ligging (voormalige) boomgaardpercelen
7. Samenvatting Handvat tijdelijke uitname
8. Samenvatting uit NEN 5707 over asbest-verdachtheid van grond
9. Maximale Waarden per bodemfunctieklasse
10. Criteria voor Grootschalige Bodemtoepassingen (GBT)
11. Verspreiden van bagger op aangrenzende percelen
12. Meldingsformulier voor het graven in zone D (in ontwikkeling)
13. Bodemgebruiksadviezen lood
14. Wegbermen

Het rapport "Bodemkwaliteitskaart gemeente Vijfheerenlanden", van MARMOS Bodemmanagement (kenmerk: P19-11, d.d. 4 augustus 2020) is als separate bijlage bij deze Nota gevoegd

Samenvatting

Aanleiding

Aanleiding voor het opstellen van dit nieuwe bodembeleid is het ontstaan van de gemeente Vijfheerenlanden per 1-1-2019 door een fusie van de gemeenten Zederik, Leerdam en Vianen. Bij het vaststellen van deze Nota vervalt het beleid dat gold voor het grondverzet in deze voormalige gemeenten. Het in deze Nota beschreven beleid bouwt voort op het oude beleid van deze gemeenten, maar is geharmoniseerd, geactualiseerd en bevat een aantal aanscherpingen of juist versoepelingen ten opzichte van het oude beleid. Het eigen bodembeheergebied wordt uitgebreid met het grondgebied van een aantal buur- en regiogemeenten en de bodemkwaliteitskaarten van deze gemeenten worden door Vijfheerenlanden geaccepteerd als bewijsmiddel voor de kwaliteit van toe te passen grond. Dit maakt uitwisseling van grond op een eenvoudige en kosteneffectieve wijze mogelijk.

Opbouw van de Nota

Deel 1: Het nieuwe beleid voor het grondverzet

Het Besluit bodemkwaliteit gaat over het toepassen en tijdelijk opslaan van grond en het verspreiden van bagger. Dit Besluit geeft gemeenten de beleidsvrijheid om af te wijken van de landelijk geldende regels (ook wel het Generieke kader genoemd) als deze niet passen bij de lokale of regionale bodemsituatie. In de voorliggende Nota wordt beschreven hoe (en waarom) de gemeente Vijfheerenlanden deze lokale beleidsruimte invult (het Gebiedsspecifieke beleidskader). Uitgangspunt bij het formuleren van de lokale eisen die aan de kwaliteit van toe te passen grond worden gesteld is: streng waar het moet en soepel waar het kan.

Deel 2: Graven in de bodem met en zonder saneringsdoel

Zolang er niet in sterk verontreinigde grond gegraven wordt is het uitgangspunt het zoveel mogelijk herbenutten van de vrijkomende grond, liefst binnen hetzelfde werk. Hierbij is het uitvoeren van een goed vooronderzoek van belang. De wijze van onderzoek kan per situatie verschillen. Ook geldt in een aantal gevallen een meldplicht voor het graven. Voor kleinschalige projectmatige ontgravingen zijn de regels versimpeld. De komende jaren zullen bodemsaneringen vaker in de vorm van kleinere en meer incidentele projecten, als onderdeel van ruimtelijke ontwikkelingen aan de orde zijn en is geen sprake meer van grote bodemsaneringen zoals bij voormalige gasfabrieken.

De visie van de gemeente op (de aanpak van) bodemverontreinigingen is als volgt. Na het afronden van een bodemsanering met immobiele verontreinigingen (zware metalen, PAK, asbest) is de bodem blijvend geschikt gemaakt voor de beoogde functie van het perceel. De bodem voldoet aan de lokale normen. Mobiele verontreinigingen (zoals minerale olie) zijn vaak perceel grensoverschrijdend en moeten door de saneerder geheel in kaart worden gebracht, ook op buurpercelen. Daadwerkelijk saneren wordt gekoppeld aan ruimtelijke ontwikkeling, tenzij er sprake is van risico's.

Doel van het nieuwe beleid

Het in deze nota beschreven beleid wil enerzijds ruimte scheppen voor ontwikkelingen (woningbouw, aanleg van wegen, energietransitie, e.d.), en anderzijds richt het beleid zich op bescherming van gezondheid van mens, dier en plant, en het behoud van de functionele

eigenschappen van de bodem, zodat deze duurzaam geschikt blijft voor allerlei gebruiksdoeleinden. Het centrale uitgangspunt van het gemeentelijk bodembeleid is dat de kwaliteit van de bodem binnen haar gemeentegrenzen niet verslechtert, dit heet het standstill principe.

Baten van het nieuwe beleid

Door het opstellen van een bodemkwaliteitskaart kunnen veel kosten bespaard worden in de uitvoering, omdat in veel gevallen een partijkeuring niet meer nodig zal zijn en omdat de ontvangende bodem niet meer onderzocht hoeft te worden bij het toepassen van grond. Daar waar mogelijk is aangesloten bij het beleid van naastgelegen regio's dit vergroot de kwaliteit van de uitvoering en vergroot de mogelijkheden om grond tussen gemeente uit te wisselen. Door het nieuwe beleid wordt hergebruik van gebiedseigen grond in de regio verruimd en zijn er minder primaire grondstoffen nodig. Bovendien zijn er minder transportbewegingen nodig, wat leidt tot minder verkeersbelasting en minder uitstoot van uitlaatgassen en fijnstof.

Uitbreiding eigen bodembeheergebied

Door de Gebiedsspecifieke regels die voor het toepassen van grond en bagger in de eigen gemeente gelden, ook van toepassing te verklaren voor de buur- en regiogemeenten, kan het uitwisselen van grond en bagger op een simpele en kosteneffectieve wijze plaatsvinden. Om dit mogelijk te maken heeft de gemeente Vijfheerenlanden haar eigen bodembeheergebied uitgebreid met het grondgebied van de volgende buur- en regiogemeenten:

- IJsselstein, Montfoort, Oudewater, Wijk bij Duurstede en Bunnik, gelegen in het werkgebied van de Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU)
- Lopik, Nieuwegein en Houten, gelegen in het werkgebied van de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD Utrecht)
- Molenlanden, en Gorinchem, gelegen in het werkgebied van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ)
- West Betuwe en Culemborg, gelegen in het werkgebied van de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR).

Bodemkwaliteitskaart

De gemeentelijke bodemkwaliteitskaart vormt de technisch-inhoudelijke onderbouwing van het bodembeleid van Vijfheerenlanden. Deze kan gebruikt worden voor grondverzet (Ontgravingskaarten en Toepassingskaarten). In de toekomst zal deze tevens bruikbaar zijn als basis om vrijstelling te kunnen verlenen van bodemonderzoek bij bouwen en voor het vaststellen van de terugsaneerwaarde bij bodemsaneringen.

1. Inleiding

1.1.

Aanleiding voor het opstellen van dit nieuwe bodembeleid is het ontstaan van de gemeente Vijfheerenlanden per 1-1-2019 door een fusie van de gemeenten Zederik, Leerdam en Vianen. De Wet Algemene Regels Herindeling (Wet Arhi) verplicht heringedeelde gemeentes om binnen twee jaar hun beleid te harmoniseren. Voor de gemeente Vijfheerenlanden betekent dit vòòr 1 januari 2021. Voor de voormalige gemeenten was al bodembeleid van kracht. Het in deze Nota beschreven bodembeleid, bouwt voort op het bestaande beleid, maar is geharmoniseerd, geactualiseerd en bevat een aantal aanscherpingen of juist versoepelingen ten opzichte van het oude beleid. Naast het harmoniseren is waar nodig het nieuwe beleid afgestemd op bestaande beleidskaders van omliggende gemeenten. Na het vaststellen van het nieuwe beleid vervalt het eerder vastgestelde beleid van de voormalige gemeenten.

Dit beleid is een leidraad voor de uitvoering van de taken die de gemeente heeft als bevoegd gezag voor het Besluit bodemkwaliteit (grondverzet) en voor bodemsaneringen (niet-ernstige gevallen) en na inwerkingtreding van de Omgevingswet (per 1-1-2022) voor alle nieuwe bodemsaneringsgevallen. De gemeente heeft de Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU) gemandateerd voor de uitvoering van deze taken.

Deze Nota en de bijbehorende bodemkwaliteitskaart zijn door de gemeenteraad van Vijfheerenlanden vastgesteld op 15 december 2020.

1.2. Leeswijzer

Deel 1 van deze Nota omvat hoofdstuk 2 tot en met 6. Deze hoofdstukken gaan over het beleid bij het toepassen en hergebruiken van grond binnen de gemeente. Naast de achtergronden van de regels die landelijk gelden voor het toepassen van grond en bagger, wordt in deel 1 ook uitgelegd wat het gemeentelijk Gebiedsspecifieke beleid voor het grondverzet inhoudt en waarom de gemeente Vijfheerenlanden hiervoor gekozen heeft. Aan het eind van deel 1 is een Handvat voor het grondverzet opgenomen.

Deel 2 van deze Nota omvat hoofdstuk 7 en 8. Deze hoofdstukken gaan over het graven in de bodem met en zonder saneringsdoel. Het belang van een goed vooronderzoek bij het graven wordt toegelicht en ook wordt aangegeven wanneer en waar een meldplicht voor het graven geldt. In deel 2 wordt ook beschreven wat de visie van de gemeente is op (de aanpak van) bodemverontreinigingen.

Deel 3 van deze Nota omvat hoofdstuk 9 en 10. In hoofdstuk 9 wordt ingegaan op de procedures voor de vaststelling van het Gebiedsspecifieke beleid en op de communicatie en implementatie van het nieuwe beleid. In hoofdstuk 10 wordt een doorkijkje gegeven naar de komst van de Omgevingswet en wordt aangegeven wat er voor de activiteiten graven en saneren gaat veranderen.

In de verschillende hoofdstukken zijn tabellen opgenomen waarin het bodem**functie**klassen en bodem**kwaliteits**klassen worden benoemd. In deze tabellen worden kleuren gebruikt om de bodemkwaliteits- of functieklasse aan duiden.

De volgende kleuren worden gebruikt om de kwaliteitsklassen aan te duiden (in volgorde van beste naar minder goede kwaliteit):

Tabel 1: Kleuren die gebruikt worden om de bodem**kwaliteits**klasse aan te duiden

Klasse AW-grond ¹
Klasse Wonen-grond
Klasse Industrie-grond

De volgende kleuren worden gebruikt om de functieklassen aan te duiden (in volgorde van gevoelig naar minder gevoelig bodemgebruik):

Tabel 2: Kleuren die gebruikt worden om de bodem**functie**klasse aan te duiden

Landbouw/Natuur
Wonen
Industrie

Bij elke functie hoort een minimale kwaliteitseis. De kleuren geven aan welke bodemkwaliteitsklasse bij welke bodemfunctieklasse past. In paragraaf 3.1 wordt dit verder toegelicht.

¹ Klasse AW-grond is gelijk aan schone grond, mits alle relevante parameters onderzocht zijn

2. Achtergronden beleid grondverzet

2.1 Doelstelling nieuwe beleid

Sinds 1 juli 2008 is het Besluit bodemkwaliteit van kracht. Dit besluit stelt regels aan het toepassen en tijdelijk opslaan van grond en bagger. Dit wordt ook wel het **Generieke kader** van het Besluit bodemkwaliteit genoemd. Gemeenten hebben echter de mogelijkheid om van een aantal regels uit het Generieke kader af te wijken en hiervoor lokale regels vast te stellen. Dit wordt het **Gebiedsspecifieke beleidskader** genoemd. De gemeente Vijfheerenlanden heeft ervoor gekozen om voor een aantal onderdelen Gebiedsspecifieke beleidsregels vast te stellen, omdat de regels uit het Generieke kader niet voor alle onderdelen passen bij de lokale bodemsituatie en de ambities van de gemeente. Om die bestuurlijke afwegingsruimte concreet te maken is het noodzakelijk om het lokale bodembeleid vast te leggen in een gemeentelijke Nota bodembeheer. In de voorliggende Nota wordt beschreven hoe (en waarom) de gemeente Vijfheerenlanden deze lokale beleidsruimte invult.

Een zorgvuldig beheer van de bodem staat hierbij voorop, zodat de bestaande bodemkwaliteit niet zal verslechteren (stand-still principe) of de bodem op een andere manier aangetast wordt in haar functies. Onder de Omgevingswet (die per 1-1-2022 inwerking treedt), wordt deze Nota straks onderdeel van het gemeentelijk Omgevingsplan. Daardoor wordt het mogelijk om knelpunten en problemen integraal aan te pakken en kansen en belangen in meer samenhang te beschouwen en af te wegen. Waar mogelijk wordt daar in deze Nota al een voorschot op genomen. Door het vaststellen van het in deze Nota beschreven Gebiedsspecifieke beleid wordt het grondverzet in de gemeente Vijfheerenlanden gefaciliteerd en blijft het mogelijk om op een milieuhygiënisch verantwoorde, duurzame en kosteneffectieve wijze grond en baggerspecie op de landbodem toe te passen en her te gebruiken. Het in deze nota beschreven beleid wil enerzijds ruimte scheppen voor ontwikkelingen (woningbouw, aanleg van wegen, energietransitie, e.d.), en anderzijds richt het beleid zich op bescherming van gezondheid van mens, dier en plant, en het behoud van de functionele eigenschappen van de bodem, zodat deze duurzaam geschikt blijft voor allerlei gebruiksdoeleinden.

2.2 Doelgroep

Het in deze Nota beschreven beleid en de bodemkwaliteitskaart is niet alleen opgesteld voor gemeentelijke afdelingen die veel met grondverzet te maken hebben, maar voor een ieder die met grondverzet te maken heeft of kan krijgen. Naast en aannemers- en loonbedrijven, kunnen dit ook zijn (bodem)adviesbureaus, het waterschappen, maatschappelijke organisaties en burgers.

2.3 (Veranderingen) bevoegd gezag taken

Burgemeester en wethouders van de gemeente Vijfheerenlanden zijn het bevoegd gezag voor toepassingen van grond en bagger op de landbodem, op grond van het Besluit bodemkwaliteit. Gelijktijdig met het inwerking treden van de Omgevingswet per 1-1-2022, worden de bodemsaneringstaken die nu in de Wet bodembescherming (Wbb) zijn ondergebracht, van provincies overgedragen aan gemeenten. De Wbb komt na de overdracht van de taken te

vervallen. Vanaf dat moment is de Omgevingswet van toepassing op nieuwe bodemsaneringssituaties. Voor de lopende saneringen geldt overgangsrecht. De Wbb blijft gelden totdat een besluit tot instemming met de sanering is genomen door het bevoegd gezag. Deze Nota gaat alleen over de landbodem (grond en grondwater). Voor waterbodembeheer is de desbetreffende waterkwaliteitsbeheerder (waterschap Rivierenland) het bevoegd gezag.

2.4 Verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid

De verantwoordelijkheid voor het naleven van wet- en regelgeving bij handelingen met grond en baggerspecie ligt bij de initiatiefnemer. De initiatiefnemer is verplicht om de voorgenomen handeling te (laten) melden en de daarop van toepassing zijnde regels na te leven. Via een privaatrechtelijke machtiging kan deze verplichting ook bij de aannemer of bij andere betrokkenen worden gelegd. De wetgever gaat echter uit van ketenaansprakelijkheid. Dat houdt het volgende in: alle betrokken partijen zijn medeverantwoordelijk en dienen te werken volgens de wet- en regelgeving en het Gebiedsspecifieke beleid dat in deze Nota beschreven is.

De bodemkwaliteitskaart en onderhavig beleid zijn zeer zorgvuldig opgesteld. Echter, de bodemkwaliteitskaart doet alleen uitspraken over de te verwachten gemiddelde bodemkwaliteit binnen een zone. Binnen een zone is het dus denkbaar dat de kwaliteit van een individuele partij ontgraven grond afwijkt van het gemiddelde in die zone. De gemeente Vijfheerenlanden is echter niet aansprakelijk voor schade als gevolg van die mogelijke afwijking tussen de verwachte bodemkwaliteit die aangeduid wordt op de Ontgravingskaart en de grondkwaliteit van individuele partij grond. Als men vooraf meer zekerheid wil over de bodemkwaliteit van de te ontgraven grond, staat het de initiatiefnemer vrij om zelf een bodemonderzoek of partijkeuring te laten uitvoeren, conform de geldende normen. De verantwoordelijkheid voor het toepassen van grond/baggerspecie blijft altijd bij degene die de grond en/of baggerspecie toepast.

2.5 Reikwijdte van het beleid

Het in deze Nota beschreven beleid is een leidraad voor de uitvoeringspraktijk van grondverzet (Besluit bodemkwaliteit). Er wordt beschreven hoe de gemeente Vijfheerenlanden de bodemregelgeving vertaalt naar lokale regels en beleid. Ook staat beschreven wanneer de bodemkwaliteitskaart geldt als wettig bewijsmiddel voor de milieuhygiënische kwaliteit van de toe te passen partij grond en/of de ontvangende bodem. De Nota bodembeheer en de hierin beschreven Gebiedsspecifieke beleidsregels, is alleen van toepassing in situaties waarin sprake is van:

- nuttige en functionele toepassingen van grond en/of baggerspecie op de landbodem
- binnen het grondgebied van de gemeente Vijfheerenlanden;
- projectmatige ontgravingen (bij niet-ernstige gevallen van bodemverontreiniging);
- bodemsaneringen (bij niet-ernstige gevallen van bodemverontreiniging);
- aanbrengen van een afdeklaag bij grootschalige bodemtoepassingen (GBT).

Deze Nota richt zich alleen op de milieuhygiënische bodemkwaliteit. Of de grond civieltechnisch, fysisch of landbouwkundig geschikt is laat deze Nota buiten beschouwing. Deze Nota is verder ook niet van toepassing op de volgende situaties:

- Het toepassen van schone grond, zoals bedoeld in art. 4.2.2. lid 4 en 5 van de Regeling bodemkwaliteit. Deze grond is overal toepasbaar, mits de toepassing als nuttig en functioneel wordt aangemerkt, zoals bedoeld in art. 35 van het Besluit bodemkwaliteit;
- Het toepassen van grond in de kern van een Grootschalige bodemtoepassing (GBT).
- Hiervoor gelden de eisen uit het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit;
- Het direct nat verspreiden van bagger op aangrenzende percelen;
- Het toepassen van grond of bagger in oppervlaktewater (hiervoor is de gemeente geen bevoegd gezag).

Voor de landelijk geldende regels wordt verwezen naar het Besluit bodemkwaliteit en de Regeling bodemkwaliteit. Voor nieuwe bodemverontreinigingen, die zijn ontstaan na 1 januari 1987 (of na 1 juli 1993 voor asbest), geldt de zorgplicht, zoals bedoeld in art. 13 van de Wet bodembescherming.

LET OP:

*Voor het ontgraven, toepassen en hergebruiken van **PFAS-houdende** grond geldt een apart landelijk geldend kader, dat is beschreven in het Tijdelijk Handelingskader PFAS van 1 juli 2020 (THP). Aanvullend hierop wordt door de ODRU en de RUD Utrecht, samen met de provincie Utrecht, PFAS-beleid ontwikkeld voor de gebieden en situaties waar de landelijk geldende PFAS-regels niet toereikend zijn voor het grondverzet vanwege de lokale bodemsituatie. Dit PFAS-beleid is niet in deze Nota opgenomen, omdat het nog sterk in ontwikkeling is. Zodra het PFAS-beleid voor de provincie Utrecht is vastgesteld zal dit ook gelden voor het hele grondgebied van de gemeente Vijfheerenlanden. Middels een erratum zal in deze Nota naar het PFAS-beleid verwezen worden. Tot die tijd geldt, aanvullend op het THP, voor het toepassen van PFOA-houdende grond binnen het grondgebied van de **voormalige gemeenten Zederik en Leerdam** nog het oude beleidskader voor de toepassing van PFOA-houdende grond van 13 juni 2018 (Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, kenmerk Z-18-330610). ²*

*Voor de **voormalige gemeente Vianen** geldt tot het PFAS-beleid voor de provincie Utrecht is vastgesteld, de regels uit het THP.*

² Het oude beleidskader van OZHZ heeft alleen betrekking op PFOA. Voor PFOS, GenX en overige PFAS gelden de regels uit het Tijdelijk Handelingskader PFAS van 1 juli 2020

3. Wettelijk kader grondverzet

In dit hoofdstuk wordt eerst beschreven wat het landelijk geldende (Generieke) kader voor het grondverzet inhoudt. Vervolgens worden de randvoorwaarden die gelden bij het opstellen van Gebiedsspecifiek beleid voor grondverzet beschreven en tot slot worden de voordelen van het vaststellen van een Gebiedsspecifieke kader voor grondverzet, waar de gemeente Vijfheerenlanden voor gekozen heeft, beschreven.

3.1 Landelijk kader voor het grondverzet

3.1.1 Onderscheiden bodemfuncties

Onderstaand is aangegeven welke bodemfuncties (a t/m g) in het Besluit bodemkwaliteit onderscheiden worden.

Fig. 1: Overzicht van de bodemfunctie die het Besluit bodemkwaliteit onderscheid

In het Besluit bodemkwaliteit zijn zeven bodemfuncties (waarvan drie met subfuncties) onderscheiden. De zeven bodemfuncties zijn:	
a.	Wonen met tuin;
b.	Plaatsen waar kinderen spelen
i	met een gemiddelde ecologische waarde;
ii	met weinig ecologische waarde;
c.	Moestuinen en volkstuinen
i	met veel gewasconsumptie (grote moestuinen)
ii	met een gemiddelde gewasconsumptie (kleinere moestuinen)
d.	Landbouw;
e.	Natuur;
f.	Groen met natuurwaarden;
g.	Ander groen, bebouwing, infrastructuur en industrie
i	niet (nagenoeg) geheel verhard
ii	(nagenoeg) geheel verhard

In de Regeling bodemkwaliteit zijn de bovenstaande bodemfunctieklassen samengevoegd tot 3 bodemfunctieklassen: Landbouw/Natuur, Wonen en Industrie.

3.1.2 Maximale Waarden (MW)

Per bodemfunctieklassie is in de Regeling bodemkwaliteit [Lit. 2] door middel van **Maximale Waarden (MW)** aangegeven waaraan grond en bagger moeten voldoen bij toepassing en hergebruik. Hier moet de grond die toegepast wordt minimaal aan voldoen als een gemeente geen **Lokale Maximale Waarden (LMW)** heeft vastgesteld in het Gebiedsspecifieke kader. In de onderstaande tabel wordt dit samengevat.

Tabel 3: Bodemfunctieklassen met bijbehorende toepassingseis (bodemkwaliteitsklasse)

Bodemfunctieklassen	Toepassingseis (MW)
Landbouw/Natuur	Klasse AW-grond
Wonen	Klasse Wonen-grond
Industrie	Klasse Industrie-grond

Toelichting:

- Schone grond (ook wel AW-grond of AW2000-grond genoemd) voldoet in het Generieke kader voor toepassing op de bodemfuncties: Landbouw/Natuur, Wonen en Industrie;
- Klasse Wonen-grond voldoet in het Generieke kader voor toepassing op de functies: Wonen en Industrie;
- Klasse Industrie-grond voldoet in het Generieke kader alleen voor toepassing op de functie: Industrie.

Grond die een slechtere kwaliteit heeft dan klasse Industrie grond, wordt aangemerkt als **Niet Toepasbare** grond. Deze grond is voor geen enkele toepassing geschikt en mag daarom niet worden toegepast of hergebruikt, maar moet worden afgevoerd naar een erkend verwerker.

3.1.3 Generieke bodemfunctieklassenkaart

Op een Bodemfunctieklassenkaart wordt het grondgebied van de eigen gemeente ingedeeld in de bodemfunctieklassen: Landbouw/Natuur, Wonen en Industrie. Deze kaart zegt niets over de bodemkwaliteit, maar geeft alleen inzicht in de hoofdbodemfunctie van een bepaald gebied. Bij de hoofdbodemfuncties horen specifieke bodemgebruiken. In onderstaande tabel wordt dit duidelijk.

Tabel 4: Onderscheiden bodemfunctieklassen met bijbehorend bodemgebruik

Bodemfunctieklassen	Bijbehorende bodemgebruik
Landbouw/Natuur	Moestuinen en volkstuinen
	Natuur
	Landbouw
Wonen	Wonen met tuin
	Plaatsen waar kinderen spelen
	Groen met natuurwaarden
Industrie	Ander groen, bebouwing, infrastructuur en industrie

De indeling in bodemfunctieklassen op een Bodemfunctieklassenkaart is niet op het niveau van percelen gemaakt, zoals bij bestemmingsplannen, maar op niveau van grotere gebieden. Globaal zijn de bebouwde gebieden meestal ingedeeld in de bodemfunctieklassse Wonen en industrieterreinen in de bodemfunctieklassse Industrie. Het buitengebied is meestal ingedeeld in bodemfunctieklassse Landbouw/Natuur.

3.1.4 Lokale Maximale Waarde (LMW)

De heersende bodemkwaliteit past echter niet altijd bij de bodemkwaliteit die op grond van de bodemfunctie gewenst is. Door het vaststellen van Gebiedsspecifiek beleid, kan een gemeente de meest gewenste situatie (balans tussen afwegen risico's en streven naar optimaal hergebruik van grond) creëren.

Voorbeeld:

In schone woongebieden mag in het Generieke kader alleen schone grond (MW) worden toegepast (de heersende kwaliteit is in dat geval leidend), terwijl gelet op de bodemfunctie (Wonen) het toepassen van klasse Wonen-grond ook milieuhygiënisch verantwoord is. Dit kan mogelijk gemaakt worden door voor deze gebieden een Gebiedsspecifieke toepassingseis (LMW) vast te stellen die het mogelijk maakt om, naast schone grond ook klasse Wonen-grond te kunnen toepassen in schone woongebieden. De toepassingseis sluit dan aan bij de bodemfunctie (niet de heersende bodemkwaliteit, maar de betreffende bodemfunctie wordt daarmee leidend voor de toepassing van grond).

3.2 Randvoorwaarden Gebiedsspecifiek beleid

Het Besluit bodemkwaliteit stelt eisen aan het opstellen van Gebiedsspecifiek beleid. De gemeente moet beschikken over een Bodemfunctieklassenkaart en een Bodemkwaliteitskaart. Daarnaast is de gemeente verplicht om haar beleidskeuzes vast te leggen in een **Nota bodembeheer**. Het Besluit bodemkwaliteit geeft een aantal voorwaarden voor het vaststellen van Gebiedsspecifiek beleid:

- Bij grondverzet is er sprake van stand-still (geen achteruitgang van de chemische bodemkwaliteit) op gebiedsniveau binnen het bodembeheergebied;
- Een gemeenteraad kan voor een bepaald gebied of stof een Lokale Maximale Waarde (LMW) vaststellen. Een LMW is een waarde die de generieke Maximale Waarden (MW) uit de Regeling bodemkwaliteit vervangt;
- Bij grondverzet mag niet een nieuw spoedeisend geval van ernstige bodemverontreiniging ontstaan;
- Het voorgenomen beleid wordt afgestemd met overige lokale bodembeheerders in de regio, waaronder het bevoegd gezag Wet bodembescherming (provincie Utrecht).

3.3 Voordelen Gebiedsspecifiek beleid

Het opstellen van een bodemkwaliteitskaart en Gebiedsspecifiek bodembeleid heeft duidelijk een aantal voordelen. Naast een kosten- en tijdsreductie bij het grondverzet, leidt het ook tot een kosteneffectief en duurzaam bodembeheer. Hieronder wordt op een aantal voordelen ingegaan.

3.3.1 Kostenreductie

Door het opstellen van een bodemkwaliteitskaart kan bij grondverzet ter plaatse van onverdachte terreindelen vaak volstaan worden met een (historisch) vooronderzoek. Zonder bodemkwaliteitskaart is het nodig om zowel ter plaatse van de ontgravingslocatie als de toepassingslocatie een bodemonderzoek uit te voeren om vast te kunnen stellen of de kwaliteit en de functie met elkaar matchen.

3.3.2 Uniformiteit

Uniformiteit in kaart en beleid vergroot de kwaliteit van de uitvoering en bevordert het spontane naleefgedrag van de vastgestelde regels voor het grondverzet. Daar waar mogelijk is daarom aangesloten bij het beleid van naastgelegen regio's. Initiatiefnemers en uitvoerders in de keten van het grondverzet krijgen daardoor niet te maken met onnodige verschillen

tussen gemeenten. Daarnaast vergroten een uniforme kaart en beleid de mogelijkheden om tussen gemeente grond uit te wisselen.

3.3.3 Duurzaamheid

De gemeente Vijfheerenlanden heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan. Met duurzaam bodembeheer wordt bedoeld: de bodem zodanig gebruiken, benutten en beschermen dat deze ook voor toekomstige generaties zonder onaanvaardbare risico's te gebruiken is voor diverse doeleinden. Als hergebruik van gebiedseigen grond in de regio verruimd wordt, zijn er minder primaire grondstoffen, zoals schoon zand, nodig. Bovendien zijn er minder transportbewegingen nodig, wat leidt tot minder verkeersbelasting en minder uitstoot van uitlaatgassen en fijnstof. Omdat duurzaamheid ook betekent dat de bodem geschikt moet blijven voor toekomstige generaties, is het uitgangspunt van het nieuwe beleid (Gebiedsspecifieke beleidskader) dat er door grondverzet geen (nieuwe) milieu- en gezondheidsrisico's mogen ontstaan bij huidig en toekomstig bodemgebruik.

3.4 Toezicht en handhaving Besluit bodemkwaliteit

De gemeente Vijfheerenlanden is bevoegd gezag voor de taken die voortkomen uit het Besluit bodemkwaliteit. De gemeente heeft de uitvoering van deze taken gemandateerd aan de Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU). Deze taken bestaan onder meer uit het behandelen van meldingen Besluit bodemkwaliteit en het houden van toezicht in het veld bij tijdelijke opslag en toepassingen van grond en bagger. Wanneer het nodig is treedt de ODRU namens de gemeente handhavend op bij overtredingen.

3.4.1 Erkenningen bodemintermediairs

In het Besluit uitvoeringskwaliteit bodembeheer (KWALIBO) is geregeld welke certificaten of erkenningen bodemintermediairs moeten hebben om bepaalde werkzaamheden uit te mogen voeren. Op de website van BodemPlus (www.bodemplus.nl) kan men vinden of de desbetreffende veldwerker of bedrijf beschikt over het juiste certificaat of erkenning en of deze nog geldig is. Zonder deze erkenning mogen werkzaamheden als veldwerk, laboratoriumonderzoek, het samenvoegen of op-bulken van grond e.d. niet worden uitgevoerd. De inspectie Leefomgeving en Transport (ILT, voorheen VROM-inspectie) is namens het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) het bevoegd gezag voor het uitoefenen van toezicht op de erkende intermediairs en certificerende instellingen. In deze hoedanigheid kan ILT zo nodig bestuurlijk handhavend optreden als de vereiste erkenningen of certificaten ontbreken en kan zij ook erkenningen schorsen of intrekken. Dit is onder meer geregeld in de artikelen 15 en 18 van het Besluit bodemkwaliteit.

Het lokale bevoegd gezag (gemeente, provincie of waterschap) kan optreden als bouwstoffen, grond of baggerspecie in strijd met de Generieke of Gebiedsspecifieke regels worden toegepast. Bij misstanden en overtredingen van bodemintermediairs meldt het lokale bevoegde gezag de overtreding (of het vermoeden daarvan) via het e-loket van ILT.

4. Bodemkwaliteitskaart

De Bodemkwaliteitskaart (afgekort BKK), bestaat uit een aantal kaartlagen met ieder een eigen specifieke gebruiksfunctie. De kaartlagen van de bodemkwaliteitskaart zijn:

- Bodemzoneringskaart
- Ontgravingskaart (boven- en ondergrond)
- Toepassingskaart (boven- en ondergrond).

In het rapport "Bodemkwaliteitskaart gemeente Vijfheerenlanden", (Marmos, P19-11, d.d. 4 augustus 2020), is beschreven hoe de bodemkwaliteitskaart tot stand gekomen is. De Bodemfunctieklassenkaart is feitelijk geen kaartlaag van de Bodemkwaliteitskaart maar is wel nodig voor het grondverzet.

4.1 Bodemfunctieklassenkaart

Op de Bodemfunctieklassenkaart is het grondgebied van Vijfheerenlanden ingedeeld in de bodemfunctieklassen: Landbouw/Natuur, Wonen en Industrie. De indeling is gebaseerd op risicogevoeligheid van het bodemgebruik en afgeleid van de functies uit het bestemmingsplan. Globaal zijn de bebouwde gebieden ingedeeld in de bodemfunctieklassen Wonen en industrieterreinen (incl. grotere bedrijfsterreinen) zijn ingedeeld in de bodemfunctieklassen Industrie. Het buitengebied is ingedeeld in bodemfunctieklassen Landbouw/Natuur.

4.2 Bodemzoneringskaart

Het grondgebied van Vijfheerenlanden is ingedeeld in zones. Dit worden ook wel bodemkwaliteitszones genoemd. De bodemkwaliteit van een zone wordt veelal bepaald door een combinatie van factoren. Dit betreft onder andere de bodemopbouw (grondsoort) en het historische bodemgebruik, dat vaak gerelateerd is aan de bebouwingsgeschiedenis. Voor het opstellen van de Bodemkwaliteitskaart zijn deze onderscheidende kenmerken in samenhang met de bodemkwaliteitsgegevens verwerkt tot een definitieve Bodemzoneringskaart. De Bodemzoneringskaart is opgenomen als bijlage 4A van deze Nota. Binnen de gemeente Vijfheerenlanden zijn 5 zones te onderscheiden. Deze zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 5: Onderscheiden bodemkwaliteitszones (met vermelden van de heersende bodemkwaliteit)

Zone	Bodemkwaliteitsklasse bovengrond (0-0,5 m-mv)	Bodemkwaliteitsklasse ondergrond (0,5-2,0 m-mv)
Zone A: Bebouwing 1/1 ³	Achtergrondwaarde	Achtergrondwaarde
Zone B: Bebouwing 2/1	Wonen	Achtergrondwaarde
Zone C: Bebouwing 2/2	Wonen	Wonen
Zone D: Bebouwing 3/3	Industrie	Industrie
Zone E: Buitengebied 1/1	Achtergrondwaarde	Achtergrondwaarde

³ 1/1 staat voor resp. boven en ondergrond. Het cijfer geeft de mate van verontreiniging aan: 1 is klasse Achtergrondwaarde, 2 is klasse Wonen, 3 is klasse Industrie

4.2.1 Toelichting bodemkwaliteitsklassen

Achtergrondwaarde

Een zone wordt ingedeeld in de bodemkwaliteitsklasse "Achtergrondwaarde" als het rekenkundig gemiddelde van alle voor de BKK gebruikte meetwaarden onder de Maximale Waarde (MW) van klasse AW (schone grond) liggen.

Wonen

Een zone wordt ingedeeld in de bodemkwaliteitsklasse "Wonen" als het rekenkundig gemiddelde van alle voor de BKK gebruikte meetwaarden onder de Maximale Waarde (MW) van klasse Wonen liggen.

Industrie

Een zone wordt ingedeeld in de bodemkwaliteitsklasse "Industrie" als het rekenkundig gemiddelde van alle voor de BKK gebruikte meetwaarden onder de Maximale Waarde (MW) van klasse Industrie liggen.

De Maximale Waarden (MW) voor elke onderscheiden bodemfunctieklasse, zijn vastgelegd in de Regeling bodemkwaliteit. De MW verschillen per stof. Bijlage 9 bevat een overzicht van alle stoffen waarvoor MW zijn bepaald (voor een standaardbodem).

4.2.2 Toelichting zones

Zone A; Bebouwing 1/1 omvat o.a. de volgende gebieden:

- Woonwijken en bedrijfsterreinen van na 1960 in Vianen (Monnikenhof, De Hagen, De Biezen)
- Wijk Noord in Leerdam, ten noorden van de spoorlijn
- Bungalowpark Merwede, ten zuiden van Meerkerk
- Recente nieuwbouwwijken in Vianen en Hagestein (zoals Hoef en Haag)
- Een recente uitbreiding van bedrijfsterrein Blommendaal in Meerkerk (alleen het zuidelijke deel).

Zone B: Bebouwing 2/1 omvat o.a. de volgende gebieden:

- Wijk Oost in Leerdam en Wijk West in Leerdam (alleen met bebouwing van na 1960)
- Bedrijfsterrein Nieuw Schaik in Leerdam
- Wijken met naoorlogse bebouwing in Meerkerk, Lexmond en Ameide.

Zone C: Bebouwing 2/2 omvat o.a. de volgende gebieden:

- Lintbebouwing van Leerdam, Ameide, Lexmond e.a. kernen
- Bebouwing van Nieuwland en Schoonrewoerd, Hei- en Boeicop e.a. kleine kernen
- Wijk Zederik, ten zuiden van de oude binnenstand van Vianen
- Oudere deel van bedrijfsterrein Blommendaal in Meerkerk
- Bebouwing uit periode 1940 – 1960 in Leerdam-West.

Zone D: Bebouwing 3/3 omvat o.a. de volgende gebieden:

- Vrijwel alle deelgebieden met vooroorlogse bebouwing, met uitzondering van de kleine kernen. Ook als deze deelgebieden na de oorlog herontwikkeld zijn, zijn in deze zone ingedeeld als er geen of onvoldoende bodemgegevens beschikbaar zijn waaruit een betere bodemkwaliteit blijkt.

Zone E: Buitengebied omvat de volgende gebieden:

- Alle gebieden buiten de bebouwde kom, exclusief de gebieden die op de Bodemfunctieklassenkaart ingedeeld zijn in de bodemfunctieklasse Wonen. Niet alle woon- en bedrijfspercelen in het buitengebied zijn op de Bodemfunctieklassenkaart ingetekend.

4.3 Ontgravingskaart

Per zone wordt op de kaart de gemiddeld **te verwachten** bodemkwaliteit weergegeven op relatief **onbelaste** locaties, voor zowel de bovengrond (0 – 0,5 m -mv) als voor de ondergrond (0,5 – 2 m -mv). De bodemkwaliteit is afgeleid met behulp van statistiek op de beschikbare gegevens van eerder uitgevoerde bodemonderzoeken. Het resultaat is een Ontgravingskaart, die aangeeft wat de verwachte kwaliteit van de grond is bij ontgraving, afgezien van eventuele lokale verontreinigingen veroorzaakt door puntbronnen. De Ontgravingskaarten boven- en ondergrond zijn opgenomen als resp. bijlage 4B en 4C van deze Nota.

4.4 Toepassingskaart

Op de Toepassingskaart wordt voor elke onderscheiden bodemkwaliteitszone aangegeven aan welke kwaliteitseis de grond moet voldoen die in de betreffende zone toegepast wordt. De toepassingseisen zijn voor een aantal zones/toepassingen Gebiedsspecifiek. De Gebiedsspecifieke eisen komen in plaats van (of zijn aanvullend op) de Generieke eisen uit het Besluit bodemkwaliteit. Hierop wordt nader ingegaan in hoofdstuk 5.

In de praktijk van het grondverzet worden eigenlijk alleen de Ontgravingskaart en de Toepassingskaart gebruikt. Zie verder par. 6.3 (Stappenschema grondverzet).

5. Gebiedsspecifieke beleid grondverzet

De gemeente Vijfheerenlanden heeft ervoor gekozen om voor een aantal onderdelen Gebiedsspecifieke beleidsregels vast te stellen, omdat de regels uit het Generieke kader niet voor alle onderdelen passen bij de lokale bodemsituatie en de ambities van de gemeente. In dit hoofdstuk is het Gebiedsspecifieke beleid van de gemeente Vijfheerenlanden uitgewerkt.

5.1 Uitgangspunten van het gemeentelijk bodembeleid

De gemeente Vijfheerenlanden heeft ervoor gekozen Gebiedsspecifiek beleid vast te stellen. Dat maakt het voor de gemeente mogelijk om eigen beleidskeuzes te maken op het gebied van grondverzet. Het Gebiedsspecifiek beleid van Vijfheerenlanden gaat uit van het – waar nodig - beschermen van de bodemkwaliteit en het – waar mogelijk - juist verruimen van de hergebruiksmogelijkheden van grond en bagger.

De gemeente hanteert de volgende uitgangspunten voor haar bodembeleid:

- De kwaliteit van de bodem moet zodanig zijn dat de functies wonen, werken, infrastructuur, natuur en landbouw op een verantwoorde wijze uitgeoefend kunnen worden;
- Milieuhygiënische risico's worden tot een aanvaardbaar niveau teruggebracht door het stellen van een helder toetsingskader in combinatie met de eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven (bijv. door opvolgen gebruiksaanwijzingen bij loodverontreiniging in (moes)tuinen en op plaatsen waar kinderen spelen);
- Het Gebiedsspecifieke kader maakt het mogelijk om het bodembeheer kosteneffectief uit te kunnen voeren;
- Vanuit de duurzaamheidsgedachte worden hergebruiksmogelijkheden van vrijkomende grond optimaal benut en gefaciliteerd;
- Procedures en spelregels zijn zoveel mogelijk vereenvoudigd en afgestemd met buur- en regiogemeenten, zodat het bodembeleid uitlegbaar blijft, draagvlak houdt en de regeldruk verminderd.

5.1.1 Gebiedsspecifiek versus Generiek

Het Gebiedsspecifieke beleid van Vijfheerenlanden is deels strenger en deels ruimer dan het Generieke kader voor het grondverzet. Hieronder worden een aantal voorbeelden genoemd.

Strenger:

- Op gevoelige functies, waaronder kinderspeelplaatsen, mag alleen schone grond toegepast worden. In het Generieke kader mag ook klasse Wonen-grond toegepast worden
- De hoeveelheid toegestaan bodemvreemd materiaal in toe te passen grond op gevoelige functies is maximaal 5 gewichtsprocenten. In het Generieke kader bedraagt het maximaal toegestane percentage 20 gewichtsprocenten
- Grond die toepast wordt in particuliere tuinen mag maximaal 100 mg/kg aan lood bevatten. In het Generieke kader mag het loodgehalte niet meer bedragen dan de Maximale Waarde voor klasse Wonen-grond. Voor lood is die bepaald op 210 mg/kg (voor een standaardbodem).

Ruimer:

- In schone woongebieden mag, onder voorwaarden, naast schone grond ook klasse Wonen-grond toegepast worden
- Grond uit bermen mag, onder voorwaarden, zonder onderzoek, uitgewisseld worden met andere bermen binnen het bodembeheergebied
- Grond, afkomstig van een boomgaardperceel mag, onder voorwaarden, toegepast worden op andere boomgaardpercelen in het bodembeheergebied
- Bij graafwerkzaamheden t.b.v. kabels en leidingen hoeft de grond niet gescheiden ontgraven te worden en kan deze grond ook weer geroerd worden teruggeplaatst als aan de gestelde voorwaarden voldaan wordt
- Verspreiden van ongerijpte bagger, is onder voorwaarden, ook buiten aangrenzende percelen mogelijk
- Activiteiten zonder grondverzet zijn, onder voorwaarden, vrijgesteld van fysiek bodemonderzoek.

Stand-still op gebiedsniveau

De gemeente kiest als uitgangspunt voor haar Gebiedsspecifieke beleid voor het grondverzet: “*stand-still op gebiedsniveau*”. Het stand-still principe op gebiedsniveau houdt in dat de bestaande bodemkwaliteit binnen een bepaald gebied niet mag verslechteren. Plaatselijke verslechtingen van de bodemkwaliteit binnen dit gebied kunnen alleen toegelaten worden, als dit milieuhygiënisch verantwoord is (dit wordt onderbouwd door een risicotoetsing van de te kiezen lokale norm aan de risicogrenswaarden) én door aan grond afkomstig van buiten dit gebied strengere toepassingseisen te stellen dan aan grond die afkomstig is van binnen dit gebied. Het gebied waarvoor de Gebiedsspecifieke beleidsregels gelden, wordt het eigen beheergebied (of eigen bodembeheergebied) genoemd. Dit omvat het grondgebied van de eigen gemeente, maar kan ook uitgebreid worden. Dit wordt in de volgende paragraaf toegelicht.

5.2 Uitbreiding eigen bodembeheergebied

De gemeente streeft ernaar om hergebruik van grond in de eigen gemeente maar ook met buur- en regiogemeenten maximaal mogelijk te maken. Hierdoor kunnen afstanden voor het transport van grond verkleind worden, wat een gunstig effect heeft op het klimaat. Door de Gebiedsspecifieke regels die voor het toepassen van grond en bagger in de eigen gemeente gelden, ook van toepassing te verklaren voor de buur- en regiogemeenten, kan het uitwisselen van grond en bagger op een simpele en kosteneffectieve wijze plaatsvinden. Om dit mogelijk te maken heeft de gemeente Vijfheerenlanden haar eigen bodembeheergebied uitgebreid met het grondgebied van de volgende buur- en regiogemeenten:

- IJsselstein, Montfoort, Oudewater, Wijk bij Duurstede en Bunnik, gelegen in het werkgebied van de Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU)
- Lopik, Nieuwegein en Houten, gelegen in het werkgebied van de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD Utrecht)
- Molenlanden, en Gorinchem, gelegen in het werkgebied van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ)
- West Betuwe en Culemborg, gelegen in het werkgebied van de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR).

Hiermee gelden een aantal vastgestelde Gebiedsspecifieke beleidsregels ook voor grond die afkomstig is uit dit uitgebreide bodembeheergebied. Dit geldt echter niet voor alle in deze Nota beschreven onderdelen. Daarom wordt bij elk beschreven onderdeel apart aangegeven of de Gebiedsspecifieke beleidsregel alleen van toepassing is op het **eigen bodembeheergebied** of op het **uitgebreide bodembeheergebied**, dat ook het grondgebied van de hiervoor genoemde gemeenten omvat.

5.3 Gewenste beschermingsniveau

Bij het vaststellen van de Lokale Maximale Waarden (LMW) is rekening gehouden met de daadwerkelijke bodemgebruiksfunctie in relatie tot eventuele gebruiksrisico's. Op deze wijze wordt het gewenste beschermingsniveau nader gespecificeerd en wordt gestuurd in de toepassingsmogelijkheden voor grond en baggerspecie.

De gemaakte Gebiedsspecifieke keuzes hebben enerzijds betrekking op een bepaalde bodemkwaliteitszone of een deelgebied van die zone (zone gerelateerd) en anderzijds op algemene toepassingen die niet gerelateerd zijn aan een bepaalde zone of een bepaald deelgebied van die zone, maar in principe in alle zones voor kunnen komen (niet-zone gerelateerd).

De Gebiedsspecifieke beleidsregels die niet-zone gerelateerd zijn, zijn uitgewerkt in paragraaf 5.4. De Gebiedsspecifieke beleidsregels die aan een zone gerelateerd zijn, zijn uitgewerkt in paragraaf 5.5. Niet voor elke onderscheiden bodemkwaliteitszone is een Gebiedsspecifieke toepassingseis vastgesteld. In sommige zones is dat niet nodig en kan volstaan worden met de Generieke toepassingseis die geldt vanuit het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit.

Let op:

Omdat het Gebiedsspecifieke bodembeleid dus niet alleen voor zones geldt, maar ook voor een aantal niet-zone gerelateerde thema's, moet bij toepassing van grond en bagger niet alleen de Toepassingskaart, maar ook de tekst van deze Nota, gebruikt worden om na te gaan of de toepassing toegestaan is. In par. 6.2 is hiervoor een Stappenschema voor het grondverzet opgenomen.

5.4 Niet-zone gerelateerde beleidsregels

In deze paragraaf worden de **niet-zone gerelateerde** Gebiedsspecifieke beleidsregels beschreven voor het toepassen, uitwisselen, ontgraven en tijdelijk opslaan van grond en bagger en voor het verspreiden van bagger binnen de gemeente Vijfheerenlanden. Het gaat hierbij om algemene toepassingen die niet gerelateerd zijn aan een bepaalde zone of een bepaald deelgebied, maar in principe in alle zones voor kunnen.

Voor de onderstaande onderdelen zijn Gebiedsspecifieke beleidsregels vastgesteld:

- Toepassen van grond met bodemvreemd materiaal (par. 5.4.1)
- Toepassen van grond op gevoelige functies (par. 5.4.2)
- Toepassen van lood-houdende grond in tuinen (par. 5.4.3).
- Toepassen van grond op bedrijfs- en industrieterreinen (par. 5.4.4)
- Uitwisselen van grond tussen bermen van (spoor)wegen (par. 5.4.5)
- Uitwisselen van grond tussen boomgaardpercelen (par. 5.4.6)
- Ontgraven van grond t.b.v. kabels, leidingen en riolering (par. 5.4.7)
- Ontgraven van grond dieper dan 2 meter (par. 5.4.8)
- Verspreiden van bagger op de landbodem (par. 5.4.9)
- Tijdelijke opslag van grond en bagger (par. 5.4.10)

Het toepassen van grond, ongeacht de kwaliteit, is alleen toegestaan als:

- De toepassing op grond van artikel 35 van het Besluit bodemkwaliteit aangemerkt kan worden als een nuttige en functionele toepassing
- De grond voldoet aan alle Generieke eisen uit het Besluit bodemkwaliteit of (aanvullend hierop) aan de vastgestelde Gebiedsspecifieke beleidsregels uit deze Nota.

5.4.1 Toepassen van grond met bodemvreemd materiaal

Generieke kader

Volgens het Besluit bodemkwaliteit mag er in toe te passen grond maximaal 20 gewichtsprocenten aan bodemvreemd materiaal zitten. Onder bodemvreemd materiaal wordt, sinds de wijziging van de Regeling bodemkwaliteit van november 2018, alleen nog maar steenachtige materialen en hout begrepen. De overige bodemvreemde materialen (zoals plastics), mogen slechts sporadisch in de toe te passen grond aanwezig zijn als deze er niet redelijkerwijs uit zijn te halen voor de toepassing (zie artikel 1.1 van de Regeling bodemkwaliteit). Gemeenten kunnen door middel van Gebiedsspecifiek beleid het maximaal toegestane percentage bodemvreemd materiaal naar beneden toe bijstellen.

Gebiedsspecifieke kader

De gemeente Vijfheerenlanden heeft het maximaal toegestane gewichtspercentage bodemvreemd materiaal genuanceerd naar de risicogevoeligheid van het bodemgebruik binnen de onderscheiden bodemfunctieklassen. Voor de bodemfunctieklassen Landbouw/Natuur en voor toepassing van grond op gevoelige functies (zie paragraaf 5.4.2.) gelden strengere eisen dan het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit. In onderstaande tabel is dit weergegeven. Voor het overige gelden de Generieke toepassingseisen uit de Regeling bodemkwaliteit.

Tabel 6: differentiatie bodemvreemd materiaal naar bodemfunctie

Bodemfunctie	Maximaal toegestaan gewichtpercentage bodemvreemd materiaal
Landbouw/Natuur	5 % (Gebiedsspecifieke eis)
Wonen (gevoelige functies)	5 % en visueel geen scherpe voorwerpen (zoals bijv. glas) en geen asbest *) (Gebiedsspecifieke eis)
Wonen (niet gevoelige functies)	20 %
Industrie (gevoelige functies)	5 % (Gebiedsspecifieke eis)
Industrie (niet-gevoelige functies)	20 %

*) Asbest mag niet zichtbaar in de grond aanwezig zijn, maar ook mag de grond analytisch geen asbest bevatten.

De definitie van **gevoelige functie** wordt per gemeente vaak verschillend ingevuld. Voor de definitie van gevoelige functie die de gemeente Vijfheerenlanden hanteert, wordt verwezen naar paragraaf 5.4.2.

Toepassingsbereik

De in de bovenstaande tabel aangegeven toepassingseisen voor grond met bodemvreemd materiaal, gelden voor alle soorten grond, ongeacht de herkomst van de grond.

5.4.2 Toepassen van grond op gevoelige functies

Generieke kader

In de Regeling bodemkwaliteit (Generieke beleidskader Besluit bodemkwaliteit) worden, naast percelen in het buitengebied die ingedeeld zijn in de bodemfunctieklasse Landbouw/Natuur, de functies moes- en volkstuinen genoemd waar alleen schone grond toegepast mag worden. Dit geldt ook voor drinkwaterwingebieden, dit is geregeld in de Provinciale milieuverordening Utrecht.

Gebiedsspecifieke kader

Gemeenten kunnen door middel van Gebiedsspecifiek beleid het aantal functies waar alleen schone grond toegepast mag worden verder uitbreiden. De gemeente Vijfheerenlanden maakt hier gebruik van en merkt tevens plaatsen waar kinderen spelen (0 – 6 jaar) en ecologische beschermingsgebieden aan als “gevoelige functies”, waar alleen klasse AW (schone grond) toegepast mag worden.

Plaatsen waar kinderen spelen (0 – 6 jaar):

Voor de definitie van “plaatsen waar kinderen spelen” wordt aangesloten bij de definitie die gebruikt wordt in het “Handelingskader voor diffuus lood in de bodem”, dat vastgesteld is door de provincie Utrecht en op 19 november 2019 in werking is getreden. Definitie van dit begrip in dit kader is: plaatsen waar kinderen van 0-6 jaar spelen; het gaat om die plaatsen waar kinderen in contact komen met de onverharde bodem.

Voorbeelden zijn:

- Openbare speelplaatsen (meestal in woonwijken)
- Speelplaatsen bij scholen
- Speelplaatsen bij kindercentra
- Trapveldjes
- Overige locaties, die bij de gemeente bekend staan als speelplek voor jonge kinderen.

Sport-, recreatieterreinen en stadsparken worden buiten beschouwing gelaten. Aangenomen wordt dat kinderen hier niet dagelijks spelen en dat daarmee sprake is van een beperkte blootstelling. Ook rondhangplekken worden hier niet onder begrepen, omdat ervan uitgegaan wordt dat hier geen kleine kinderen (0 – 6 jaar) spelen.

Ecologische beschermingsgebieden:

Onder ecologische beschermingsgebieden wordt verstaan:

- Gebieden die onderdeel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)
- Natura-2000 gebieden
- Overige gebieden met Natuur als hoofdfunctie
- Alle overige gebieden die deel uitmaken van het Natuur Netwerk Nederland (NNN-gebieden).

Voorafgaand aan toepassingen van grond en bagger in ecologische beschermingsgebieden moet de initiatiefnemer contact opnemen met de provincie Utrecht. Omdat de aangewezen gebieden onderhevig zijn aan wijzigingen zijn geen overzichtskaarten met de ligging van ecologische beschermingsgebieden in de nota opgenomen, maar wordt hiervoor verwezen naar de website van de provincie Utrecht.

In onderstaande tabel wordt een samenvatting gegeven van de functies die voor het grondverzet in de gemeente Vijfheerenlanden als “gevoelige functie” worden aangemerkt. Op deze functies mag uitsluitend klasse AW (schone grond) toegepast worden. Tevens is in de tabel aangegeven of deze eis gebaseerd is op de eisen uit het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit of dat het een door de gemeente vastgestelde Gebiedspecifieke eis betreft.

Tabel 7: Overzicht van toepassingseisen voor “gevoelige functies” in Vijfheerenlanden

Bodemfunctie	Toegestane kwaliteit van toe te passen grond	Kader
Moes- en volkstuinten	Klasse AW (schone grond)	Generieke eis
Plaatsen waar kinderen spelen (0 – 6 jaar) *)	Klasse AW (LMW)	Gebiedsspecifieke eis
Ecologische beschermingsgebieden	Klasse AW (LMW)	Gebiedsspecifieke eis
Drinkwaterwingebieden	Klasse AW	Is vastgelegd in de Provinciale milieuverordening Utrecht

*) Dit past ook in het beleid van diffuus lood, dat tot doel heeft de blootstelling aan lood, met name voor jonge kinderen (0 – 6 jaar) sterk te verminderen, om IQ-punten verlies zo veel mogelijk te voorkomen

Toepassingsbereik

De in de bovenstaande tabel aangegeven eisen voor het toepassen van grond op gevoelige functies, gelden voor alle soorten grond, ongeacht de herkomst van de grond.

5.4.3 Toepassen van lood-houdende grond in tuinen

Van alle stoffen in de bovengrond van gebieden waar gewoond wordt, geeft lood de meeste kans op gezondheidsrisico's, vooral voor kinderen in de leeftijd tot 6 jaar. Kinderen kunnen via hand-mond gedrag (ingestie) lood binnenkrijgen bij het spelen op plekken met loodhoudende grond. Zo kan lood in het lichaam opgenomen worden. Deze loodbelasting kan boven bepaalde gehalten een nadelig effect hebben op het leervermogen van kinderen en kan leiden tot verlies aan IQ-punten. Volgens de laatste inzichten kunnen al gezondheidseffecten aan de orde zijn bij kleine kinderen bij een loodconcentratie boven 100 mg/kg d.s. in de bodem.

Generieke kader

Tuinen worden in het Besluit bodemkwaliteit niet per definitie als een gevoelige functie beschouwd. De Maximale Waarde voor klasse Wonen-grond die toegepast mag worden in een gebied dat ingedeeld is in de bodemfunctieklasse Wonen (waar ook het bodemgebruik Wonen met tuin onder valt), bedraagt voor de parameter lood 210 mg/kg (voor een standaardbodem). Dat betekent dat het toegestaan is om op tuinen in principe grond toe te passen die meer dan 100 mg/kg aan lood **kan** bevatten.

Gebiedsspecifieke kader

De gemeente heeft zich als doel gesteld om kinderen niet bloot te stellen aan grond die meer dan 100 mg/kg aan lood bevat. Het zou daarom onlogisch zijn om toe te staan dat grond die meer dan 100 mg/kg kan bevatten in tuinen wordt toegepast.

De hoofdregel van de Gebiedsspecifieke beleidsregel voor dit onderdeel is:

In tuinen mag, naast schone grond, ook klasse Wonen-grond toegepast worden als het loodgehalte in de toe te passen partij grond niet meer bedraagt dan 100 mg/kg.

Uit de statistische kengetallen van de bodemkwaliteit van de onderscheiden zones op de Bodemkwaliteitskaart, blijkt dat de gemiddelde loodgehalten in de grond in alle zones aan deze eis voldoet, behalve in zone D: Bebouwing 3/3. Hierop wordt ingegaan bij de zone-gerelateerde toepassingseisen die gelden voor zone D (paragraaf 5.5).

Zoals al beschreven is in paragraaf 5.4.2. geldt in Vijfheerenlanden de Gebiedsspecifieke beleidsregel dat op gevoelige functies (waaronder plaatsen waar kinderen spelen) alleen schone grond (klasse AW) toegepast mag worden. De Maximale Waarde voor grond die voldoet aan klasse AW (schone grond) bedraagt voor lood 50 mg/kg (voor een standaardbodem). Dit loodgehalte blijft daarmee voor toepassing van grond op gevoelige functies ruim onder het maximaal gewenste gehalte aan lood.

In de onderstaande tabel zijn zowel de toepassingseisen uit het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit vermeld (MW) als de Gebiedsspecifieke toepassingseisen die door de gemeente Vijfheerenlanden zijn vastgesteld (LMW).

Tabel 8: Samenvattend overzicht voor toepassingeisen van loodhoudende grond

Bodemfunctie-klasse	Bijbehorend bodemgebruik	max. toegestane kwaliteitsklasse van de toe te passen grond	Bijbehorende maximaal toegestane loodgehalte
Landbouw/Natuur	Moes- en volkstuinten	Klasse AW-grond (MW)	50 mg/kg
	Natuur		
	Landbouw		
Wonen	Wonen met tuin	Klasse Wonen-grond	100 mg/kg (LMW)
	Plaatsen waar kinderen spelen	Klasse AW-grond (LMW)*)	50 mg/kg
	Groen met natuurwaarden	Klasse Wonen-grond (MW)	210 mg/kg
Industrie	Ander groen, bebouwing, infrastructuur en industrie	Klasse Industrie-grond (MW)	530 mg/kg

*) zie par. 5.4.2

5.4.4 Toepassen grond op bedrijfs- en industrieterreinen

Generieke kader

Binnen de Regeling bodemkwaliteit is het toepassen van klasse Industrie grond op bedrijfs- en industrieterreinen alleen toegestaan als aan de volgende eisen voldaan wordt:

- Het betreffende bedrijfs- of industrieterrein is op de Bodemfunctieklassenkaart ingedeeld in de bodemfunctieklasse Industrie
- De toe te passen grond voldoet aan de Maximale Waarde die hoort bij de bodemfunctieklasse Industrie (klasse Industrie grond of betere kwaliteit) én
- De toe te passen grond heeft een kwaliteit die gelijk is aan of beter is dan de heersende bodemkwaliteit van de betreffende zone.

Op grond van het bovenstaande is het toepassen van klasse Industrie grond op bedrijfs- en industrieterreinen in het Generieke kader alleen toegestaan in de zone waar de heersende bodemkwaliteit in bodemkwaliteitsklasse Industrie valt. Het toepassen van klasse Wonen-grond op bedrijfs- en industrieterreinen is in het Generieke kader toegestaan in zones met kwaliteitsklasse industrie of wonen. Het is niet toegestaan om grond met kwaliteitsklasse Industrie toe passen op een gebied met bodemfunctieklasse Industrie, waar de kwaliteit valt binnen kwaliteitsklasse Wonen of Achtergrondwaarde. Op een bedrijfs- of industrieterrein met een schone bodem mag dus geen grond toegepast worden met kwaliteitsklasse industrie.

De in Vijfheerenlanden onderscheiden bodemkwaliteitszones zijn in paragraaf 4.2, tabel 5 weergegeven. Daarbij is vermeld wat de heersende bodemkwaliteit is in de betreffende zone, voor de bovengrond en voor de ondergrond. In het Generieke kader is, op grond daarvan, het toepassen van klasse Industrie-grond op bedrijfs- en industrieterreinen alleen toegestaan in zone D, omdat alleen in deze zone de heersende bodemkwaliteit in bodemkwaliteitsklasse

Industrie valt. Het toepassen van klasse Wonen-grond op bedrijfs- en industrieterreinen is in het Generieke kader alleen toegestaan in zone B (alleen bovengrond), zone C en zone D.

Gebiedsspecifieke kader

Toepassen van klasse Industrie-grond:

Gemeenten kunnen via Gebiedsspecifiek beleid de mogelijkheid creëren om op bedrijfs- en industrieterreinen grond tot maximaal klasse Industrie, toe te mogen passen, ongeacht de heersende bodemkwaliteit van de ontvangende grond. De gemeente Vijfheerenlanden heeft hier echter niet voor gekozen. Reden hiervoor is dat het niet ondenkbaar is dat gebieden die nu in gebruik zijn als bedrijfs- of industriegebied in de toekomst getransformeerd worden naar woongebieden. Daarom wordt het toepassen van klasse Industrie-grond op bedrijfs- en industrieterreinen met een betere heersende bodemkwaliteit niet toegestaan.

Toepassen van klasse Wonen-grond:

Het toepassen van klasse Wonen-grond op bedrijfs- en industrieterreinen met een betere heersende bodemkwaliteit wordt wel toegestaan. De gemeente vindt dit wel milieuhygiënisch verantwoord.

De hoofdregel van de Gebiedsspecifieke beleidsregel voor dit onderdeel is:
Het toepassen van klasse Wonen-grond op bedrijfs- of industrieterreinen met een betere heersende bodemkwaliteit is toegestaan. Dit geldt zowel voor toepassingen in de boven- als in de ondergrond.

Concreet betekent dit dat klasse Wonen-grond toegepast mag worden op bedrijfs- en industrieterreinen in de zones A, B, C en D.

Tabel 9: Eisen voor het toepassen van grond op bedrijfs- en industrieterreinen

Zone	Toepassingseis bovengrond (0-0,5 m-mv)	Toepassingseis ondergrond (0,5-2,0 m-mv)
Zone A	Klasse Wonen-grond (LMW)	Klasse Wonen-grond (LMW)
Zone B	Klasse Wonen-grond (MW)	Klasse Wonen-grond (LMW)
Zone C	Klasse Wonen-grond (MW)	Klasse Wonen-grond (MW)
Zone D	Klasse Wonen-grond (MW)	Klasse Wonen-grond (MW)
Zone E (Buitengebied)	Achtergrondwaarde *)	Achtergrondwaarde

Toelichting:

- (**LMW**) : toepassing van klasse Wonen-grond is in het Generieke kader **niet** toegestaan, daarom is voor deze toepassingen een Lokale Maximale Waarde vastgesteld
- (MW) : toepassing van klasse Wonen-grond is in het Generieke kader **wel** toegestaan, omdat zowel de functie als de heersende bodemkwaliteit van deze zone hiermee matchen

Toepassingsbereik

De voorwaarden die hieraan gesteld worden en het toepassingsbereik van de Gebiedsspecifieke beleidsregel voor dit onderdeel zijn aangegeven in paragraaf 5.5 bij de betreffende zones.

5.4.5 Uitwisselen van grond tussen bermen van (spoor)wegen

Generieke kader

In het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit wordt de mogelijkheid tot grondverzet bij wegbermen bepaald op basis van de bodemfunctie én de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem. De strengste van deze twee bepaalt de toepassingseis. De bodemfunctie wordt vastgelegd in een Bodemfunctieklassenkaart. Wegbermen vallen doorgaans onder de bodemgebruikscategorie "anders groen, infrastructuur en industrie" en kunnen daarom in het Generieke kader worden ingedeeld in de bodemfunctieklasse Industrie. Dat is niet in alle gevallen wenselijk, bijvoorbeeld als het gaat om een weg met weinig verkeersbelasting gelegen in een woongebied of in een ecologisch beschermingsgebied. Daar is het toepassen van klasse Industrie-grond niet wenselijk. Milieuverantwoorde uitwisseling van grond tussen wegbermen binnen de gemeente, op een eenvoudige en kosteneffectieve wijze mogelijk maken, is wel wenselijk.

In schone bermen mag in het Generieke kader alleen schone grond toegepast worden en in bermen van wegen die gelegen zijn in woongebieden mag alleen klasse Wonen-grond toegepast worden, mits de ontvangende bodem ook kwaliteitsklasse Wonen heeft. In bermen van doorgaande wegen buiten de bebouwde kom mag in het Generieke kader vaak alleen schone grond toegepast worden, omdat het buitengebied doorgaans ingedeeld wordt in de bodemfunctieklasse Natuur/Landbouw. Ook al zouden alle wegbermen in het buitengebied ingedeeld worden in de bodemfunctieklasse Industrie, dan zou het toepassen van klasse Industrie-grond in het Generieke kader nog niet mogelijk zijn, omdat het buitengebied meestal schoon is en in het Generieke kader moet getoetst worden aan de functie-eis (voldoet) en aan de kwaliteitseis (voldoet niet), omdat door de toepassing de heersende bodemkwaliteit verslechterd.

Gebiedsspecifieke kader

De kwaliteit van bermgrond kent in werkelijkheid veel variaties en wordt veelal gekenmerkt door verhoogde gehalten aan zware metalen en polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK). Dit als gevolg van uitlaatgassen van het wegverkeer, afstromend regenwater, toepassing van teerhoudend asfalt in de naastgelegen weg of uitloging van metalen vangrails. De bodemkwaliteit van wegbermen varieert daardoor van schoon tot sterk verontreinigd.

De gemeente wil bermgrond, op een eenvoudige wijze, hergebruiken binnen de eigen gemeente waar dit nuttig is en verantwoord kan. Om dit mogelijk te maken heeft de gemeente voor dit onderdeel Gebiedsspecifieke beleidsregels vastgesteld. Om dit mogelijk te maken wordt deze categorie wegbermen ingedeeld in de bodemfunctie-klasse Industrie.⁴

De hoofdregel van de Gebiedsspecifieke beleidsregels voor dit onderdeel is:

Grond uit wegbermen mag zonder bodemonderzoek of partijkeuring worden hergebruikt in dezelfde of in een andere wegberm.

In bermen van provinciale- en rijkswegen (incl. spoorwegbermen) in het buitengebied mag, naast schone grond en klasse Wonen-grond ook klasse Industrie grond worden toegepast.

⁴ Let op: Dit is op de Toepassingskaart niet zichtbaar, omdat bermen op de Bodemfunctieklassenkaart niet apart ingedeeld zijn in een bodemfunctieklasse

De voorwaarden waaraan voldaan moet worden, verschillen per onderscheiden bermcategorie en per activiteit (hergebruik tussen wegbermen of toepassen van grond in een wegberm). Er worden 3 categorieën wegbermen onderscheiden:

- Bermen van provinciale- en rijkswegen (incl. spoorbermen) **buiten de bebouwde kom**
- Bermen van gemeentelijke wegen **binnen de bebouwde kom**
- Bermen van wegen **buiten de bebouwde kom**.

A. Wegbermen van provinciale wegen en rijkswegen (incl. spoorwegbermen)

Uitwisseling van grond tussen deze categorie bermen zonder onderzoek:

De Gebiedsspecifieke beleidsregel houdt in dat uitwisseling van grond tussen bermen uit deze categorie, kan plaatsvinden, zonder dat een partijkeuring of ander onderzoek naar de kwaliteit van de grond uitgevoerd hoeft te worden, als aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- De berm waaruit de grond vrijkomt moet zijn gelegen binnen het eigen of het uitgebreide bodembeheergebied. Zie par. 5.2
- De bermen zijn gelegen buiten de bebouwde kom
- De berm waaruit de grond vrijkomt en de berm waarin de grond wordt toegepast mogen niet geregistreerd staan als geval van (vermoedelijk) ernstige bodemverontreiniging in de zin van de Wet bodembescherming
- Het moet gaan om de bermen van **bestaande** (spoor)wegen. Voor bermen van nieuw aan te leggen (spoor)wegen gelden de Generieke toepassingseisen uit de Regeling bodemkwaliteit
- De grond wordt niet toegepast in bermen die zijn gelegen in een gebied met een gevoelige functie. Zie par. 5.4.2.

Toepassing van klasse Industrie-grond in deze categorie bermen:

De Gebiedsspecifieke beleidsregel houdt in dat in bermen uit deze categorie, naast schone grond en klasse Wonen-grond, ook klasse Industrie-grond mag worden toegepast, als aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- De kwaliteit van de grond is gebaseerd op één van de volgende bewijsmiddelen:
 - Een partijkeuring, uitgevoerd conform de geldende richtlijnen *of*
 - Een door de gemeente Vijfheerenlanden geaccepteerde bodemkwaliteitskaart ⁵
- De berm waaruit de grond vrijkomt en de berm waarin de grond wordt toegepast mogen niet geregistreerd staan als geval van (vermoedelijk) ernstige bodemverontreiniging in de zin van de Wet bodembescherming
- De grond moet voldoen aan de Maximale Waarde van bodemkwaliteitsklasse Industrie. Zie bijlage 9 van deze Nota. Dit moet aangetoond kunnen worden met één van de hiervoor genoemde bewijsmiddelen.

⁵ zie ..

B. Bermen van gemeentelijke wegen binnen de bebouwde kom

Uitwisseling van grond tussen deze categorie bermen zonder onderzoek:

Het Gebiedsspecifieke beleid houdt voor deze categorie bermen in, dat uitwisseling van grond tussen deze bermen, kan plaatsvinden zonder dat een partijkeuring of ander onderzoek naar de kwaliteit van de grond uitgevoerd hoeft te worden, als aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- De bermen zijn gelegen in zone A, B of C van de bodemkwaliteitskaart Vijfheerenlanden en zijn in beheer bij de gemeente
- De berm waaruit de grond vrijkomt en de berm waarin de grond wordt toegepast mogen niet geregistreerd staan als geval van (vermoedelijk) ernstige bodemverontreiniging in de zin van de Wet bodembescherming
- De berm is **onverdacht**. Om dit na te gaan dient het Geoloket van de ODRU geraadpleegd te worden (www.odru.nl)
- De grond wordt niet toegepast in bermen die zijn gelegen in een gebied met een gevoelige functie. Zie par. 5.4.2.

C. Bermen van gemeentelijke wegen buiten de bebouwde kom.

Uitwisseling van grond tussen deze bermen zonder onderzoek:

De Gebiedsspecifieke beleidsregel houdt in dat uitwisseling van grond tussen bermen uit deze categorie, kan plaatsvinden, zonder dat een partijkeuring of ander onderzoek naar de kwaliteit van de grond uitgevoerd hoeft te worden, als aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- De berm waaruit de grond vrijkomt moet zijn gelegen binnen het eigen of het uitgebreide bodembeheergebied. Zie par. 5.2
- Het betreft een berm van een verharde weg; ⁶
- De berm waaruit de grond vrijkomt en de berm waarin de grond wordt toegepast mogen niet geregistreerd staan als geval van (vermoedelijk) ernstige bodemverontreiniging in de zin van de Wet bodembescherming.

Toepassingsbereik

Het gebied waarop de Gebiedsspecifieke beleidsregels van toepassing is versplitst per categorie berm. Daarom is het toepassingsbereik bij elke categorie berm apart aangegeven (bij de opgesomde voorwaarden).

5.4.6 Uitwisselen van grond tussen boomgaardpercelen

In de gemeente Vijfheerenlanden zijn veel (voormalige) boomgaardpercelen gelegen. Alle (voormalige) boomgaardpercelen zijn ingetekend op een digitale kaartlaag (op basis van oude topografische kaarten van meerdere jaargangen), zodat de percelen die verdacht zijn op bestrijdingsmiddelen (OCB's) voor een ieder zichtbaar zijn. De kaartlaag met boomgaardpercelen kan geraadpleegd worden op het Geoloket van de ODRU (www.odru.nl). Een weergave van deze kaart is opgenomen in bijlage 6 van deze Nota.

⁶ Er wordt vanuit gegaan dat de kwaliteit van grond in de wegbermen langs onverharde wegen in het buitengebied, gelijk is aan de gebiedskwaliteit van deze zone (klasse AW).

Op (voormalige) boomgaardpercelen zijn veelvuldig bestrijdingsmiddelen gebruikt. Uit onderzoek is gebleken dat vooral de stoffen DDT/DDD/DDE, Drins en HCH verhoogd kunnen worden voorkomen op deze percelen. De concentraties van bestrijdingsmiddelen kan worden vastgesteld door de bodem te onderzoeken op de zogeheten organochloor bestrijdingsmiddelen (OCB's). In het begin van de jaren '40 van de vorige eeuw werd het zeer persistente DDT ontwikkeld. DDT is, net als de andere OCB's, zeer moeilijk afbreekbaar waardoor de concentraties van deze stof hoger worden naarmate er meer op de bodem terecht komt. Tot begin van de jaren '70 werd DDT nog op grote schaal toegepast in de land- en tuinbouw. In Nederland is het gebruik van DDT sinds 1973 verboden. Ook het gebruik van de meeste andere OCB's is inmiddels verboden. De OCB's hopen zich op in de toplaag van de bodem, daarom wordt standaard, in eerste instantie, alleen de toplaag van de bodem op OCB's onderzocht (tot een diepte van maximaal 0,3 meter beneden het maaiveld). De mate van verontreiniging van de toplaag met OCB's kan variëren van licht tot sterk verontreinigd.

Generieke kader

Omdat bestrijdingsmiddelen zich vaak in de toplaag van (voormalige) boomgaardpercelen ophopen, wordt deze laag (0 – 0,3 m -mv) aangemerkt als bodemverdacht. Deze laag zal dan ook altijd eerst onderzocht moeten worden op bestrijdingsmiddelen (OCB's) om de mate van verontreiniging vast te stellen. Vaak blijkt dat de bovengrond op (voormalige) boomgaardpercelen, vanwege de gemeten concentraties aan bestrijdingsmiddelen, gekwalificeerd wordt als klasse Industrie-grond of Niet toepasbare grond. Dat betekent dat vrijkomende grond in het Generieke kader niet hergebruikt kan worden en afgevoerd moet worden naar een erkend verwerker.

Gebiedsspecifieke kader

De kwalificatie klasse Industrie-grond of Niet Toepasbare grond is voor bestrijdingsmiddelen in grond hoofdzakelijk gebaseerd op het toetsingsresultaat van de ecologische risico's. Bestrijdingsmiddelen in de grond vormen bijna nooit een risico voor de mens. De grenswaarden waarbij er sprake is van humane risico's liggen namelijk vele malen hoger dan de grenswaarden waarbij sprake is van ecologische risico's. Ook de verspreidingsrisico's voor bestrijdingsmiddelen in de grond zijn laag, omdat de bestrijdingsmiddelen zich goed aan de grond binden. Deze constatering bieden mogelijkheden om hergebruik van deze grond, onder voorwaarden, toe te staan door gebruik te maken van het stand-still principe. De bodemkwaliteit mag op het niveau van bodemheergebied niet verslechteren. In de gemeente Vijfheerenlanden komen veel (voormalige) boomgaardpercelen voor en er vindt ook regelmatig grondverzet plaats op en tussen (voormalige) boomgaardpercelen. Door het opstellen van Gebiedsspecifieke beleidsregels kan de gemeente, onder voorwaarden, uitwisseling van OCB-verdacht grond tussen (voormalige) boomgaardpercelen op een milieuverantwoorde en duurzame wijze mogelijk maken zonder dat daarmee de heersende bodemkwaliteit verslechterd. De gemeente heeft daarom de volgende Gebiedsspecifieke beleidsregel voor dit beleidsonderdeel vastgesteld.

De hoofdregel van het Gebiedsspecifieke kader voor dit beleidsonderdeel is:

Het uitwisselen van OCB-verdachte grond tussen (voormalige) boomgaardpercelen is toegestaan als aan de gestelde voorwaarden voldaan wordt. Voor bestrijdingsmiddelen zijn Lokale Maximale Waarden (LMW) vastgesteld. Deze zijn gelijk aan de interventiewaarde van de betreffende stof. Daarmee wordt een matig ecologisch beschermingsniveau gewaarborgd en worden humane risico's uitgesloten.

Uitwisselen van OCB-verdachte grond tussen (voormalige) boomgaardpercelen:

Het uitwisselen van OCB-verdachte grond tussen (voormalige) boomgaardpercelen is toegestaan als aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- De toplaag (tot maximaal 0,3 m -mv) is conform de NEN 5740 (onderzoeksstrategie VED-HE) onderzocht op OCB's en de gemeten gehalten liggen voor alle onderzochte OCB's onder de interventiewaarde én de toepassing voldoet ook aan de toepassingseisen die gelden ten aanzien van de overige parameters
- De OCB-verdachte grond komt vrij van een (voormalig) boomgaardperceel dat gelegen is binnen het eigen of het uitgebreide bodembeheergebied. Zie par. 5.2
- De grond wordt niet toegepast op (voormalige) boomgaardpercelen die zijn gelegen in een gebied met een gevoelige functie. Zie par. 5.4.2.
- Het perceel waaruit de grond vrijkomt (herkomstperceel) en het perceel waar de grond wordt toegepast (toepassingsperceel) mogen niet geregistreerd staan als geval van (vermoedelijk) ernstige bodemverontreiniging in de zin van de Wet bodembescherming.

Toepassingsbereik

Deze Gebiedsspecifieke beleidsregel voor het uitwisselen van grond tussen (voormalige) boomgaardpercelen geldt voor zowel voor het eigen als voor het uitgebreide bodembeheergebied. Zie par. 5.2.

5.4.7 Ontgraven van grond t.b.v. kabels, leidingen en riolering

Het verrichten van graafwerkzaamheden ten behoeve van kabels, leidingen en rioleringen is een veel voorkomende activiteit in de bodem. Hierbij wordt de vrijkomende grond veelal weer teruggeplaatst. Veel van deze activiteiten vallen onder het begrip tijdelijke uitname. In bijlage 7 van deze Nota is hiervan een samenvatting opgenomen.

Generieke kader

Volgens de regels uit het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit dient bij het ontgraven van grond rekening te worden gehouden met de grondsoort, de chemische kwaliteit van de grond en de hoeveelheid bodemvreemd materiaal in de grond. Het tijdelijk uitnemen en daarna weer terugplaatsen van de grond, zonder het uitvoeren van onderzoek naar de chemische kwaliteit, is alleen mogelijk als:

- De grond onder dezelfde condities en op dezelfde plek weer wordt teruggeplaatst, zonder te zijn bewerkt;
- Verschillende grondlagen gescheiden ontgraven worden;
- Uitgesloten kan worden dat de grond ernstig verontreinigd is.

Vaak is gescheiden ontgraven niet mogelijk, bijvoorbeeld omdat de grond al geroerd is door eerdere graafwerkzaamheden. Gescheiden ontgraven betekent dat de ontgraven grond tijdelijk gescheiden opgeslagen moet worden. Hier is niet altijd ruimte voor (bijvoorbeeld in stedelijk gebied). Het gescheiden ontgraven brengt meerkosten met zich mee en is niet in alle gevallen doelmatig.

Gebiedsspecifieke kader

Door het vaststellen van een Gebiedsspecifieke beleidsregel, maakt de gemeente het onder voorwaarden mogelijk, niet gescheiden ontgraven grond, weer terug te plaatsen. Op

onverdachte locaties kan de bodemkwaliteitskaart (Ontgravingskaart) gebruikt worden om aan te tonen dat de grond niet ernstig verontreinigd is. Zie par. 8.2, waarin wordt beschreven welke eisen worden gesteld aan het (historisch) vooronderzoek bij projectmatige ontgravingen.

De hoofdregel van de Gebiedsspecifieke beleidsregel voor dit onderdeel is:

Bij aanleg, herstel of onderhoud van kabels, leidingen en is het, onder voorwaarden, toegestaan de verschillende bodemlagen niet gescheiden van elkaar te ontgraven en de ontgraven grond in geroerde toestand weer terug te plaatsen.

Het niet gescheiden ontgraven van grond ten behoeve van de aanleg, herstel of onderhoud van kabels, leidingen en riolering, en vergelijkbare projectmatige ontgravingen, is toegestaan als aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- De ontgraving is nuttig en functioneel. Dat wil zeggen er wordt niet dieper gegraven en er komt niet meer grond vrij dan nodig is voor het verrichten van het geplande werk
- Er moet middels een (historisch) vooronderzoek aangetoond kunnen worden dat de bodem op de locatie waar de graafwerkzaamheden uitgevoerd worden, niet ernstig verontreinigd is. Zie par. 8.2.2
- De hoeveelheid bodemvreemd materiaal voldoet aan de eis die voor de betreffende functie geldt. Zie par. 5.4.1.

Als de vrijkomende grond niet wordt teruggeplaatst, maar elders binnen de gemeente Vijfheerenlanden wordt hergebruikt, wordt als kwaliteitsklasse voor de toepassing uitgegaan van de kwaliteitsklasse die op de Ontgravingskaart aangegeven wordt. Het staat de acceptant van de grond overigens vrij om de toepasser te vragen om een partijkeuring van de vrijkomende grond.

5.4.8 Ontgraven van grond dieper dan 2 meter

De Ontgravingskaart geeft de verwachte bodemkwaliteit aan tot een maximale diepte van meter beneden het maaiveld. Voor grond die dieper dan 2 meter beneden het maaiveld vrijkomt, kan de Ontgravingskaart dus niet gebruikt worden als bewijsmiddel om de te verwachten kwaliteit van de grond aan te tonen.

Generieke kader

In het Generieke kader betekent dit dat er een partijkeuring of verkennend bodemonderzoek nodig is om de kwaliteit van de grond aan te kunnen tonen.

Gebiedsspecifieke kader

Omdat verwacht mag worden dat, in de meeste gevallen, de diepere ondergrond schoner is dan de grond in de ondiepere bodemlagen, heeft de gemeente Vijfheerenlanden een Gebiedsspecifieke beleidsregel vastgesteld voor het graven in de bodem dieper dan 2 meter.

De hoofdregel van de Gebiedsspecifieke beleidsregel voor dit onderdeel is:

Voor ontgravingen dieper dan 2 meter wordt als gemiddelde kwaliteit de verwachte kwaliteit van de grond in de bodemlaag 0,5 – 2 m -mv gehanteerd

De vrijkomende grond kan elders in de gemeente, zonder onderzoek, toegepast worden, als aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- Er zijn tijdens het graven geen aanwijzingen gevonden dat de vrijkomende grond verontreinigd zou kunnen zijn
- Uit het raadplegen van het Bodeminformatiesysteem van de ODRU zijn geen gegevens naar voren gekomen op grond waarvan een bodemverontreiniging vermoed kan worden. Zie par. 8.2.2.

5.4.9 Verspreiden van bagger op de landbodem

Generieke kader

Baggeren is een veel voorkomende activiteit in gebieden met veel oppervlaktewater. Vaak wordt de bagger direct naast de watergang verspreid, maar daar is niet altijd ruimte voor. De regels voor bagger zijn in het Besluit bodemkwaliteit gelijk gesteld aan die voor grond. Dit geldt althans voor het toepassen van baggerspecie op percelen die niet direct aan de watergang grenzen waar de bagger vandaan komt. Voor het verspreiden van baggerspecie op aan de watergang grenzende percelen, incl. de tijdelijk opslag van bagger in een weilanddepot, is in het Besluit en in de Regeling bodemkwaliteit een apart toetsingskader opgenomen.

Binnen het Generieke kader mag baggerspecie op aangrenzende percelen verspreid worden (en daaraan voorafgaand tijdelijk opgeslagen worden in een weilanddepot), als de bagger voldoet aan de verspreidingsnorm (zie Regeling bodemkwaliteit) of afkomstig is uit een onverdachte watergang. Een watergang is al snel verdacht en verspreiden van bagger op aangrenzende percelen is niet altijd mogelijk (bijvoorbeeld in stedelijk gebied). De gemiddelde baggerkwaliteit in Vijfheerenlanden varieert van vrij verspreidbaar (schone bagger), verspreidbaar (licht tot matig verontreinigd) tot niet verspreidbaar (matig of sterk verontreinigd). Binnen het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit mag de verspreidbare baggerspecie niet verder verspreid worden dan op aan de watergang grenzende percelen.

Let op:

De ruimte om verspreidbare ongerijpte bagger op aangrenzende percelen te verspreiden gaat, bij inwerkingtreding van de Omgevingswet (per 1-1-2021), naar alle waarschijnlijkheid verruimd worden naar maximaal 10 km vanaf de te baggeren watergang(en). Tegelijk wordt de toetsing van de bagger op verspreidbaarheid strenger, doordat meer dan nu, rekening gehouden wordt met risiconormen voor natuur- en landbouwgebruik.

Gebiedsspecifieke kader

Er worden regelmatig baggerwerkzaamheden uitgevoerd in de gemeente Vijfheerenlanden, onder andere door de waterkwaliteitsbeheerder (waterschap Rivierenland). Het afvoeren van baggerspecie naar een erkend verwerker, brengt veel transport- en verwerkingskosten met zich mee en is niet duurzaam vanwege de grote aantallen transportbewegingen die nodig zijn om de bagger af te voeren. Bovendien is het van belang om, waar mogelijk, grond en bagger in hetzelfde gebied te houden om de voortdurende bodemdaling enigszins te kunnen compenseren. Het is door het vaststellen van een Gebiedsspecifieke beleidsregel mogelijk om het verspreiden en toepassen van licht tot matig verontreinigde baggerspecie op de landbodem te verruimen. Hierdoor kunnen veel kosten worden bespaard en kunnen baggerwerkzaamheden kosteneffectief en duurzaam uitgevoerd worden. De gemeente Vijfheerenlanden heeft daarom voor deze mogelijkheid gekozen en een Gebiedsspecifieke

beleidsregel vastgesteld die het mogelijk maakt om verspreidbare bagger ook buiten de aan de te baggeren watergang grenzende percelen te kunnen verspreiden. Dit wordt mogelijk gemaakt door een ruimere invulling te geven aan het begrip "aangrenzende percelen". Dit begrip wordt ingevuld als "alle percelen die zijn gelegen binnen dezelfde bodemkwaliteitszone als de watergang waar de bagger uit afkomstig is".

De hoofdregel van de Gebiedsspecifieke beleidsregel voor dit onderdeel is:

Verspreiding van verspreidbare ongerijpte baggerspecie, is aanvullend op het Generieke kader, ook buiten aangrenzende percelen toegestaan als aan de gestelde volgende voorwaarden voldaan wordt.

De voorwaarden waaraan voldaan moet worden zijn:

- De bagger is afkomstig uit een watergang die gelegen is op aangrenzende percelen volgens de verruimde definitie
- De bagger is onderzocht conform de NEN 5720 (waterbodemonderzoek) en de bagger is gekwalificeerd als verspreidbaar; of
- De bagger is afkomstig van een onverdachte watergang, blijkens een, conform de NEN 5717 uitgevoerd, (historisch) vooronderzoek voor waterbodems
- De op de landbodem op te brengen laagdikte en hoeveelheden moeten nuttig en functioneel zijn en mogen andere waarden of functies van de bodem geen blijvende schade toebrengen. De te verspreiden baggerlaag mag daarom niet dikker zijn dan 0,3 meter.

Deze laatste voorwaarde wordt hieronder verder toegelicht:

De aerobe afbraak van organische verontreinigingen in de bagger worden ernstig bemoeilijkt als baggerspecielagen dikker dan 30 cm worden aangebracht. Daarom wordt dit als maximaal wenselijk aan te brengen laagdikte beschouwd. Dit sluit ook het meest aan bij bepalingen uit bestemmingsplannen in het buitengebied. Wanneer een dikkere laag baggerspecie dan 0,3 m op de landbodem wordt aangebracht, is bovendien in de meeste gevallen een Omgevingsvergunning (aanlegvergunning) vereist.

Toepassingsbereik

De Gebiedsspecifieke beleidsregel voor dit onderdeel is alleen van toepassing op het grondgebied van de gemeente Vijfheerenlanden. Omdat de geldende Gebiedsspecifieke eisen aanvullend zijn op de eisen die voor het verspreiden van bagger op aangrenzende percelen in het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit opgenomen zijn, blijft het mogelijk om ook verspreidbare bagger uit te wisselen met buurgemeenten, mits de bagger afkomstig is uit en toegepast wordt op percelen die aan (één van) de watergangen grenzen die gebaggerd worden. Hierdoor wordt de huidige ruimte voor het verspreiden van bagger door het vaststellen van de Gebiedsspecifieke beleidsregel niet beperkt, maar juist uitgebreid ten opzichte van de regels uit het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit.

5.4.10 Tijdelijke opslag van grond en bagger

Generieke kader

Grond kan vaak niet direct worden toegepast op de definitieve eindbestemming en wordt dan tijdelijk opgeslagen. Het Besluit bodemkwaliteit stelt ook regels aan tijdelijke opslag van grond

en baggerspecie. Het Besluit onderscheidt een aantal vormen van tijdelijke opslag. Dit is hieronder in een tabel weergegeven.

Tabel 10: Vormen van tijdelijke opslag van grond en bagger op de landbodem

Vorm opslag	Max. toegestane duur opslag	Kwaliteitseisen	Meldingsplicht
Kortdurende opslag	6 maanden	Geen (wel zorgplicht bodem)	Ja
Opslag bij Tijdelijke uitname	Looptijd van het werk	Geen (wel zorgplicht bodem)	Nee
Tijdelijke opslag grond	3 jaar	Generieke kwaliteitseisen voor de ontvangende bodem	Ja**)
Tijdelijke opslag bagger (weilanddepot) *)	3 jaar	Generieke verspreidingsnorm voor bagger én verspreiding binnen aangrenzende percelen	Ja **)

*) Een weilanddepot is een depot voor de tijdelijke opslag van bagger op een perceel dat direct grenst aan (één van) de gebaggerde watergang(en) en daar ook verspreid wordt.

**) Met vermelding van voorziene duur van de opslag en de eindbestemming.

Gebiedsspecifieke kader

Aan een aantal vormen van tijdelijke opslag zijn ook voorwaarden verbonden (kwaliteitseisen). Deze voorwaarden passen prima binnen de uitgangspunten van het landelijk geldende Generieke toepassingskader. Echter, bij grondverzet binnen het bodembeheergebied van Vijfheerenlanden volgens het Gebiedsspecifieke kader dat in dit hoofdstuk beschreven is, leiden de kwaliteitseisen uit het Generieke kader tot problemen. Dan kan zich namelijk de situatie voordoen dat op een bepaalde locatie wel partijen grond of baggerspecie mogen worden toegepast, maar dat dezelfde partijen grond of baggerspecie daar niet tijdelijk mogen worden opgeslagen. Gezien deze discrepantie is door de gemeente Vijfheerenlanden besloten om de Gebiedsspecifieke beleidsregels die gelden bij de toepassing van grond en bagger, ook van toepassing te verklaren op de tijdelijke opslag, voorafgaand aan de definitieve toepassing.

De hoofdregel van de Gebiedsspecifieke beleidsregel voor dit onderdeel is:

Partijen grond of baggerspecie die, volgens de Gebiedsspecifieke toepassingseisen op een bepaalde locatie binnen het bodembeheergebied mogen worden toegepast of verspreid, mogen eveneens, voorafgaand aan de definitieve toepassing of verspreiding, op deze toepassingslocatie (of in de directe nabijheid hiervan) tijdelijk in opslag worden genomen voor de duur die voor de betreffende vorm van tijdelijke opslag is vastgelegd in het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit.

In onderstaande tabel zijn de eisen die in het Generieke kader en aanvullend hierop in het Gebiedsspecifieke kader, gelden voor de tijdelijke opslag van grond en bagger, samengevat.

Tabel 11: Gebiedsspecifieke kader tijdelijke opslag van grond en bagger op de landbodem

Vorm opslag	Max. toegestane duur opslag	Kwaliteitseisen	Meldingsplicht
Kortdurende opslag	6 maanden	Geen (wel zorgplicht bodem)	Ja
Opslag bij Tijdelijke uitname	Looptijd van het werk	Geen (wel zorgplicht bodem)	Nee
Tijdelijke opslag grond	3 jaar	Zijn gelijk aan de Gebiedsspecifieke eisen die gelden voor de bijbehorende toepassing op de vermelde eindbestemming	Ja *)
Tijdelijke opslag bagger (weilanddepot)	3 jaar	Bagger moet voldoen aan de verspreidingsnormen voor bagger uit het Generieke kader en moet verder voldoen aan de Gebiedsspecifieke voorwaarden van par. 5.4.9, m.u.v. de aangegeven maximale dikte van de baggerlaag.	Ja *)

*) Met vermelding van voorziene duur van de opslag en de eindbestemming.

De afwijking in het Gebiedsspecifieke kader t.o.v. het Generieke kader voor dit onderdeel geldt dus alleen voor de kwaliteitseisen die gesteld worden aan de tijdelijke opslag van grond en bagger. De overige eisen en voorwaarden voor tijdelijke opslag, uit het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit (maximale duur van de opslag en wel of niet melden), blijven onveranderd van kracht. Daarmee is deze Gebiedsspecifieke beleidsregel niet beperkend, maar aanvullend op het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit voor de Tijdelijke opslag van grond en bagger op de landbodem.

Toepassingsbereik

De Gebiedsspecifieke beleidsregels voor de tijdelijke opslag van grond en bagger, gelden niet alleen voor grond of bagger die afkomstig is van binnen het eigen bodembeheergebied, maar ook voor grond of bagger die afkomstig is uit het uitgebreide bodembeheergebied. Zie par. 5.2.

5.5. Zone-gerelateerde beleidsregels

In deze paragraaf worden de keuzes van het Gebiedsspecifieke beleid toegelicht die gelden voor bepaalde zones die op de bodemkwaliteitskaart van Vijfheerenlanden onderscheiden worden. De ligging van de zones is aangegeven op de Bodemzoneringskaart (zie bijlage 4A van deze Nota). De bodemkwaliteitszones worden op de kaart onderscheiden (per zone is de heersende bodemkwaliteit aangegeven). In paragraaf 4.2 worden de vijf aanwezige bodemkwaliteitszones weergegeven en beschreven. Deze worden aangeduid als zone A t/m E.

Voor de volgende zones zijn voor het toepassen van grond Gebiedsspecifieke beleidsregels door de gemeente vastgesteld:

- Zone A: om het toepassen van klasse Wonen-grond mogelijk te maken, zowel in de boven- als in de ondergrond
- Zone B: om het toepassen van klasse Wonen-grond in de ondergrond mogelijk te maken)
- Zone D: om hergebruik van grond binnen deze zone mogelijk te maken en om het toepassen van klasse Industrie-grond op bedrijfs- en industrieterreinen in deze zone te reguleren
- Zone E: om hergebruik van gebiedseigen grond in de bovengrond mogelijk te maken.

5.5.1 Gebiedsspecifiek beleid zone A

Tabel 12: Aanduiding heersende bodemkwaliteitszone in zone A

Zone-naam	Bodemkwaliteitsklasse bovengrond (0-0,5 m-mv)	Bodemkwaliteitsklasse ondergrond (0,5-2,0 m-mv)
Zone A: Bebouwing 1/1	Achtergrondwaarde	Achtergrondwaarde

De zone wordt ingedeeld in de bodemkwaliteitsklasse "Achtergrondwaarde". Dat houdt in dat de grond van deze zone op onverdachte plekken naar verwachting schoon is. ⁷

Deze zone omvat de o.a. de volgende gebieden:

- Woonwijken en bedrijfsterreinen van na 1960 in Vianen (Monnikenhof, De Hagen, De Biezen);
- Wijk Noord in Leerdam, ten noorden van de spoorlijn;
- Bungalowpark Merwede, ten zuiden van Meerkerk;
- Recente nieuwbouwwijken in Vianen en Hagestein (zoals Hoef en Haag);
- Een recente uitbreiding van bedrijfsterrein Blommendaal in Meerkerk (alleen het zuidelijke deel).

Generieke kader

Deze zone bestaat uit gebieden die niet/nauwelijks bodembelast zijn. Dat geldt zowel voor de boven- als voor de ondergrond. Dit heeft als consequentie dat in het Generieke kader alleen

⁷ Afgezien van PFOA. Hiervoor is apart PFAS-beleid voor opgesteld in regionaal verband

schone grond (AW) mag worden toegepast in deze zone en dat toepassing van klasse Wonen-grond in deze zone, zelfs op bedrijfs- en industrieterreinen, niet mogelijk is.

Gebiedsspecifieke kader

Toepassing van klasse Wonen-grond is, gelet op de hoofdbodemfunctie van deze zone, milieuhygiënisch verantwoord, buiten gevoelige functies (zie par. 5.4.2). Daarom heeft de gemeente Vijfheerenlanden voor de toepassing van grond in deze zone een Gebiedsspecifieke toepassingseis vastgesteld (LMW).

Toepassing van klasse Wonen-grond in deze zone is toegestaan als aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- De grond is afkomstig uit het eigen of het uitgebreide bodembeheergebied. Zie par. 5.2
- Grond die afkomstig is van buiten dit gebied moet voldoen aan de toepassingseis uit het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit (MW). In dit geval betekent dat, dat er alleen klasse AW (schone grond) toegepast mag worden, omdat de heersende bodemkwaliteit in dit geval leidend is bij de toetsing of de toepassing is toegestaan
- De toe te passen grond voldoet ook aan de overige Gebiedsspecifieke eisen die in paragraaf 5.4. beschreven zijn.

5.5.2 Gebiedsspecifiek beleid zone B

Tabel 13: Aanduiding heersende bodemkwaliteitszone in zone B

Zone-naam	Bodemkwaliteitsklasse bovengrond (0-0,5 m-mv)	Bodemkwaliteitsklasse ondergrond (0,5-2,0 m-mv)
Zone B: Bebouwing 2/1	Wonen	Achtergrondwaarde

De bovengrond van de zone wordt ingedeeld in de bodemkwaliteitsklasse "Wonen". De ondergrond wordt ingedeeld in de bodemkwaliteitsklasse "Achtergrondwaarde". De zone omvat o.a. de volgende gebieden:

- Wijk Oost in Leerdam en Wijk West in Leerdam (alleen met bebouwing van na 1960);
- Bedrijfsterrein Nieuw Schaik in Leerdam;
- Wijken met naoorlogse bebouwing in Meerkerk, Lexmond en Ameide.

Generieke kader

De ondergrond van deze zone is niet tot nauwelijks verontreinigd. Dit heeft als consequentie dat in het Generieke kader alleen schone grond in de ondergrond mag worden toegepast. Toepassing van klasse Wonen-grond in deze zone, ook op bedrijfs- en industrieterreinen, is niet mogelijk. In de bovengrond mag binnen het Generieke kader wel klasse Wonen-grond worden toegepast. Deze kwaliteit sluit aan bij de functie en bij de heersende bodemkwaliteit.

Gebiedsspecifiek kader

Toepassing van klasse Wonen-grond is, gelet op de hoofdfunctie van deze zone, buiten gevoelige functies, milieuhygiënisch verantwoord. Daarom heeft de gemeente Vijfheerenlanden voor de toepassing van grond in de ondergrond van deze zone een Gebiedsspecifieke toepassingseis vastgesteld (LMW).

Toepassing van klasse Wonen-grond in de ondergrond van deze zone is toegestaan als aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- De grond is afkomstig uit het eigen of het uitgebreide bodembeheergebied. Zie par. 5.2
- Grond die afkomstig is van buiten dit gebied moet voldoen aan de toepassingseis uit het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit (MW). In dit geval betekent dat, dat er alleen klasse AW (schone grond) toegepast mag worden, omdat de heersende bodemkwaliteit in dit geval leidend is bij de toetsing of de toepassing is toegestaan
- De toe te passen grond voldoet ook aan de overige Gebiedsspecifieke eisen die in paragraaf 5.4. beschreven zijn.

5.5.3 Gebiedsspecifiek beleid zone D

Tabel 14: Aanduiding heersende bodemkwaliteitszone in zone D

Zone-naam	Bodemkwaliteitsklasse bovengrond (0-0,5 m-mv)	Bodemkwaliteitsklasse ondergrond (0,5-2,0 m-mv)
Zone D: Bebouwing 3/3	Industrie	Industrie

Deze zone wordt ingedeeld in de bodemkwaliteitsklasse "Industrie". Deze zone omvat vrijwel alle deelgebieden met vooroorlogse bebouwing, met uitzondering van de kleine kernen. Ook als deze deelgebieden na de oorlog herontwikkeld zijn, zijn ze in deze zone ingedeeld als er geen of onvoldoende bodemgegevens beschikbaar zijn waaruit een betere bodemkwaliteit blijkt.

Generieke kader

Deze zone bestaat uit gebieden die een bodemkwaliteit kennen die eigenlijk niet past bij de hoofdfunctie van deze zone (Wonen). Dat geldt zowel voor de boven- als voor de ondergrond. Dit heeft als consequenties dat in het Generieke kader vrijkomende grond uit deze zone niet kan worden hergebruikt, behalve op bedrijfs- en industrieterreinen. Het toepassen van klasse Industrie grond op bedrijfs- en industrieterreinen in deze zone is in het Generieke kader dus toegestaan. De gemeente Vijfheerenlanden stelt hier echter wel Gebiedsspecifieke voorwaarden aan.

Gebiedsspecifieke kader

De gemeente Vijfheerenlanden heeft er middels het vaststellen van Gebiedsspecifiek beleid voor deze zone voor gekozen om:

- Hergebruik van uit deze zone vrijkomende grond in deze zone, onder voorwaarden, mogelijk te maken
- Voorwaarden te stellen aan het toepassen van klasse Industrie-grond op bedrijfs- en industrieterreinen in deze zone.

Hergebruik van uit zone D vrijkomende grond:

De gemeente Vijfheerenlanden heeft een Gebiedsspecifieke beleidsregel vastgesteld, waardoor het mogelijk is om grond die uit deze zone vrijkomt, binnen deze zone toe te passen. Dit is alleen toegestaan als aan de volgende voorwaarden voldaan is:

- De grond moet onderzocht zijn in een verkennend bodemonderzoek of een partijkeuring

- Het bodem- of partijkeuringsrapport mag niet ouder zijn dan 3 jaar en moet uitgevoerd zijn conform de daarvoor geldende regels en richtlijnen
- De ontgraving moet vooraf gemeld zijn. Zie par. 8.2.3
- De grond komt uit zone D vrij en wordt ook binnen deze zone toegepast
- De gehalten van alle onderzochte stoffen liggen onder de 80 percentielwaarde (P80) van deze zone (zie bijlage 3 van deze Nota.) én liggen tevens voor alle onderzochte stoffen onder de humane risico-index van 1 van de Risico Tool Box bodem (RTB) [Lit. 4]
- De toe te passen grond voldoet ook aan de overige Gebiedsspecifieke eisen zoals beschreven in paragraaf 5.4 van deze Nota. Met name worden genoemd: par. 5.4.1 (hoeveelheid bodemvreemd materiaal) en par. 5.4.2 (toepassing op gevoelige functies).

Als de uit deze zone vrijkomende grond niet aan alle bovengenoemde voorwaarden voldoet, is alleen toepassing onder duurzaam aaneengesloten verhardingen of funderingen toegestaan binnen deze zone, mits er geen sprake van ernstig verontreinigde grond, de toe te passen grond geen stoffen bevat die uit kunnen logen naar het grondwater én de toepassing plaats vindt boven de grondwaterspiegel.

Voor het toepassen van grond die afkomstig is van buiten zone D, gelden de toepassingseisen uit het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit. Dat houdt in dat zowel in de boven- als in de ondergrond van deze zone maximaal klasse Wonen-grond mag worden toegepast. De hoofdfunctie van de bodem in deze zone (Wonen) is daarbij leidend.

Voorwaarden voor het toepassen van klasse Industrie-grond in deze zone:

In het Generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit is het toegestaan om klasse Industrie-grond in deze zone toe te passen op bedrijfs- en industrieterreinen, mits deze op de Bodemfunctieklassenkaart ingedeeld zijn in de bodemfunctieklasse Industrie.

De gemeente Vijfheerenlanden wil het toepassen van klasse Industrie-grond echter reguleren door hier een Gebiedsspecifieke beleidsregel voor vast te stellen. Toepassing van klasse Industrie-grond op bedrijfs- en industrieterreinen in zone D is alleen toegestaan als aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- De grond wordt toegepast op een bedrijfs- of industrieterrein dat op de Bodemfunctieklassenkaart ingedeeld is de bodemfunctieklasse Industrie
- De grond is afkomstig uit het eigen of het uitgebreide bodembeheergebied. Zie par. 5.2
- De grond wordt aaneengesloten toegepast
- Het volume van de totale partij toe te passen klasse Industrie-grond bedraagt minimaal 200 m³ ⁸
- De toepassingsdiepte is maximaal 2 meter beneden het bestaande maaiveld
- Er is zeker de komende 10 jaar geen wijziging van de bestemming Industrie naar een gevoeliger bodemgebruik te verwachten
- Het betreft een bestaand bedrijfs- of industrieterrein of een nieuw aan te leggen met een oppervlakte van minimaal 2 hectare

⁸ Dit is overgenomen uit het beleid dat voor het grondverzet in de voormalige gemeenten Zederik en Leerdam gold

5.5.4 Gebiedsspecifiek beleid zone E

Tabel 15: Aanduiding heersende bodemkwaliteitszone in zone E

Zone-naam	Bodemkwaliteitsklasse bovengrond (0-0,5 m-mv)	Bodemkwaliteitsklasse ondergrond (0,5-2,0 m-mv)
Zone E: Buitengebied 1/1	Achtergrondwaarde	Achtergrondwaarde

Deze zone wordt ingedeeld in de bodemkwaliteitsklasse "Achtergrondwaarde". Deze zone omvat alle gebieden buiten de bebouwde kom, exclusief de gebieden die op de Bodemfunctieklassenkaart ingedeeld zijn in de bodemfunctieklasse Wonen. In het buitengebied komen echter ook percelen voor met een andere (minder gevoeligere) bodemfunctie dan moestuinen/volkstuinen, natuur of landbouw (bijv. Wonen, bedrijvigheid e.d.). Die percelen zijn echter, om praktische redenen, niet allemaal afzonderlijk ingetekend op de Bodemfunctieklassenkaart. Zie par. 6.3, onder stap 3 hoe hier praktisch mee omgegaan kan worden.

Generieke kader

In deze zone wordt de algemene bodemkwaliteit (dat is de bodemkwaliteit op onverdachte plekken) in de bovengrond en in de ondergrond, als klasse AW-grond (schone grond) gekwalificeerd. Binnen het Generieke kader is het toegestaan om grond, die uit de bovengrond van deze zone vrijkomt, binnen deze zone her te gebruiken met de Ontgravingskaart als bewijsmiddel. Een eventueel uitgevoerde partijkeuring staat als bewijsmiddel voor het toepassen van grond, in hiërarchie boven de Ontgravingskaart. Als uit een reeds uitgevoerde partijkeuring, of een uitgevoerd verkennend bodemonderzoek gebleken is dat de grond niet helemaal schoon is (en daardoor als klasse Wonen-grond aangemerkt moet worden), mag deze grond binnen het Generieke kader dan ook niet binnen deze zone hergebruikt kunnen worden. De toepassingseis in deze zone is immers klasse AW (schone grond).

Gebiedsgerichte kader

Licht vervuilde grond levert geen risico's op binnen de bodemfunctie Landbouw/Natuur. Om te voorkomen dat een partij gebiedseigen grond, die licht verontreinigd is, om deze reden wordt afgekeurd, wordt voor het grondverzet binnen deze zone een Gebiedsspecifieke beleidsregel vastgesteld.

De hoofdregel van de Gebiedsspecifieke beleidsregel voor dit onderdeel is:
Gebiedseigen grond die binnen zone E vrijkomt mag zonder (aanvullend) onderzoek weer binnen deze zone hergebruikt worden als aan de gestelde voorwaarde voldaan wordt.

Hergebruik van gebiedseigen klasse Wonen-grond grond binnen zone E, is mogelijk als aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- Er is een partijkeuring of een bodemonderzoek uitgevoerd conform de daarvoor geldende regels en richtlijnen;
- Uit toetsing van de resultaten blijkt dat de gemeten gehalten voor alle onderzochte stoffen onder de 80 percentielwaarde (P80) van de heersende bodemkwaliteit van deze zone liggen. Zie bijlage 3 van deze Nota.

- De grond moet afkomstig zijn uit de bovengrond van zone E en ook weer in de bovengrond van zone E worden toegepast
- De toe te passen grond voldoet ook aan de overige Gebiedsspecifieke eisen zoals beschreven in paragraaf 5.4 van deze Nota. Met name worden genoemd: par. 5.4.1 (hoeveelheid bodemvreemd materiaal) en par. 5.4.2 (toepassing op gevoelige functies).

6. Handvat grondverzet

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het gebruik van de verschillende kaartlagen van de bodemkwaliteitskaart en de aspecten die komen kijken bij het ontgraven en hergebruiken/toepassen van grond en bagger. Tevens zijn enkele aandachtspunten benoemd die in de praktijk van het grondverzet van belang zijn. Dit hoofdstuk dient in samenhang gelezen en gebruikt te worden met de hoofdstukken 4 en 5.

6.2 Erkende bewijsmiddelen

Het belangrijkste bewijsmiddel bij grondverzet is de Bodemkwaliteitskaart van de gemeente. In het rapport "Bodemkwaliteitskaart gemeente Vijfheerenlanden", (Marmos, P19-11, d.d. 4 augustus 2020), is beschreven hoe de bodemkwaliteitskaart tot stand gekomen is. In de praktijk van het grondverzet worden vooral de Ontgravingskaart en de Toepassingskaart gebruikt (zie hoofdstuk 4 voor een beschrijving van deze kaartlagen).

Naast de bodemkwaliteitskaart zijn de volgende bewijsmiddelen in het Besluit bodemkwaliteit aangeduid als milieuhygiënische verklaringen en daarmee een erkend bewijsmiddel voor het toepassen van grond:

- Partijkeuring uitgevoerd volgens de geldende regels en richtlijnen
- Erkende kwaliteitsverklaring
- Fabrikant-eigen-verklaring
- Bodemonderzoek dat uitgevoerd is volgens een onderzoeksstrategie uit de NEN 5740 die een monsternamen-intensiteit heeft die vergelijkbaar is met die van een partijkeuring);
- Waterbodemonderzoek, uitgevoerd conform de NEN 5720
- (Water)bodemkwaliteitskaarten, mits deze aan de eisen uit het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit voldoen.

In paragraaf 6.3 is een Stappenschema voor het grondverzet opgenomen. Het grondverzet start bij het ontgraven van een partij grond. Voor elke in de gemeente Vijfheerenlanden onderscheiden bodemkwaliteitszone (dit zijn er 5 in totaal), is op de Ontgravingskaart de gemiddeld te verwachten bodemkwaliteit weergegeven op relatief onbelaste locaties. Zie voor een nadere toelichting hierop de beschrijving in par. 4.3.

Op de Toepassingskaart wordt voor elke onderscheiden bodemkwaliteitszone aangegeven aan welke kwaliteitseis de grond moet voldoen die in de betreffende zone toegepast wordt. Voor een aantal zones/toepassingen zijn Gebiedsspecifieke beleidsregels vastgesteld door de gemeente. In dat geval gelden de Gebiedsspecifieke eisen in plaats van (of zijn aanvullend op) de Generieke eisen uit het Besluit bodemkwaliteit. Zie voor een nadere toelichting hierop de beschrijving in par. 4.4.

In de praktijk van het grondverzet worden eigenlijk alleen de Ontgravingskaart en de Toepassingskaart gebruikt. Zie verder par. 6.3 (Stappenschema grondverzet).

6.3 Stappenschema grondverzet

-In het traject van ontgraven en definitief toepassen dienen de nodige stappen doorlopen en vragen beantwoord te worden. De volgende stappen zijn te onderscheiden:

- Stap 1:** Zijn de ontgravingslocatie en de ontvangende bodem op de toepassingslocatie onverdacht op het voorkomen van bodemverontreiniging?
- Stap 2:** Wat is de (verwachte) kwaliteit van de ontgraven grond?
- Stap 3:** Wat is de toepassingseis van de ontvangende bodem op de toepassingslocatie en zijn er voor de beoogde toepassing Gebiedspecifieke beleidsregels vastgesteld? Dezelfde toepassingseis geldt ook voor een tijdelijke opslag voorafgaand aan de toepassing (zie par. 5.4.10)
- Stap 4:** Is er sprake van bijzondere omstandigheden?
- Stap 5:** Geldt er een meldingsplicht voor de voorgenomen ontgraving en/of toepassing?

Hieronder zijn de onderscheiden stappen toegelicht.

Stap 1: Is de ontgravingslocatie onverdacht?

Voorafgaand aan een ontgraving dient een (historisch) vooronderzoek uitgevoerd te worden, zodat zo goed mogelijk van te voren ingeschat kan worden wat men kan verwachten qua kwaliteit van de grond, hoeveelheid bodemvreemd materiaal, asbest verdacht enz. Voor ontgravingen waarbij de bodemkwaliteitskaart (BKK) als bewijsmiddel wordt gebruikt voor het elders toepassen van de vrijkomende grond in het eigen bodembeheergebied, kan volstaan worden met een beperkt vooronderzoek (puntbronnencheck). De resultaten van de puntbronnencheck moeten bij de melding Besluit bodemkwaliteit gevoegd worden (zie stap 5: Melden). Als aangetoond kan worden dat de locatie waar de grond vrijgekomen komt onverdacht is, dan kan de BKK als bewijsmiddel voor het toepassen van de vrijkomende grond gebruikt worden. Als dit niet aangetoond kan worden, zal eerst onderzoek uitgevoerd moeten worden om verontreinigingen die een belemmering kunnen vormen voor de beoogde toepassing, uit te kunnen sluiten. Hoe het (historisch) onderzoek eruit moet zien en welke eisen gesteld worden aan het uitvoeren van een bodemonderzoek kun je vinden in par. 8.2.2.

Stap 2: Wat is de verwachte kwaliteit van de te ontgraven grond?

De te verwachten kwaliteit van de te ontgraven grond is aangegeven op de Ontgravingskaarten van de boven- en ondergrond. Voor het opstellen van de Ontgravingskaart zijn alleen bodemgegevens gebruikt van onverdachte locaties. De Ontgravingskaarten geven dan ook een **verwachte** algemene zonekwaliteit aan. De bodemkwaliteitskaart kan daarom alleen als bewijsmiddel voor het toepassen van grond gebruikt worden als de grond aantoonbaar afkomstig is van een onverdachte locatie. In tabel 5 van paragraaf 4.2, is de verwachte grondkwaliteit per zone weergegeven. De Ontgravingskaarten van de boven- en ondergrond zijn resp. opgenomen in bijlage 4B en 4C van deze Nota.

Stap 3: Welke eisen gelden er op de toepassingslocatie?

Op de Toepassingskaart wordt per onderscheiden zone/gebied aangegeven welke kwaliteit grond primair mag worden toegepast. De Toepassingskaart is opgenomen in bijlage 4D van deze Nota. Niet alle Gebiedsspecifieke beleidregels kunnen op de Toepassingskaart worden weergegeven. Daarom zal bij elke toepassing nagegaan moeten worden of de voorgenomen toepassing ook voldoet aan de Gebiedsspecifieke eisen en voorwaarden die beschreven zijn in paragraaf 5.4 en 5.5. In paragraaf 5.5 is aangegeven voor welke zones er Gebiedsspecifieke eisen en voorwaarden gelden. In paragraaf 5.4 is aangegeven welke Gebiedsspecifieke beleidsregels er gelden voor enkele niet-zone gerelateerde onderdelen. Voor de onderstaande onderdelen zijn Gebiedsspecifieke beleidsregels vastgesteld:

- Toepassen van grond met bodemvreemd materiaal (par. 5.4.1)
- Toepassen van grond op gevoelige functies (par. 5.4.2)
- Toepassen van lood-houdende grond in tuinen (par. 5.4.3).
- Toepassen van grond op bedrijfs- en industrieterreinen (par. 5.4.4)
- Uitwisselen van grond tussen bermen van (spoor)wegen (par. 5.4.5)
- Uitwisselen van grond tussen boomgaardpercelen (par. 5.4.6)
- Ontgraven van grond t.b.v. kabels, leidingen en riolering (par. 5.4.7)
- Ontgraven van grond dieper dan 2 meter (par. 5.4.8)
- Verspreiden van bagger op de landbodem (par. 5.4.9)
- Tijdelijke opslag van grond en bagger (par. 5.4.10)

Er kunnen meerdere Gebiedsspecifieke beleidsregels voor een toepassing of locatie tegelijk gelden. De toepassing is alleen toegestaan als aan alle eisen voldaan wordt. Bij conflicterende regels geldt de strengste eis.

Let op:

In het Generieke kader is de hoofdregel voor het toepassen van grond in het schone buitengebied (zone E), dat er alleen schone grond toegepast mag worden (de functie is namelijk leidend voor de toepassingseis). In het buitengebied komen echter ook percelen voor met een andere (minder gevoeligere) bodemfunctie dan moestuinen/volkstuinen, natuur of landbouw (bijv. Wonen, bedrijvigheid e.d.). Die zijn echter, om praktische redenen, niet allemaal afzonderlijk ingetekend op de Bodemfunctieklassenkaart. Op percelen in het buitengebied met een andere functie dan moestuinen/volkstuinen, natuur of landbouw, mag klasse Wonen-grond in de bovengrond toegepast worden, als in het vigerende bestemmingsplan is aangegeven dat de functie anders is dan moestuin/volkstuin, natuur of agrarische doeleinden.

Tijdelijke opslag van grond en bagger voorafgaande aan de toepassing

Dezelfde Gebiedsspecifieke beleidsregel die geldt voor een voorgenomen toepassing, geldt ook voor een tijdelijke opslag voorafgaand aan de toepassing (zie par. 5.4.10).

Stap 4: Is er sprake van bijzondere omstandigheden?

Naast Gebiedsspecifieke eisen kunnen er ook bijzondere omstandigheden zijn die vragen om een andere aanpak of die vanuit een ander (wettelijk) kader beschermt zijn. Na het beoordelen van de toepassingseisen in stap 3, zal daarom door de initiatiefnemer of uitvoerder ook nagegaan moeten worden of er sprake is van een bijzondere omstandigheid zoals beschreven in hoofdstuk 7 van deze Nota.

Stap 5: Moet er een melding gedaan worden?

Melding ontgraven grond in zone D

In zone D: Bebouwing 3/3 valt de gemiddeld te verwachten bodemkwaliteit in klasse Industrie. Uit het overzicht van de statistische kengetallen van deze zone blijkt dat de 95-percentielwaarde (P95) voor de parameters lood en PAK (10 VROM) in de bovengrond de interventiewaarde overschrijdt. Dat betekent dat als er in zone D gegraven wordt er een gerede kans is dat er in sterk verontreinigde grond gegraven wordt. Verder blijkt uit de statistische kengetallen dat de 95-percentielwaarde (P95) voor de parameters minerale olie in de ondergrond van deze zone de Maximale Waarde van de bodemfunctieklassse Industrie overschrijdt. Om deze redenen heeft de gemeente Vijheerenlanden voor het graven in zone D een meldplicht ingesteld. Hiermee wordt vast vooruitlopend op de Omgevingswet, de bruidsschatregel voor het onderdeel graven in sterk verontreinigde grond binnen een bodemvolume minder dan 25 m³ ingevuld. Dit zal ook z'n beslag moeten krijgen in het gemeentelijk Omgevingsplan. Zie voor nadere toelichting zie par. 8.2.

Melding toepassing en tijdelijke opslag van grond en bagger

Melden van de toepassingen en tijdelijke opslagen van grond en bagger is geregeld in het Besluit bodemkwaliteit (art. 42, lid 1). Voorafgaand aan de toepassing is een melding bij het Landelijk Meldpunt Bodemkwaliteit ([www.meldpuntbodemkwaliteit](http://www.meldpuntbodemkwaliteit.nl)) noodzakelijk. Dit moet minimaal 5 **werkdagen** voordat de daadwerkelijke toepassing plaatsvindt. Het is de bedoeling dat de toepasser eerst zelf nagaat of de beoogde toepassing toegestaan is volgens de regels van het Besluit bodemkwaliteit en bovendien niet in strijd is met de Gebiedsspecifieke beleidsregels uit deze Nota. Wanneer de toepasser tot de conclusie komt dat de toepassing in strijd is met het Besluit of met deze Nota dan mag de grond niet op de voorgenomen wijze toegepast worden. Een melding indienen is dan niet zinvol.

De volgende 3 typen meldingen zijn van belang in het kader van het grondverzet:

- Werk schone grond
- Toepassing partij
- Tijdelijke opslag

Soms wordt, vaak om begrijpelijke redenen, het verkeerde meldingstype gebruikt of zijn niet alle vereiste documenten bijgevoegd. Om vertraging of het buiten behandeling laten van een melding te voorkomen, is het van belang om een juiste en volledige melding in te dienen. De typen meldingen worden hierna verder toegelicht.

Melding Werk schone grond:

Dit type melding is uitsluitend bedoeld voor het toepassen van schone grond. Bij dit type melding zal (ook) een milieuhygiënische verklaring gevoegd moeten worden op basis waarvan de instantie die de meldingen behandelt (ODRU), kan vaststellen of het inderdaad om schone grond gaat. Soms zijn meerdere bewijsmiddelen nodig om dit aan te kunnen tonen en is een partijkeuring niet voldoende, omdat hierbij vaak alleen de stoffen uit het standaardpakket grond zijn onderzocht. Meer informatie hierover is te vinden in bijlage 2, onder de definitie van schone grond.

Melding Toepassing partij:

Dit type melding is bedoeld voor het toepassen van klasse Wonen-grond of klasse Industrie-grond.

Melding Tijdelijke opslag:

Dit type melding dient gebruikt te worden als men grond tijdelijk (maximaal 3 jaar) opslaat, voorafgaande aan een definitieve toepassing. Deze toepassing moet nuttig en functioneel zijn. Om dit voorafgaand aan de tijdelijke opslag te kunnen toetsen, dient bij de melding tevens de eindbestemming te worden aangegeven. In paragraaf 5.4.10 is aangegeven welke vormen van tijdelijke opslag in het Besluit bodemkwaliteit onderscheiden worden en welke eisen hier aan gesteld worden. Voor een tijdelijke opslag gelden dezelfde Gebiedsspecifieke beleidsregels als die eventueel gelden voor een voorgenomen toepassing op de eindbestemming. Bij een melding van een tijdelijke opslag moet de verwachte duur van de opslag en de eindbestemming worden aangegeven (zie par. 5.4.10).

Bij de melding te verstrekken informatie

Bij een melding Besluit bodemkwaliteit, dient, ongeacht het type melding, de volgende informatie door de melder verstrekt te worden:

- Het resultaat van de uitgevoerde puntbronnencheck (zie stap 1 en par. 8.2.2)
- Een erkend bewijsmiddel waaruit de kwaliteit van de grond blijkt. Op basis daarvan kan de ODRU vaststellen of de toepassing of tijdelijke opslag toegestaan is.

Bij het gebruik van de BKK als bewijsmiddel voor het toepassen van grond dient bovendien aangegeven te worden:

- Welke Ontgravingskaart is gebruikt (onder- of bovengrond)
- Uit welke zone de grond vrijgekomen is (zone A t/m E) zie Bodemzoneringskaart in bijlage 4A van deze Nota
- Aanduiding van de aard van de voorgenomen toepassing: op of in de bodem, laagdikte en diepte.

Uitzonderingen op de meldplicht

De meldingsplicht uit het Besluit bodemkwaliteit geldt voor alle toepassingen van grond en baggerspecie, met uitzondering van:

- Het direct verspreiden van ongerijpte bagger op aangrenzende percelen. Wel dient voldaan te worden aan de zorgplicht bodem (zie paragraaf 6.4.1) en/of de Gebiedsspecifieke voorwaarden die voor dit onderdeel opgenomen zijn (zie paragraaf 5.4.9)
- Toepassing van grond of baggerspecie door particulieren (dit betreft vaak kleine hoeveelheden)
- Het toepassen van grond of baggerspecie binnen gronden die horen bij een landbouwbedrijf, als het perceel waarop de grond of baggerspecie wordt toegepast een zelfde of vergelijkbare teelt heeft dan het perceel waar de grond of baggerspecie vrijkomt
- Het toepassen van schone grond in een volume kleiner dan 50 m³. Op verzoek (bijvoorbeeld bij een veldwerkcontrole) moet de toepasser aan kunnen tonen dat de grond inderdaad schoon is.

Verantwoordelijkheid bij de toepassing

De toepasser blijft te allen tijde zelf verantwoordelijk voor de toepassing, ook al komt er vanuit het bevoegd gezag geen reactie op een ingediende melding. Bovendien wordt de toepasser verantwoordelijk gehouden voor het indienen van de melding, ook al wordt deze ingediend door een andere partij of rechtspersoon. In het Besluit bodemkwaliteit is namelijk niet expliciet aangegeven wie de melding moet verrichten.

De opdrachtgever voor de werkzaamheden en de uitvoerder van de werkzaamheden zijn beiden verantwoordelijk voor het doorlopen van de bovengenoemde stappen. De ODRU voert namens de gemeente de taken uit die in het Besluit bodemkwaliteit als bevoegdheid van gemeenten worden aangeduid.

6.4 Aandachtspunten

6.4.1 Zorgplicht

Onder alle omstandigheden moet bij het ontgraven, tijdelijk opslaan of toepassen van grond en baggerspecie de wettelijk zorgplicht bodem in acht worden genomen. De zorgplicht bodem houdt het volgende in: een ieder die weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat de voorgenomen handelingen kunnen leiden tot een nadelige beïnvloeding van de bodemkwaliteit, dient alle maatregelen te nemen om deze nadelige beïnvloeding te voorkomen. Degene die de handelingen uitvoert is hier primair voor verantwoordelijk, maar de opdrachtgever van de werkzaamheden is ook medeverantwoordelijkheid.

6.4.2 Samenvoegen van grond

Het samenvoegen of opbulken van grond tot een volume van meer dan 25 m³ is niet toegestaan zonder erkenning. Het samenvoegen of opbulken van grond tot en met een volume van 25 m³ is alleen toegestaan als aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- De grond is afkomstig van één en dezelfde locatie en is aaneengesloten ontgraven
- De grond is niet sterk verontreinigd
- De grond is niet asbestverdacht
- De grond van de afzonderlijke partijen komt qua samenstelling en (verwachte) kwaliteit overeen.

6.4.3 Overige aandachtspunten

Naast het Besluit bodemkwaliteit kunnen er nog verschillende andere wetten en regelgeving van toepassing zijn op het graven in de bodem en het toepassen van grond of bagger in een bepaald gebied. Hieronder wordt een niet-limitatieve opsomming gegeven van thema's die eventueel ook aan de orde kunnen zijn. Informatie hierover is te vinden op de website van de provincie Utrecht, de RUD Utrecht, de ODRU (Geoloket) of van de gemeente zelf:

- Wet bodembescherming
- Archeologie
- Niet gesprongen explosieven
- Aardkundige Waarden
- Flora & Fauna
- Natuurbeschermingswet
- Verordening Natuur en Landschap provincie Utrecht

- Ontheffing stortverbod
- Bepalingen uit bestemmingsplannen
- Omgevingswet
- Regels m.b.t. het toepassen van grond die (zaden van) invasieve exoten bevatten (bijv. van de Japanse Duizendknoop).

7. Bijzondere omstandigheden

7.1 Gebieden/situaties die zijn uitgezonderd van de kaart

In een aantal gebieden kan de bodemkwaliteitskaart niet (zonder meer) gebruikt worden als bewijsmiddel bij hergebruik van grond. Het gaat om de volgende gebieden:

- Oppervlaktewateren (hieronder worden in deze Nota naast meren en hoofdwatergangen ook verstaan: kleinere sloten, vennen en greppels). Wanneer er bagger op de landbodem toegepast of verspreid wordt, zal er een waterbodemonderzoek conform de NEN 5720 uitgevoerd moeten zijn om de kwaliteit van de bagger te kunnen controleren of zal aangetoond moet zijn dat de watergang onverdacht is. Voor het toepassen van grond of bagger in oppervlaktewater is de gemeente geen bevoegd gezag
- Verdachte bermen van (spoor)wegen. Het opgestelde Gebiedsspecifiek beleid voor het uitwisselen van bermgrond zonder onderzoek, geldt alleen voor onverdachte bermen
- Gesaneerde locaties. Hier geeft de Ontgravingskaart geen representatief beeld van de werkelijke bodemkwaliteit van deze zon
- Locaties waar gereinigde grond is toegepast. Gereinigde grond valt in een speciale categorie en heeft vaak andere eigenschappen (voor wat betreft uitloging van stoffen e.d.) dan normale gebiedseigen grond
- Locaties die op basis van de puntbronnencheck (zie paragraaf 8.2) worden aangemerkt als verdacht ten aanzien van bodemverontreiniging. Hier dient eerst aanvullend een bodemonderzoek te worden uitgevoerd op de verdachte stoffen op de verdachte plaatsen en diepten.

Uitgezonderde gebieden

De volgende gebieden worden op voorhand al als verdacht aangemerkt. Als hier grond ontgraven wordt moet er altijd eerst een onderzoek uitgevoerd worden:

- Erven van agrarische bedrijven (de grond bevat vaak meer dan 20% bodemvreemd materiaal)
- Tracés van gedempte sloten (zolang aard en herkomst dempingsmateriaal onbekend zijn worden slootdempingen als bodemverdacht aangemerkt)
- Puindammen en puinpaden (vaak asbestverdacht, dat moet eerst uitgesloten kunnen worden)
- Stedelijke ophooglagen (zijn vaak matig/sterk verontreinigd met zware metalen, PAK of minerale olie). In Vijfheerenlanden komen deze (met name) voor in zone D
- Oude bedrijfs- en industrieterreinen (hier zijn vaak veel puntbronnen aanwezig).

Uitgezonderde situaties

Voor de volgende situaties is de bodemkwaliteitskaart ook niet zonder meer als bewijsmiddel te gebruiken voor het ontgraven dan wel toepassen van grond/bagger:

- Sterk verontreinigde grond. D.w.z. grond die voor één of meer stoffen gehalten bevat die de interventiewaarde overschrijden
- Toepassing van grond in de kern van een grootschalige bodemtoepassing
- Direct nat verspreiden van ongerijpte baggerspecie op aangrenzende percelen
- Grond met meer dan 20 % aan bijmenging met bodemvreemde materialen
- Grond die asbest-verdacht is en grond die meer dan 100 mg/kg asbest bevat.

Als er een bodemonderzoek of partijkeuring is uitgevoerd waaruit blijkt dat de kwaliteit van de betreffende partij grond afwijkt van de gemiddelde kwaliteit die in deze zone te verwachten is (zie Ontgravingskaarten), maar de gemeten concentraties van de onderzochte stoffen liggen voor alle stoffen onder de P80 van de betreffende zone, kan de BKK alsnog als bewijsmiddel gebruikt worden voor toepassingen in de eigen gemeente. De percentielwaarden van alle zones vind je in bijlage 3 van deze Nota.

7.1.1 Gevallen van (vermoedelijk) ernstige bodemverontreiniging

Er is sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging wanneer het gemeten gehalte van één of meerdere stoffen in de bodemvolume van meer dan 25 m³ de interventiewaarde overschrijdt.

Wanneer er sprake is van een geval van (vermoedelijk) ernstige bodemverontreiniging is het Besluit bodemkwaliteit niet van toepassing op deze locatie/situatie. Er dient dan altijd eerst contact op te worden genomen met het bevoegd gezag Wet bodembescherming (Wbb). Tot 1 januari 2022 is dat de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD), namens de provincie Utrecht. Er is in deze Nota geen kaart opgenomen met locaties waar sprake is van een geval van (vermoedelijk) ernstige bodemverontreiniging, omdat het gaat om informatie die regelmatig wijzigt. Het is daarom nodig om voorafgaand aan grondverzet en andere activiteiten, altijd de beschikbare bodeminformatiebronnen te raadplegen. Of er op de betreffende locatie sprake is van een reeds bekend geval van (vermoedelijk) ernstige bodemverontreiniging kan nagegaan worden via het Landelijk bodemloket (www.bodemloket.nl) en op het Geoloket van de Omgevingsdienst regio Utrecht (www.odru.nl).

Voor het uitvoeren van vooronderzoek om een geval van (vermoedelijk) ernstige bodemverontreinigingen uit te kunnen sluiten, wordt verwezen naar paragraaf 8.2.2.

7.1.2 Grootschalige bodemtoepassingen

Het in hoofdstuk 5 beschreven Gebiedsspecifieke beleidskader voor het grondverzet geldt niet voor het toepassen van grond **in de kern** van een Grootschalige bodemtoepassing (GBT). Hiervoor is in het Besluit bodemkwaliteit een apart kader opgenomen. Toch wordt het van belang geacht hier in deze Nota een toelichting op te geven. Een grootschalige bodemtoepassing (GBT) is een toepassing waarin een grote hoeveelheid grond of baggerspecie aaneengesloten wordt toegepast. Een GBT moet (zoals beschreven is in de artikelen 62 t/m 64 van het Besluit bodemkwaliteit) aan een aantal eisen voldoen. Zie bijlage 10 van deze Nota.

Leeflaag

Een grootschalige toepassing moet worden afgedekt met een leeflaag van grond of baggerspecie van tenminste 0,5 meter. Deze leeflaag moet geschikt zijn voor de gebruiksfunctie en passen bij de daadwerkelijke kwaliteit van de omliggende bodem. In het geval de grootschalige toepassing is gelegen in gebied waarvoor Gebiedsspecifieke toepassingseisen zijn vastgesteld (LMW), en voor de leeflaag gebiedseigen materiaal gebruikt wordt, dan gelden deze LMW ook als toepassingseisen voor de leeflaag van de GBT.

7.1.3 Verspreiden van bagger op aangrenzende percelen

Ook voor het verspreiden van bagger op aangrenzende percelen is in het Besluit bodemkwaliteit een separaat kader opgenomen. Het verspreiden van baggerspecie over aangrenzende percelen is vastgelegd in artikel 35, lid f van het Besluit bodemkwaliteit: 'verspreiden van baggerspecie uit een watergang over de aan de watergang grenzende percelen, met het oog op het herstellen of verbeteren van de aan de watergang grenzende percelen”.

De gemeente Vijfheerenlanden heeft het begrip “aangrenzende percelen” verruimd tot alle percelen die zich bevinden binnen dezelfde zone als waarin (één van) de te baggeren watergang(en) gelegen is. Zie paragraaf 5.4.9).

Alleen als het oogmerk is: het verbeteren of herstellen van het perceel, wordt deze activiteit als een nuttige toepassing in de zin van art 35 aangemerkt en valt deze activiteit onder de regels die in deze Not beschreven zijn. Opgemerkt wordt dat het beschreven toetsingskader niet geldt voor het verspreiden van baggerspecie afkomstig vanuit de omgeving van riooloverstorten (tot 250 meter aan weerszijden van de riooloverstort) of andere verdachte locaties. Deze baggerspecie wordt als puntbron aangemerkt en dit valt buiten de reikwijdte van het Besluit bodemkwaliteit en daarom ook buiten de scope van deze Nota.

In bijlage 11 van deze Nota is beschreven hoe bepaald wordt of de bagger milieuhygiënisch verspreidbaar is op aangrenzende percelen (d.m.v. de zogeheten msPAF-methode).

8. Beleid voor graven en saneren

8.1 Verschil tussen graven en saneren

De activiteit graven is niet gericht op het verbeteren van de bodemkwaliteit, maar op het uitvoeren van een bepaald werk. Een bodemsanering (zie paragraaf 8.2.3) is bedoeld om verontreinigingen die een belemmering vormen voor het beoogde bodemgebruik te verwijderen of zodanig maatregelen te nemen dat contact met en/of verspreiding van de verontreiniging tegengegaan wordt. In de Omgevingswet, die naar verwachting op 1 januari 2022 van kracht wordt, wordt er duidelijk onderscheid gemaakt in de activiteiten graven en saneren. Zie verder hoofdstuk 10, Doorkijk naar Omgevingswet.

In de praktijk is het verschil tussen graven en saneren soms minder duidelijk. Immers niet alle grond die vrijkomt kan altijd zonder meer hergebruikt worden. Soms moet grond worden afgevoerd naar een erkend verwerker, zonder dat er sprake is van een sanering.

8.1.1 Onderzoek naar de kwaliteit van de grond

Hieronder worden enkele wettelijke kaders genoemd die met grondverzet en saneringen te maken hebben:

- Wet bodembescherming; vaststelling van de ernst van een geval van bodemverontreiniging en van de mate van spoedeisendheid om te saneren
- Besluit uniforme saneringen (BUS): vaststelling van de bodemkwaliteit van grond die wordt ontgraven en teruggeplaatst, of (gedeeltelijk) wordt afgevoerd
- Besluit bodemkwaliteit: vaststelling van de bodemkwaliteit waarop (of waarin) grond/baggerspecie wordt toegepast en vaststelling van de milieuhygiënische kwaliteit van de grond/bagger die wordt toegepast (zie voorgaande hoofdstukken).

Voor de meeste activiteiten of handeling in of op de bodem is vooraf inzicht in (de te verwachten) bodemkwaliteit nodig. Bij activiteiten zonder grondverzet (bijv. funderingsherstel), kan de gemeente ontheffing verlenen voor het uitvoeren van een bodemonderzoek, als aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- Er wordt “geen grondverzet” verricht: er wordt geen grond verplaatst, behalve door het eventueel in de grond dringen van funderingspalen, én
- De bestaande vloer blijft (grotendeels) intact: de vloer wordt alleen verwijderd op plaatsen waar eventueel funderingspalen worden aangebracht.

De ontheffing wordt alleen verleend als de aanvrager van de ontheffing verklaart niet bekend te zijn met de aanwezigheid van ondergrondse tanks of bodemverontreiniging (anders dan de reeds bekende diffuse verontreinigingen die blijken uit de Ontgravingskaarten).

8.2 Graven in de bodem

8.2.1 Projectmatige ontgravingen (zonder saneringsdoel)

Wanneer in de bodem wordt gegraven, is dit meestal noodzakelijk voor een bepaald project. Dit noemen we in deze Nota een “projectmatige ontgraving”. Bijvoorbeeld ten behoeve van

nieuwbouw, het aanleggen van een kelder of parkeergarage, een tunnel, herinrichting van een terrein/gebied, aanleg of onderhoud van kabels, leidingen en rioleringswerkzaamheden. Er wordt bij projectmatige ontgravingen geen saneringsdoel nagestreefd. Met andere woorden, het doel is het verplaatsen van grond en niet het verbeteren van de bodemkwaliteit.

Zolang er niet in sterk verontreinigde grond gegraven wordt is het uitgangspunt bij projectmatige ontgravingen daarom: het zoveel mogelijk herbenutten van de vrijkomende grond, liefst binnen hetzelfde werk. Dat wordt ook wel "werk met werk maken" genoemd. Soms is een uitgebreid verkennend bodemonderzoek nodig, waarbij boven-, ondergrond en grondwater onderzocht worden en soms kan volstaan worden met een beperkter onderzoek en ligt een maatwerk-onderzoek meer voor de hand.

Voorafgaand aan werkzaamheden in of op de bodem is inzicht in de (te verwachten) bodemkwaliteit nodig. Dit kan op verschillende manieren verkregen worden. Welke inspanningsverplichting hiervoor nodig is, hangt af van verschillende factoren, onder andere het doel van de ontgraving, het gebied waar gegraven wordt en de bodeminformatie die eventueel al van dat gebied bekend is. Dit wordt verder toegelicht in par. 8.2.2.

8.2.2 Historisch vooronderzoek

Elk bodemonderzoek en elke partijkeuring begint met een (historisch) vooronderzoek. Dit moet doorgaans zijn gebaseerd op de NEN 5725 "Strategie voor het uitvoeren van vooronderzoek bij verkennend en nader onderzoek". Dat is bijvoorbeeld voorgeschreven bij bouwactiviteiten. Voor het verrichten van projectmatige ontgravingen, wordt het echter niet in alle gevallen nodig gevonden om een vooronderzoek uit te voeren dat helemaal conform de NEN 5725 is uitgevoerd en kan in sommige gevallen volstaan worden met een beperkt vooronderzoek. De globale bodemkwaliteit van de locatie waar gegraven wordt is immers al bekend en aangeduid op de Ontgravingskaart. Het gaat er daarom alleen om dat bijzondere omstandigheden uitgesloten kunnen worden.

Puntbronnencheck

Bij kleinschalige projectmatige ontgravingen kan volstaan worden met een beperkt vooronderzoek (de zogeheten puntbronnencheck). Een puntbronnencheck, in plaats van een vooronderzoek conform de NEN 5725, volstaat voor kleinschalige projectmatige ontgravingen die uitgevoerd worden binnen een bodemvolume dat kleiner is dan 25 m³. De meeste graafwerkzaamheden in de grond voldoen aan dit criterium. Hieronder zijn een aantal voorbeelden opgesomd van graafwerkzaamheden die doorgaans een beperkte omvang hebben:

- Het graven van een inspectieput voor funderingsonderzoek
- De aanleg van of het verrichten van herstelwerkzaamheden aan kabels, leidingen en rioleringen
- Het plaatsen van een lichtmast, oplaadpaal, gaskast, enz.
- Het graven van een boomplantgat.

Bij de puntbronnencheck worden in ieder geval de volgende informatiebronnen geraadpleegd:

- Landelijk bodemloket (www.bodemloket.nl). Hierop vindt men informatie over geregistreerde gevallen van (vermoedelijk) ernstige bodemverontreiniging (status, uitgevoerde onderzoeken, beschikkingen en gewenste vervolgacties)
- Geoloket van de ODRU (www.odru.nl). Hierop vindt men o.a. informatie van uitgevoerde bodemonderzoeken, ondergrondse tanks, gedempte sloten en (voormalige)

boomgaardpercelen, kaartlagen van de bodemkwaliteitskaart (o.a. de Ontgravingskaarten boven- en ondergrond) en de Loodverwachtingenkaart.

Blijkt de locatie niet verdacht, dan mag met de Ontgravingskaart een inschatting worden gemaakt van de lokale bodemkwaliteit. Blijkt de locatie wel verdacht, dan is de kans aanwezig dat er verontreinigingen in de bodem aanwezig zijn die een belemmering opleveren bij het uitvoeren van de geplande werkzaamheden en zal er eerst een onderzoek naar de kwaliteit van de grond en/of het grondwater moeten worden uitgevoerd, volgens de geldende normen.

8.2.3 Meldplicht bij graven

Voor het graven geldt nu nog geen landelijke meldplicht, met uitzondering van het graven in een geval van (vermoedelijk) ernstige bodemverontreiniging. Daarvoor moet vooraf goedkeuring zijn gegeven door het bevoegd gezag. Dat is tot 1 januari 2022 de regionale Uitvoeringsdienst Utrecht RUD, namens de provincie Utrecht.

Omgevingswet

Onder de Omgevingswet (per 1-1-2022) worden er regels gesteld voor het graven in een bodemvolume groter dan 25 m³. Deze regels worden opgenomen in het Besluit Activiteit Leefomgeving (BAL). Zie verder hoofdstuk 10, voor een doorkijk naar deze regels voor het graven in de bodem. Voor het graven in een bodemvolume kleiner dan 25 m³ worden onder de Omgevingswet geen regels en voorwaarden gesteld. Voor het ontgraven van sterk verontreinigde grond (gehalten boven de interventiewaarde) worden in de bruidsschat regels opgenomen. Deze zullen uitgewerkt worden in het gemeentelijke Omgevingsplan.

Meldplicht voor graven in zone D

De gemeente Vijfheerenlanden acht het noodzakelijk om voor projectmatige ontgravingen, waarbij sterk verontreinigde grond verwacht kan worden, wel te reguleren. Een formele melding (art. 28 Wbb) of een BUS-melding wordt voor deze veel voorkomende graafwerkzaamheden een onnodig zwaar middel gevonden, dat niet in verhouding staat tot de aard van deze werkzaamheden. Daarom heeft de gemeente ervoor gekozen voor ontgravingen van sterk verontreinigde grond met een beperkte omvang (< 25 m³) een meldingsplicht in te stellen. Vooralsnog geldt deze meldplicht alleen voor ontgravingen die plaatsvinden in zone D.

Toelichting:

Zone D: Bebouwing 3/3 is de zone met de hoogste concentraties aan verontreinigen in Vijfheerenlanden. Zowel de boven- als de ondergrond van deze zone wordt, op basis van de gemiddeld te verwachten bodemkwaliteit, ingedeeld in de bodemkwaliteitsklasse Industrie. Uit het overzicht van de statistische kengetallen (zie bijlage 3), blijkt dat de 95-percentielwaarde (P95) voor de parameters lood en PAK (10 VROM) in de bovengrond van deze zone de interventiewaarde overschrijdt. Dat betekent dat als er in zone D gegraven wordt er een gerede kans is dat er in sterk verontreinigde grond gegraven wordt. Verder blijkt uit de statistische kengetallen dat de 95-percentielwaarde (P95) voor de parameters minerale olie in de ondergrond van deze zone de Maximale Waarde van de bodemfunctieklasse Industrie overschrijdt.

Ontgravingen die plaatsvinden in zone D (zie Bodemzoneringskaart) dienen tenminste 5 werkdagen voordat de ontgraving plaatsheeft gemeld te worden bij de Omgevingsdienst regio

Utrecht (ODRU). Hiervoor dient het formulier gebruikt te worden dat in bijlage 12 van deze Nota opgenomen is. Dit formulier kan gedownload worden op de website van de ODRU (www.odru.nl). Op dit moment zal in de meeste gevallen voor het graven in zone D een melding BUS-TUP (bij projectmatige ontgravingen) of een BUS-immobiel/mobiel (als er milieuhygiënische saneringsdoelstelling is) afdoende zijn. Voor een nadere toelichting over BUS-meldingen wordt verwezen naar paragraaf 8.2.3.

Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet, zal het Besluit uniforme saneringen (BUS) en de Regeling Uniforme Saneringen (RUS) komen te vervallen en zal de hierboven beschreven meldplicht voor het graven in zone D ingaan. De meldplicht en de wijze waarop de melding wordt ingediend en beoordeeld, zal uitgewerkt worden in het gemeentelijk Omgevingsplan.

8.2.4 BKK als bewijsmiddel voor het toepassen van grond

Zowel de herkomstlocatie van de grond als de toepassingslocatie moet op een eventuele bron gerelateerde verontreinigingen worden onderzocht. De puntbronnencheck is een verplicht onderdeel van de melding als men grond wil toepassen met de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel (zie verder paragraaf 6.3, stap 5).

Onverdacht

Is de herkomstlocatie 'niet verdacht' dan mag worden aangenomen dat de bewuste partij grond inderdaad overeenkomt met de bodemkwaliteit zoals weergegeven op de Ontgravingskaart. De bodemkwaliteitskaart kan dan als bewijsmiddel worden gebruikt en er hoeft geen bodemonderzoek te worden uitgevoerd. Het resultaat van de check kan in een briefrapport worden verantwoord.

Verdacht

Leidt de puntbronnencheck wel tot een verdenking, dan moet eerst een verkennend bodemonderzoek (conform de NEN 5740) en/of een asbestonderzoek (conform de NEN 5707) worden uitgevoerd voor het ontgraven/toepassen van de grond. Dat onderzoek moet gericht zijn op:

- De parameters waarop de grond verdacht is
- De plaats en het bodemtraject waar de verontreiniging verwacht wordt.

8.2.5 Graven zonder bodemonderzoek of partijkeuring

Als er geen bodemonderzoek uitgevoerd is, moet men tijdens graafwerkzaamheden extra alert zijn op bodemvreemd materiaal of onverwachte verontreinigingen. Mocht men daarop stuiten, dan moet dit worden gemeld bij de ODRU. De ontgraving wordt dan onmiddellijk gestaakt en de verontreinigde laag wordt onderzocht op de te verwachten stoffen. De werkzaamheden mogen in dat geval niet worden voortgezet voordat het onderzoeksresultaat door de ODRU is beoordeeld en gebleken is dat er geen aanvullende bodemmaatregelen getroffen hoeven te worden. Daarnaast moet, indien noodzakelijk, de Inspectie SZW (voorheen Arbeidsinspectie) zo snel mogelijk door de initiatiefnemer op de hoogte worden gesteld en wordt, afhankelijk van de ernst van de situatie, het veiligheidsregime van de werkzaamheden aangepast.

8.2.6 Veiligheid en gezondheid

Werkzaamheden waarbij de in de grond wordt gegraven moet veilig worden uitgevoerd, wanneer gegraven wordt in verontreinigde grond met passende veiligheidsmaatregelen. Soms is een onderzoek wenselijk om eventuele Arbo-risico's te bepalen. Voor het bepalen van bodemgerelateerde Arbo-risico's moet vanaf 2019 gebruik worden gemaakt van de CROW-400 Werken in en met verontreinigde bodem, die verontreinigingen toetst aan de zogeheten SRC-Arbo (Serious Risk Concentration). Daarbij accepteert CROW 400 ook publiekrechtelijke bodemkwaliteitskaarten om de noodzaak van veiligheidsmaatregelen te bepalen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de statistische P80-waarde van bodemkwaliteitskaartzones. De percentielwaarden (o.a. P80, P90 en P95), van de bodemkwaliteitszones die op de bodemkwaliteitskaart van de gemeente Vijfheerenlanden onderscheiden worden zijn opgenomen in de tabellen van bijlage 3.

8.3 Saneren

Wanneer er in de grond of in het grondwater verontreinigingen aanwezig zijn, kan een terrein of gebied ongeschikt zijn voor een beoogd bodemgebruik. Dat is bijvoorbeeld het geval als er gebouwd wordt op een woningbouwlocatie, waarvan de bodem zodanig verontreinigd is dat er sprake is van humane risico's. Dan moet de bodem voor het bodemgebruik Wonen geschikt gemaakt worden. Dat wordt "saneren" genoemd. Het doel is dan: het verbeteren van de kwaliteit. Wanneer sprake is van een ernstig verontreinigde bodem dient de saneerder van te voren een saneringsplan of een BUS-melding in te dienen, die door het bevoegd gezag beoordeeld wordt. Op dit moment is de provincie Utrecht nog steeds het bevoegd gezag voor het behandelen van saneringsplannen en BUS-meldingen. Deze taak wordt namens de provincie uitgevoerd door de RUD Utrecht. Bij het inwerkingtreden van de Omgevingswet zullen deze taken overgaan naar de gemeenten/ODRU.

8.3.1 BUS-melding

Het Besluit uniforme saneringen (BUS) is een landelijke uniforme regeling voor eenvoudige, gelijksoortige saneringen die in korte tijd kunnen worden afgerond. Voor eenvoudige werkzaamheden/saneringshandelingen in verontreinigde bodem kan worden volstaan met een melding op grond van deze regeling. Bijvoorbeeld voor het ontgraven van grond ten behoeve van de aanleg van een kelder. Dan zijn de algemene regels van het BUS van toepassing. Na afloop van de bodemsanering moet een evaluatieverslag worden ingediend. Voor de melding en het evaluatieverslag wordt een landelijk formulier gebruikt. Bij een bodemsanering wordt eerst een risicobeoordeling en een bepaling van ernst en spoedeisendheid gedaan. Bij een bodemsanering die uitgevoerd gaat worden onder de BUS-regeling is die bepaling niet nodig. Er worden in het BUS een aantal categorieën onderscheiden, waaronder BUS Tijdelijk uitplaatsen, BUS-mobiel en BUS immobiel.

De eerst genoemde categorie hoort eigenlijk niet onder het kopje "saneren" thuis, omdat deze graafwerkzaamheden niet tot doel hebben om de kwaliteit van de grond te verbeteren maar om het werk te kunnen uitvoeren. De uitvoeringsregels van het BUS zijn beschreven in de Regeling Uniforme Saneringen (RUS).

BUS-melding tijdelijk uitplaatsen (BUS-TUP)

De meest voorkomende werkzaamheden in de bodem zijn het graven van sleuven en gaten ten behoeve van het aanleggen van kelders, werkzaamheden aan kabels, leidingen en rioleringen. Bij deze werkzaamheden wordt geen saneringsdoel nagestreefd, maar moet grond, vaak tijdelijk, worden verwijderd om het werk uit te kunnen voeren. Als deze werkzaamheden worden uitgevoerd in ernstig verontreinigde grond, zal een BUS-TUP moeten worden ingediend bij de RUD Utrecht. Uitgangspunt bij de categorie BUS-TUP is dat de grond zoveel mogelijk wordt teruggebracht, maar afvoer is onder deze categorie óók mogelijk (bijv. als tijdens het graven blijkt dat de grond civieltechnisch ongeschikt is voor hergebruik op locatie). De proceduredtijd van een BUS-TUP loopt uiteen van 5 weken (regulier) tot 5 werkdagen voor zeer eenvoudige saneringen. Voorwaarden om voor die verkorte procedure in aanmerking te komen zijn o.a:

- Alle grond wordt na afloop weer teruggebracht in het profiel van de ontgraving (bouwput, sleuf, kuil enz.)
- De grond is tot de ontgravingsdiepte in gelijke mate verontreinigd
- De grond die teruggebracht wordt mag tussentijds geen bewerking ondergaan hebben
- Er wordt niet gegraven op een locatie waar al sprake is van een isolatielaag (leeflaag, duurzame afdeklaag).

De RUS bevat voor de categorie tijdelijk uitplaatsen geen eisen voor de kwaliteit van de aanvulgrond. In art. 3.3.4 van de RUS staat echter dat de kwaliteit van terug te plaatsen grond niet mag verschillen met die van de aansluitende bodem. Bij de categorieën BUS-mobiel en BUS-immobiel is wel een apart artikel in de RUS opgenomen voor de kwaliteit van de aanvulgrond. Daarin staat dat de kwaliteit van de leeflaag of aanvulgrond moet voldoen aan de eisen van het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit.

BUS-melding immobiel

Voor immobiele verontreinigingen is een functiegerichte aanpak veelal voldoende om een locatie te saneren. Het uitvoeren van een uniforme sanering volgens de categorie BUS-immobiel is hiervoor een prima keuze. Na een melding in deze categorie behelst de saneringsaanpak normaliter het volledig verwijderen van de verontreiniging, of het aanleggen van een isolatielaag. Bij werkzaamheden die worden uitgevoerd volgens de categorie BUS-immobiel of BUS-mobiel wordt primair een milieuhygiënisch saneringsdoel gesteld, in tegenstelling tot de projectmatige aanpak van een uniforme sanering volgens de categorie BUS-TUP.

BUS-melding mobiel

Een BUS-melding volgens de categorie "mobiel" is vooral bedoeld voor een standaardaanpak van het klassieke bodemverontreinigingsgeval "ondergrondse tank met olieverontreiniging". Is de omvang van zo'n mobiele verontreiniging (minerale olie en vluchtige aromaten) beperkt, dan is het uitvoeren van een uniforme sanering mobiel veelal afdoende. Daarbij gelden o.a. de volgende voorwaarden:

- Alle verontreinigde grond van de mobiele spot wordt door ontgraving verwijderd;
- Het oppervlak waarbinnen de mobiele verontreiniging zich bevindt, bedraagt maximaal 1.000 m²;
- Tijdelijk uitplaatsen van mobiele verontreiniging tijdens de uitvoering is niet toegestaan; Alle verontreinigde grond moet direct worden afgevoerd naar een erkend verwerker.

8.4 Gemeentelijke visie op aanpak van verontreinigingen

In deze paragraaf wordt de gemeentelijke visie beschreven op de aanpak van een bodemverontreiniging in verschillende situaties.

8.4.1 Aanpak immobiele verontreinigingen

Een locatie is na uitvoering van een uniforme sanering volgens de categorie BUS-immobiel 'blijvend geschikt' voor het gewenste bodemgebruik. De bodemkwaliteit voldoet dan aan de normen die horen bij die nieuwe bodemfunctie. Een locatie (en bij lood gaat het met name om de tuin) geldt als 'blijvend geschikt' als de tuinbodem (al of niet met aangebrachte leeflaag) tot een diepte van 1,0 meter maximaal 100 mg/kg aan lood bevat. Ook na het afronden van een bodemsanering voor andere stoffen (zoals PAK, minerale olie, asbest) is de bodem blijvend geschikt gemaakt voor de beoogde functie van het perceel. De bodem voldoet dan aan de lokale normen. Uitwerken in het Omgevingsplan

Functiewijziging naar gevoeliger bodemgebruik

Als een perceel van bestemming of functie wijzigt, bijvoorbeeld bij het beëindigen van een bedrijf, dan kan het zijn dat de grond niet meer voldoet aan de kwaliteit die bij dat nieuwe bodemgebruik hoort (bijv. wonen). De functiewijziging zal dan in de meeste situaties het natuurlijk moment van saneren zijn. Wanneer sprake is van een tuin moet deze geschikt worden gemaakt voor de nieuwe en gevoeliger bodemfunctie. Bijvoorbeeld door het uitvoeren van een leeflaagsanering (of het in stand houden van een bestaande verharding). Als er geen sprake is van een gevoelig bodemgebruik (tuin, moestuin of kinderspeelplaats) hoeft er meestal geen sanering te worden uitgevoerd bij een functiewijziging.

Sanering loodverontreiniging op gevoelige functies

Wordt op een locatie een verontreiniging met lood geconstateerd met onaanvaardbare risico's voor de mens, dan moet deze locatie worden gesaneerd. Is dat niet meteen mogelijk dan worden er tijdelijke veiligheidsmaatregelen getroffen. Dat kan inhouden dat een bepaald bodemgebruik tijdelijk verboden wordt of dat de grond tijdelijk afgedekt wordt om blootstellingsrisico's te voorkomen. In gevallen waar een loodverontreiniging aangetroffen wordt waar niet direct gesaneerd hoeft te worden, maar waar wel sprake is van lood boven de door Vijfheerenlanden vastgestelde maximaal gewenste loodconcentratie in (moes)tuinen, dan gelden er gebruiksadviezen om grondingestie bij jonge kinderen te voorkomen (zie bijlage 13).

8.4.2 Aanpak mobiele verontreinigingen

Voor alle mobiele verontreinigingen die niet met een BUS-melding BUS-mobiel kunnen worden gesaneerd moet een regulier saneringsplan worden ingediend. Mobiele verontreinigingen zijn vaak perceelgrensoverschrijdend. In dat geval moet door de saneerder de hele mobiele verontreiniging in kaart worden gebracht. Dus ook het deel dat zich op een buurperceel bevindt. Als de eigenaar van het buurperceel medewerking aan het onderzoek weigert, dan hoeft de saneerder alleen het bronperceel te onderzoeken en te saneren. De restverontreiniging zal zo goed mogelijk door de saneerder moeten worden uitgekarteerd. De restverontreiniging zal zowel op het bron- als op het buurperceel worden geregistreerd. Als op het buurperceel nog geen stedelijke ontwikkeling plaatsvindt, hoeft de omvang van de verontreiniging op het

buurperceel nog niet te worden bepaald (tenzij sprake is potentiële humane risico's). Weten dat er een restverontreiniging of pluim zit, is in dat geval voldoende. Volledige uitkartering is pas relevant als daar (stedelijke) ontwikkeling plaatsvindt.

Projectmatige ontgravingen in mobiele spots

Bij projectmatige ontgravingen voor ondergrondse infrastructuur is het niet toegestaan vrijkomende grond, die sterk verontreinigd is met mobiele verontreinigingen (boven de interventiewaarde), zonder meer terug te plaatsen. De vrijkomende grond wordt in zo'n situatie als een afvalstof beschouwd die niet opnieuw gebruikt kan worden. Terugplaatsen zou in strijd zijn met artikel 38, lid 1b van de Wbb, waarin gesteld wordt dat het risico van verspreiding door de saneerder zoveel mogelijk moet worden beperkt. Die beperking moet voorkomen dat nalevering van mobiele stoffen plaatsvindt naar het grondwater. Door het plaatsen van een isolerende voorziening (bijvoorbeeld een scheidingsdoek) tussen de verontreinigde grond en de aanvulgrond wordt zoveel mogelijk voorkomen dat in de toekomst herverontreiniging van de gesaneerde bodem plaatsvindt.

Tijdelijke beveiligingsmaatregelen

Tijdelijke beveiligingsmaatregelen bij mobiele verontreinigingen kunnen noodzakelijk zijn bij als er gevreesd wordt voor stankoverlast, uitdamping van schadelijke stoffen (bijv. chloorverbindingen) of als direct contact met de verontreiniging mogelijk is. Afhankelijk van de situatie moeten dan (tijdelijke) maatregelen worden getroffen, zoals het aanbrengen van een laag grond, het afdekken met folie of het plaatsen van hekwerk, totdat de mobiele spot wordt aangepakt. Ook moeten bewoners en eventueel omwonenden op de hoogte worden gebracht.

Brandstofverontreinigingen (vóór 1 januari 1987)

Mobiele verontreinigingen uit oude brandstoftanks (zoals huisbrandolie, benzine) moeten worden opgeruimd, als dat niet reeds is gebeurd. Dat geldt in principe zowel voor de tanks zelf als voor de verontreinigde bodem, maar soms gelden uitzonderingen. Bijvoorbeeld als een tank in het verleden is gevuld met zand, maar een keuringsbewijs (Kiwa-certificaat) ontbreekt, of als een tank is gevuld met zand, maar niet eerst inwendig is gereinigd. Daarnaast komt het voor dat een tank op een moeilijk bereikbare plaats (onder een gebouw of direct naast een muur) ligt en verwijdering tot onevenredig hoge kosten zou leiden. In deze gevallen kan het bevoegd gezag (de gemeente) toestaan dat de tank niet wordt verwijderd, maar onklaar gemaakt wordt conform het Activiteitenbesluit. Verder uitwerken in het Omgevingsplan

9. Doorkijk naar de Omgevingswet

9.1 Activiteiten graven en saneren

Onder de OW wordt er duidelijk onderscheid gemaakt in de activiteiten graven en saneren. De activiteit graven is niet gericht op het verbeteren van de bodemkwaliteit, maar op het uitvoeren van een bepaald werk. Een sanering is bedoeld om verontreinigingen die een belemmering vormen voor het beoogde bodemgebruik te verwijderen of zodanig maatregelen te nemen dat contact met en/of verspreiding van de verontreiniging tegengegaan wordt. Er zijn verschillende saneringsmethoden, deze vallen buiten de scope van deze nota.

9.1.1 Landelijke meldingsplicht ontgravingen > 25 m³

Bij het inwerkingtreden van de Omgevingswet geldt er een meldingsplicht als het bodemvolume waarin gegraven wordt, meer is dan 25 m³. De regels hiervoor worden opgenomen in het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL). Dat is het Uitvoeringsbesluit van de Omgevingswet. Dit Besluit stelt regels aan het verrichten van zogeheten milieubelastende activiteiten. Onder de Omgevingswet wordt alleen het graven in de bodem als milieubelastende activiteit aangemerkt als het bodemvolume waarin gegraven wordt meer is dan 25 m³.

9.1.2 Graafwerkzaamheden beperkte omvang (< 25 m³)

Het graven in een bodemvolume kleiner dan 25 m³ wordt niet aangemerkt als een milieubelastende activiteit. Dat betekent dat aan deze categorie graafwerkzaamheden geen regels en voorwaarden verbonden worden in de Omgevingswet, ongeacht de chemische kwaliteit van deze bodem. Voor het ontgraven van sterk verontreinigde grond (gehalten boven de interventiewaarde) worden in de bruidsschat regels opgenomen.

Bruidsschatregels zijn de regels die van rechtswege worden ingevoegd in de decentrale regelgeving. Deze regels zorgen ervoor dat er geen juridisch gat ontstaat voor onderwerpen of specifieke regels die tot het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet landelijk geregeld werden, maar na inwerkingtreding gedecentraliseerd zijn. Decentrale overheden kunnen de regels die met de bruidsschat in hun omgevingsplan zijn ingevoegd op ieder gewenst moment vanaf inwerkingtreding aanpassen (rekening houdend met de instructieregels van het Rijk en de provincie). Het Aanvullingsbesluit bodem bevat bruidsschatregels voor bouwen op verontreinigde grond (inclusief een specifieke beoordelingsregeling bouwen op verontreinigde bodem), nazorg na saneren van de bodem, kleinschalig graven boven de interventiewaarde bodemkwaliteit en activiteiten op een locatie met historische bodemverontreiniging met een aanvaardbaar risico.

10. Bestuurlijke vaststelling

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de procedures die gevolgd moeten worden bij het vaststellen van de bodemkwaliteitskaart en de Nota bodembeheer. Bovendien wordt ingegaan op het delegeren van taken van de gemeenteraad naar het college en het accepteren van bodemkwaliteitskaarten van andere gemeenten, zodat deze ook als bewijsmiddel kunnen worden gebruikt als er grond van buiten de buur- of regiogemeenten in Vijfheerenlanden wordt toegepast.

10.1 Vaststelling kaart en beleid

10.1.1 Vaststelling en geldigheid

In het Besluit bodemkwaliteit is vastgelegd dat een Nota bodembeheer een maximale geldigheid heeft van 10 jaar. Een bodemkwaliteitskaart heeft een maximale geldigheid van 5 jaar en kan daarna voor nog eens maximaal 5 jaar verlengd worden als uit de evaluatie blijkt dat de kaart niet (drastisch) aangepast hoeft te worden. Tussentijdse herziening van deze Nota, of de bodemkwaliteitskaart, kan eerder nodig zijn als wetswijzigingen, actuele ontwikkelingen of voortschrijdend inzicht daartoe aanleiding geven.

De vaststelling van deze Nota is, omdat de gemeente gekozen heeft voor het vaststellen van een Gebiedsspecifiek bodembeleid, een besluit van de gemeenteraad. Het is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht, waarop de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing is. Dit betekent dat het besluit open staat voor inspraak en beroep. Deze Nota, met bijbehorende bodemkwaliteitskaart, treden in werking nadat deze door de gemeenteraad van Vijfheerenlanden zijn vastgesteld, de termijn van terinzagelegging van de Algemene Wet Bestuursrecht is verstreken, en deze op de voorgeschreven wijze bekend zijn gemaakt (gepubliceerd).

Deze Nota, met bijbehorende bodemkwaliteitskaart, is geldig voor het gehele grondgebied (alleen landbodem) van de gemeente Vijfheerenlanden. Met de bestuurlijke vaststelling van deze Nota komen de volgende nota's bodembeheer te vervallen:

- Nota bodembeheer Zuid-Holland Zuid vervalt voor alle in die nota beschreven (beleids)onderdelen die betrekking hebben op de voormalige gemeenten Zederik en Leerdam
- Nota bodembeheer Zuidoost Utrecht vervalt voor alle in die nota beschreven (beleids)onderdelen die betrekking hebben op de voormalige gemeente Vianen.

10.1.2 Evaluatie/aanpassing van het beleid of kaart

Er kunnen tussentijds redenen zijn om het beleid of kaart aan te passen nog voordat de wettelijk vastgelegde geldigheidsduur verstreken is. Bijvoorbeeld als wetswijzigingen, actuele ontwikkelingen of voortschrijdend inzicht daartoe aanleiding toe geven. Redenen om het beleid uit deze Nota over een aantal jaren te herzien zijn in ieder geval:

- De inwerkingtreding van de Omgevingswet. Met de invoering hiervan wordt o.a. de landelijke regelgeving voor het graven in de bodem ingrijpend gewijzigd

- Het opstellen van een regionaal Gebiedsspecifieke beleid voor grondverzet en bodemsaneringen voor alle gemeenten in het werkgebied van de ODRU. Vijfheerenlanden heeft zich hier onlangs aan gecommitteerd (samen met 14 andere gemeenten uit het werkgebied van de ODRU).

Elke 2 jaar zal worden getoetst of de vastgestelde regels nog werkbaar zijn en of voldaan wordt aan de verwachtingen:

- Zoveel mogelijk hergebruiken van gebiedseigen grond binnen het bodembeheergebied;
- Duidelijkheid voor aannemers, adviesbureaus en gemeentelijke afdeling over de geldende regels;
- Besparing van kosten en tijd bij het toepassen en hergebruiken van grond en bagger;
- Duurzaam en kosteneffectief bodembeheer.

10.2 Delegeren bevoegdheden raad naar college

Het vaststellen van deze Nota en het daarin beschreven Gebiedsspecifieke beleid is een besluit dat genomen wordt door de gemeenteraad. Hiermee staan de kaders van het beleid voor grondverzet en bodemsaneringen in de gemeente Vijfheerenlanden vast. Op onderdelen kunnen kleine wijzigingen de effectiviteit van het beleid vergroten of is actualisatie nodig. Om aan te sluiten bij de dynamiek van grondverzet, zijn besluiten over kleine aanpassingen van beleid of kaart met een uitvoerend karakter, door de gemeenteraad gedelegeerd naar het college van burgemeester en wethouders. Het gaat om de volgende zaken:

1. Wijziging van de Bodemfunctieklassenkaart
2. Verlengen van de bodemkwaliteitskaart
3. Acceptatie van andere bodemkwaliteitskaarten.

Hierna worden de bovengenoemde onderdelen afzonderlijk toegelicht.

10.2.1 Wijziging van de Bodemfunctieklassenkaart

Onderdeel van de vaststelling van Gebiedsspecifiek beleid zoals vastgelegd in deze Nota, is ook de vaststelling van de Bodemfunctieklassenkaart (bijlage 5 van deze Nota). Op de Bodemfunctieklassenkaart is het grondgebied van de gemeente Vijfheerenlanden ingedeeld in bodemfunctieklassen (Landbouw/Natuur, Wonen en Industrie). De Bodemfunctieklassenkaart wordt gebruikt bij het beoordelen van het resultaat van een bodemsanering en bij het toepassen of hergebruiken van grond. De bodemfunctieklasse op de Bodemfunctieklassenkaart sluit aan bij de (hoofd)functie van de op de Bodemzoneringskaart onderscheiden bodemkwaliteitszones. De bodemfunctieklasse die aan een zone is toegekend, is afgeleid van het bestemmingsplan. Een bestemmingsplan wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Het wijzigen van de Bodemfunctieklassenkaart is daarom feitelijk niet meer dan een uitvoeringshandeling en kan om deze reden als een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders worden aangemerkt.

10.2.2 Verlengen van de Bodemkwaliteitskaart

Een bodemkwaliteitskaart heeft een geldigheidsduur van 5 jaar. Na 5 jaar kan deze kaart voor nog eens 5 jaar verlengd worden als aan een aantal voorwaarden voldaan wordt. Eén van de voorwaarden is dat er een evaluatie uitgevoerd is, waarbij nagaan is hoeveel nieuwe bodemgegevens er sinds het opstellen van de kaart bijgekomen zijn en of dit leidt tot een

(ingrijpende) wijziging van de kaart. Hiervoor moet een verplicht Stappenplan doorlopen worden. Wanneer na het doorlopen van dit Stappenplan geconcludeerd wordt dat er geen (ingrijpende) wijziging van de bodemkwaliteitskaart noodzakelijk is, kan de geldigheidstermijn van de bodemkwaliteitskaart voor de duur van maximaal 5 jaar verlengd worden. Omdat het daarbij in feite gaat om een uitvoeringsbesluit, zijn besluiten over het verlengen (en kleine wijzigingen) van de bodemkwaliteitskaart gedelegeerd aan het college van burgemeester en wethouders.

Als na het doorlopen van het Stappenplan wordt geconcludeerd dat de kaart ingrijpend aangepast zal moeten worden, dan wordt de gemeenteraad hier direct over geïnformeerd. Bij ingrijpende wijzigingen van de kaart is er in feite sprake van het opstellen van een nieuwe bodemkwaliteitskaart en zal er een nieuwe openbare procedure gevolgd moeten worden. In dat geval zal de gemeenteraad de gewijzigde kaart opnieuw vaststellen. Ook als de Nota bodembeheer ingrijpend aangepast moet worden, is dat een besluit dat de gemeenteraad neemt.

10.2.3 Acceptatie van andere bodemkwaliteitskaarten

De ambitie van de gemeente Vijfheerenlanden is het grondverzet in de eigen gemeente, maar ook in de regio te optimaliseren. Dit betekent dat er naar gestreefd wordt om zoveel als mogelijk en milieuhygiënisch verantwoord, vrijkomende grond en baggerspecie her te gebruiken. Uitwisselen van grond en baggerspecie met buurgemeenten is daarbij essentieel. Gelijktijdig met de vaststelling van deze Nota bodembeheer en de bijbehorende bodemkwaliteitskaart, stemt de gemeenteraad van Vijfheerenlanden ook in met het streven naar het uitwisselen van grond met de buur- en regiogemeenten.

Hieronder is aangegeven welke bodemkwaliteitskaarten de gemeente Vijfheerenlanden accepteert als bewijsmiddel voor de kwaliteit van grond die in Vijfheerenlanden wordt toegepast en aan welke voorwaarden deze kaarten moeten voldoen om geaccepteerd te kunnen worden. Acceptatie van nog niet genoemde of nieuw op te stellen bodemkwaliteitskaarten in de toekomst is een besluit dat eveneens door de raad aan het college gedelegeerd wordt.

Om de uitwisseling van grond met buur- en regiogemeenten op een simpele en kosteneffectieve manier mogelijk te maken accepteert de gemeenteraad van Vijfheerenlanden ook de bodemkwaliteitskaarten van de volgende buur- en regiogemeenten als bewijsmiddel voor het toepassen grond in Vijfheerenlanden:

- alle overige gemeenten die gelegen zijn in het werkgebied van de Omgevingsdienst regio Utrecht
- alle gemeenten die gelegen zijn in het werkgebied van de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht)
- de gemeente Molenlanden en Gorinchem (werkgebied van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid)
- de gemeenten West Betuwe en Culemborg (werkgebied van de Omgevingsdienst Rivierenland).

Bodemkwaliteitskaarten van andere gemeenten/regio's mogen volgens de bepalingen uit het Besluit bodemkwaliteit alleen als bewijsmiddel gebruikt worden als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- De bodemkwaliteitskaart is opgesteld volgens de Richtlijn bodemkwaliteitskaarten
- De kwaliteitsklasse waarin de bodem is ingedeeld is gebaseerd op de gemiddeld gemeten gehalten
- de vastgestelde lokale normen en de maximaal toelaatbare percentages bodemvreemd materiaal zijn niet hoger dan die vastgesteld zijn in de eigen gemeente
- De bodemkwaliteitskaart is nog geldig.

10.3 Communicatie

Na het vaststellen van deze Nota komt het aan op de uitvoering. Goede communicatie is daarbij belangrijk. Het communicatietraject richt zich niet alleen op de eigen organisatie, maar ook op partijen daarbuiten. Bij de totstandkoming van deze Nota zijn naast de gemeenten, ook vertegenwoordigers van andere overheden, adviesbureaus en marktpartijen betrokken. Voor de implementatie van het beleid is het noodzakelijk de communicatie breed op te zetten en te laten aansluiten bij de uitvoeringspraktijk.

Bijlage 1: Lijst met literatuurverwijzingen

1. Besluit bodemkwaliteit
2. Regeling bodemkwaliteit
3. Tijdelijk Handelingskader PFAS, 1 juli 2020
4. Risico Toolbox Bodem
5. Herziene handreiking toepassing van PFOA-houdende grond Zuid-Holland Zuid (OZHZ, 13 juni 2018)
6. Nota bodembeheer regio Zuid-Holland Zuid (OZHZ, 1 juli 2010)
7. Nota bodembeheer regio Zuidoost Utrecht (Milieudienst ZOU, december 2011)
8. Handelingskader voor diffuus lood in de bodem (provincie Utrecht, ref. nr. 81F8FFB6, 24 sept. 2019)

Bijlage 2: Lijst met begrippen en definities

Definities en toelichting van in deze Nota gebruikte begrippen. De hoofdstukken verwijzen naar de hoofdstukken uit deze Nota waar de term of het begrip (het meest) gebruikt wordt. Verder zijn de begrippen en definities zoveel mogelijk gerubriceerd. De volgende rubrieken zijn onderscheiden (op volgorde):

- KLASSEN
- KAARTEN
- NORMEN
- GROND
- STATISTIEK
- WET BODEMBESCHERMING
- BESLUITEN EN REGELINGEN
- GRAVEN
- OVERIGE BEGRIPPEN EN DEFINITIES

HOOFDSTUK 2:

Generieke kader:	Kader dat landelijk geldt voor het toepassen en tijdelijk opslaan van grond en bagger en waarvan de regels zijn vastgesteld in het Besluit bodemkwaliteit en in de Regeling bodemkwaliteit
Maximale Waarden (MW):	Waarden waaraan toe te passen grond of bagger tenminste moeten voldoen in het Generieke kader
Gebiedsspecifieke beleidskader:	Kader dat geldt voor de onderdelen waarvoor een gemeente lokale beleidsregels heeft vastgesteld
Lokale Maximale Waarden (LMW):	Waarden waaraan toe te passen grond of bagger tenminste moeten voldoen volgens het door de gemeente vastgestelde Gebiedsspecifieke beleidskader. Deze waarde vervangt voor de met name genoemde toepassing de Maximale Waarde uit de Regeling bodemkwaliteit
Gebiedsspecifieke beleidsregel:	Regel die geldt voor het graven in de bodem, het toepassen of tijdelijk opslaan van grond en bagger of voor het verspreiden van bagger op de landbodem
Toepassingsbereik:	Het toepassingsbereik geeft per Gebiedsspecifieke beleidsregel aan of de regel alleen van toepassing is op het eigen grondgebied of op het uitgebreidere bodembeheergebied
Stand-still:	Dit beginsel houdt in: het plaatselijk verslechteren van de bodemkwaliteit binnen een bepaald bodembeheergebied, is toegestaan als er elders binnen ditzelfde gebied een kwaliteitsverbetering plaatsvindt en als de verslechtering van de bodemkwaliteit geen milieuhygiënische risico's oplevert
PFAS:	Deze afkorting staat voor: poly- en perfluoralkylstoffen. Dit zijn door de mens gemaakte stoffen die van nature niet in

het milieu voorkomen. Voorbeelden van PFAS zijn: PFOA, PFOS en GenX.

HOOFDSTUK 5:

(Uitgebreide) bodembeheergebied:	Het gebied waarvoor de door de gemeente vastgestelde Gebiedsspecifieke regels gelden. Dit gebied kan voor wat betreft de herkomst van de grond/bagger, groter zijn dan het eigen grondgebied (ook wel eigen bodembeheergebied genoemd in deze Nota)
Niet-zone gerelateerde beleidsregels:	Dit zijn Gebiedsspecifieke beleidsregels die gelden voor handelingen die in principe in elk van de onderscheiden bodemkwaliteitszones voor kunnen komen
Zone gerelateerde beleidsregels:	Dit zijn Gebiedsspecifieke beleidsregels die alleen gelden voor met name genoemde handelingen binnen een bepaald zone
Bodemvreemd materiaal:	Onder bodemvreemd materiaal wordt begrepen: steenachtig materiaal dat niet van nature in die hoedanigheid in de bodem wordt aangetroffen en hout. Het in de Regeling bodemkwaliteit genoemde maximale gewichtspercentage van 20 %, geldt dan ook alleen voor steenachtige materialen en hout. Overige bodemvreemde materialen (zoals glas, plastic, metaal etc, mogen alleen sporadisch in de toe te passen grond voorkomen, als ze redelijkerwijs niet uit de toe te passen grond te verwijderen zijn
Asbest-verdacht:	Zie bijlage 8 voor een uitleg over asbest-verdachte grond
Gevoelige functie:	Locatie, waar gelet op het bij de functie horende bodemgebruik, eerder potentiële blootstellingsrisico's voor de mens of ecosysteem te verwachten zijn bij een verontreinigde bodem. Op deze locaties stelt de gemeente extra eisen aan de kwaliteit en de hoeveelheid bodemvreemd materiaal van toe te passen grond op die locatie
Ecologisch beschermingsgebied:	Gebieden die deel uitmaken van de NNN-gebieden, vanwege hun bijzondere ecologische waarde. Voor deze gebieden gelden in het Gebiedsspecifieke kader dat de gemeente heeft vastgesteld voor het toepassen van grond, strengere regels dan in het Generieke kader
NNN-gebieden:	Gebieden die deel uitmaken van het Natuur Netwerk Nederland. Zie provinciale Plannenvier op de website van de provincie Utrecht
OCB:	Organochloor bestrijdingsmiddelen. Bestrijdingsmiddelen die chloorverbindingen bevatten (o.a. drins, DDT/DD/DDE en HCH)

Wegberm:	Strook grond van maximaal 10 meter breed, langs een weg. Als er sprake is van een bermsloot gaat het alleen om de strook tussen de weg en de sloot. Let op: op de kaartlagen van de BKK zijn de wegbermen niet apart ingetekend (om praktische redenen). Zie verder bijlage 14
(On)verdachte wegberm:	Een wegberm wordt, in het kader van de Nota, als verdacht aangemerkt als: - er visueel meer dan 20% bodemvreemd materiaal in de bodem aanwezig is of verwacht wordt; - het aantal motorvoertuigen op de weg waarlangs de berm gelegen is, meer bedraagt dan 10.000 per etmaal; - in de weg waarlangs de berm gelegen is teerhoudend asfalt is gebruikt
Aangrenzende percelen:	Deze term wordt gebruikt bij het verspreiden van bagger op de landbodem. Percelen die grenzen aan (één van) de te baggerwatergangen wordt aangemerkt als aangrenzend perceel. De gemeente Vijfheerenlanden heeft het begrip aangrenzende percelen middels een gebiedsspecifieke beleidsregel, verruimd tot alle percelen die binnen dezelfde zone zijn gelegen als de watergang waaruit de bagger vrijkomt
Ongerijpte bagger:	Bagger die nog niet steekvast is
(On)verdachte watergang:	Een watergang wordt, in het kader van deze Nota, als verdacht aangemerkt als:
Oppervlaktewater:	In deze Nota worden hier, naast kanalen, rivieren, grote meren, sloten en hoofdwatergangen ook kleinere sloten, vennen en greppels (waarin wel eens water staat) begrepen
Tijdelijke opslag:	Het Besluit bodemkwaliteit onderscheidt een aantal vormen van tijdelijke opslag. Dit is aangegeven in par. 5.4.10, tabel 10 van de Nota.
Weilanddepot:	Vorm van tijdelijk opslag van baggerspecie op een perceel dat aan de gebaggerde watergang grenst. In het depot wordt de bagger ontwaterd, om daarna te kunnen verspreiden op één of meerdere percelen die aan de gebaggerde watergang grenst
Tijdelijke uitname:	Voor een definitie hiervan en voor de criteria die gelden voor tijdelijke uitname wordt verwezen naar bijlage 7 van deze Nota

KLASSEN:

Bodemfunctiekلاسe:	Klasse waarin een gebied op de Bodemfunctieklassenkaart is ingedeeld (Landbouw/Natuur, Wonen of Industrie).
Bodemkwaliteitsklasse:	Klasse die aangeeft de kwaliteit van toe te passen grond of van de ontvangende bodem aangeeft (klasse AW-grond, klasse Wonen-grond of klasse Industrie-grond). Grond die

vuiler is dan klasse Industrie-grond, wordt Niet toepasbare grond genoemd. Deze grond is niet geschikt voor hergebruik en moet, als deze vrijkomt, afgevoerd worden naar een erkend verwerker

Klasse AW-grond:

Grond waarvan de gehalten zijn gelegen beneden de Maximale waarde die is vastgesteld voor het toepassen van grond voor in een gebied dat ingedeeld is in de bodemfunctieklassse Landbouw/Natuur (Achtergrondwaarde) bodem. Zie bijlage 9 voor een overzicht van de Maximale Waarden per onderscheiden bodemfunctieklassse

Klasse Wonen-grond:

Grond waarvan de gehalten zijn gelegen beneden de Maximale waarde die is vastgesteld voor het toepassen van grond voor in een gebied dat ingedeeld is in de bodemfunctieklassse Wonen. Zie bijlage 9 voor een overzicht van de Maximale Waarden per onderscheiden bodemfunctieklassse

Klasse Industrie-grond:

Grond waarvan de gehalten zijn gelegen beneden de Maximale waarde die is vastgesteld voor het toepassen van grond voor in een gebied dat ingedeeld is in de bodemfunctieklassse Industrie. Zie bijlage 9 voor een overzicht van de Maximale Waarden per onderscheiden bodemfunctieklassse

KAARTEN:

Bodemkwaliteitskaart (BKK):

Samenstelsel van kaartlagen met elk hun eigen gebruiksfunctie. Hieronder vallen: Bodemzoneringskaart, Ontgravingskaart en Toepassingskaart

Bodemzoneringskaart:

Kaart waarop de onderscheiden bodemkwaliteitszones zijn ingedeeld. Deze kaart is te vinden in bijlage 4A van deze Nota

Ontgravingskaart:

Kaart waarop per onderscheiden zone de gemiddeld te verwachten bodemkwaliteit wordt aangeduid, die men kan verwachten bij het graven in de bodem. Deze kaart is te vinden in bijlage 4B (bovengrond) en 4C (ondergrond) van deze Nota

Toepassingskaart:

Kaart waarop per onderscheiden zone aangegeven is welke kwaliteit grond toegepast mag worden (en evt. welke overige Gebiedsspecifieke eisen er gelden bij het toepassen van grond). Deze kaart is te vinden in bijlage 4D (voor grond afkomstig van binnen het uitgebreide bodembeheergebied) en bijlage 4E (voor grond afkomstig van buiten het uitgebreide bodembeheergebied) van deze Nota

Bodemfunctieklassenkaart:

Kaart waarop het bodembeheergebied is ingedeeld in bodemfunctieklassen: Wonen of Industrie. Niet ingedeede gebieden vallen automatisch in de

bodemfunctieklasse Landbouw/Natuur. Elke gemeente dient een Bodemfunctieklassenkaart te hebben. Deze kaart is opgenomen in bijlage 5 van deze Nota

NORMEN:

NEN 5740:	Norm die geldt voor het uitvoeren van bodemonderzoeken
NEN 5725:	Norm die geldt voor het uitvoeren van (historisch) vooronderzoeken bij bodemonderzoek
NEN 5707:	Norm die geldt voor het uitvoeren van een onderzoek naar asbest in de bodem
NEN 5720:	Norm die geldt voor het uitvoeren van waterbodemonderzoeken
NEN 5717:	Norm die geldt voor het uitvoeren van (historisch) vooronderzoeken bij waterbodemonderzoek

GROND:

Grond:	Zie definitie van grond in art.1 van het Besluit bodemkwaliteit. Onder dit begrip vallen o.a.: zand, klei, veen etc, maar ook bagger
Standaardbodem:	Bodem die bestaat uit 10% organische stof en 25 % lutum
Schone grond:	Formeel is dat grond die geen verontreinigingen bevat, maar in de praktijk wordt dit begrip ook gebruikt voor grond die in een bodemonderzoek of partijkeuring onderzocht is op het standaardstoffenpakket en op basis daarvan ingedeeld kan worden in klasse AW-grond
Standaardstoffenpakket:	Stoffenpakket dat onderzocht wordt als de grond niet verdacht is
Meldpunt bodemkwaliteit:	Digitaal meldpunt voor het toepassen of tijdelijk opslaan van grond en bagger (www.meldpuntbodemkwaliteit)
Grootschalige bodemtoepassing (GBT):	Toepassing van grond of bagger in een werk met een minimale omvang van 5000 m ³ en een minimale toepassingshoogte. Een GBT moet passen in het landschap, moet aanmerkt worden als een nuttig toepassing en moet functioneel zijn (niet hoger of groter dan noodzakelijk voor het doel van de GBT)
Afdeklaag:	Laag grond of bouwstof die verplicht aangebracht moet worden bij het realiseren van een rootschalige bodemtoepassing

STATISTIEK:

Percentielwaarde(n):	Waarde waar beneden een bepaald percentage waarnemingen ligt. Bijv. de 90-percentielwaarde (P90)
----------------------	--

geeft aan dat 90% van de meetwaarde uit een dataset lager is dan de aangegeven waarde.

Statistische kengetallen:

Kengetallen die gebruikt worden voor de statistische analyse van een bepaalde dataset met meetgegevens. In dit geval de meetgegevens die zijn gebruikt uit eerder verrichte bodemonderzoeken en partijkeuringen

WET BODEMBESCHERMING:

Interventiewaarde:

Waarde waarboven sprake is van sterk verontreinigde grond. De interventiewaarden zijn vastgelegd in bijlage 1 van de Circulaire Bodemsanering

Geval van (vermoedelijk) ernstige bodemverontreiniging:

Hier is sprake van als één of meerdere stoffen de interventiewaarde overschrijdt in een bodemvolume van meer dan 25 m³

Wet bodembescherming (Wbb):

(Alleen onderdelen die in het kader van deze Nota van belang zijn, zijn benoemd)
Wet die regels stelt om de bodem te beschermen (zorgplicht bodem, art. 13) en bij het verrichten van handelingen in of op ernstig verontreinigde grond. Na 1-1-2022 komt deze wet te vervallen voor nieuwe bodemsaneringsgevallen

Leeflaag:

Laag grond die aangebracht wordt bij een bodemsanering, waarbij ervoor gekozen is de verontreiniging niet (geheel) te ontgraven. De leeflaag moet contact met de verontreiniging voorkomen en moet daarom intact blijven

Terugsaneerwaarde:

Waarde waaraan gehalten van stoffen in de bodem na een sanering moeten voldoen om de sanering als afgrond te kunnen beschouwen

BESLUITEN EN REGELINGEN:

Besluit uniforme saneringen (BUS):

Besluit dat regels stelt voor eenvoudige gelijksoortige saneringen die in korte tijd afgerond kunnen worden

Regeling uniforme saneringen (RUS):

Regeling waarin de uitvoeringsregels worden genoemd die horen bij het Besluit uniforme saneringen (technische details)

Besluit bodemkwaliteit (Bbk):

(Alleen onderdelen die in het kader van deze Nota van belang zijn, zijn benoemd)
Besluit dat op 1 juli 2008 in werking is getreden voor het toepassen en tijdelijk opslaan van grond en bagger en voor het verspreiden van bagger

Regeling bodemkwaliteit:

Regeling waarin de uitvoeringsregels worden genoemd die horen bij het Besluit bodemkwaliteit (o.a. de Maximale Waarden en de verspreidingsnorm voor bagger)

Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL):	(Alleen onderdelen die in het kader van deze Nota van belang zijn, zijn benoemd) Besluit behorende bij de Omgevingswet. Hierin wordt opgesomd welke activiteiten als milieubelastend worden aangemerkt (bijv. het graven in een bodemvolume van meer dan 25 m ³ en het saneren van de bodem)
Besluit kwaliteit Leefomgeving (BKL):	Besluit behorende bij de Omgevingswet. Dit besluit geeft aan wat de inhoudelijke normen zijn voor overheden om te voldoen aan de nationale doelstellingen (Omgevingsplan, Omgevingsvergunning, Programma etc) en internationale verplichtingen

GRAVEN:

Projectmatige ontgravingen:	Ontgravingen die in de bodem worden verricht zonder saneringsdoel (dus niet met het doel om de bodemkwaliteit te verbeteren)
Kleinschalige ontgraving:	Projectmatige ontgravingen in een bodemvolume dat kleiner is dan 25 m ³
(Historisch) vooronderzoek:	Een onderzoek voorafgaand aan het verrichten van een activiteit op of in de bodem. Bij dit onderzoek worden informatiebronnen geraadpleegd en wordt een locatie-inspectie uitgevoerd. Het vooronderzoek wordt uitgevoerd conform de NEN 5725.

OVERIGE BEGRIPPEN EN DEFINITIES:

KWALIBO:	Dit staat voor Kwaliteitsborging in het bodembeheer. Er worden in dit besluit onder meer eisen gesteld aan de kwaliteit en integriteit van personen, bedrijven en instellingen t.b.v. het bodembeheer
Erkende bodemintermediairs:	bedrijven, instellingen of personen die beschikken over de benodigde certificaten of erkenningen om de betreffende werkzaamheden uit te mogen voeren (zie ook KWALIBO)
Erkende bewijsmiddelen:	Ook wel milieuhygiënische verklaring genoemd. Het besluit bodemkwaliteit geeft aan welke milieuhygiënische verklaringen gebruikt mogen worden voor het toepassen van grond. Zie verder par. 6.2
Risico Toolbox Bodem (RTB):	Door het RIVM ontwikkelde tool om bodemrisico's te bepalen. Wordt o.a. gebruikt bij het vaststellen van een Lokale Maximale Waarde (LMW), voor de toepassing van grond of voor het beoordelen van de actuele bodemkwaliteit. Deze term wordt in deze Nota aangehaald in par. 5.5.3 (hergebruik grond in zone D)
Risico-index:	Dit is een beleidsmatige indicator. Het geeft de verhouding aan tussen het (lokale) blootstellingsniveau van een

bepaalde stof en de algemene effectgrenswaarde die gekozen is. A.d.h. van de risico-indexen kan afgeleid worden voor welke vormen van bodemgebruik de risico's (bij normaal bodemgebruik) het grootst zijn

Bijlage 3:

Tabellen met statistische kengetallen bodemkwaliteit zone A, B, C, D en E

BIJLAGE 6E: STATISTISCHE KENGETALLEN ZONE E: BUITENGEBIED

BOVENGROND (0 - 0,50 m-nv)

Stof	Aantal	Rekenkundig gemiddelde	Lognormaal gemiddelde	P25	P50	P75	P80	P90	P95	Bodemtype correctie
Arseen	176	11,40	9,77	5,75	11,14	15,19	16,21	19,25	20,51	0,99
Cadmium	336	0,44	0,37	det	0,30	0,52	0,52	0,72	0,94	0,95
Chroom	176	40,52	31,96	22,44	35,12	49,03	52,68	67,81	77,32	1,02
Koper	344	32,65	24,38	19,30	28,44	36,56	38,59	45,70	53,22	0,98
Kwik	337	0,14	0,11	0,06	0,12	0,16	0,18	0,24	0,28	1,00
Lood	350	51,83	38,87	29,32	40,44	58,64	65,71	91,09	132,44	0,99
Nikkel	356	29,68	25,20	20,04	29,45	38,86	41,52	48,28	52,38	1,04
Zink	347	116,83	99,53	76,73	109,62	139,51	149,48	179,37	209,27	1,00
Barium	163	202,23	159,72	124,97	182,64	259,54	284,54	353,75	392,20	1,04
Kobalt	161	9,82	8,87	7,32	9,43	12,51	13,48	15,40	15,40	1,04
Molybdeen	161	1,36	1,13	det	det	1,20	1,50	2,20	3,10	1,00
PAK (10)	340	2,45	0,63	det	0,48	1,90	2,50	4,82	8,70	1,00
Minerale olie	329	83,46	34,37	det	det	51,10	65,66	115,23	186,52	0,78
PCB (7)	163	0,012	0,004	det	det	det	0,002	0,007	0,021	0,78
Lutum	322	26,25	19,33	15,70	25,00	36,80	40,00	47,00	52,00	1,00
Humus	335	7,83	5,35	3,70	6,20	9,90	11,30	15,76	19,21	1,00

NORMERING (standaardbodem)

Achtergrond- waarde	Max.waarde Wonen	Max.waarde Industrie	eenheid
20	27	76	mg / kgds
0,6	1,2	4,3	mg / kgds
55	62	180	mg / kgds
40	54	190	mg / kgds
0,15	0,83	4,8	mg / kgds
50	210	530	mg / kgds
35	39	100	mg / kgds
140	200	720	mg / kgds
nvt	nvt	nvt	mg / kgds
15	35	190	mg / kgds
1,5	88	190	mg / kgds
1,5	6,8	40	mg / kgds
190	190	500	mg / kgds
0,02	0,04	0,5	%
			%

ONDERGROND (0,50 - 2,0 m-nv)

Stof	Aantal	Rekenkundig gemiddelde	Lognormaal gemiddelde	P25	P50	P75	P80	P90	P95	Bodemtype correctie
Arseen	123	11,70	10,26	7,13	10,89	15,43	16,34	18,88	19,97	1,10
Cadmium	259	0,30	0,26	det	det	0,32	0,40	0,53	0,66	1,14
Chroom	123	37,57	32,78	25,36	36,63	50,25	52,59	56,35	64,62	1,06
Koper	265	32,59	19,67	15,14	23,16	28,51	31,18	36,17	43,47	1,12
Kwik	260	0,11	0,08	det	0,08	0,12	0,13	0,17	0,22	1,06
Lood	268	37,59	22,95	14,73	22,09	32,21	34,61	53,66	84,67	1,09
Nikkel	266	31,71	28,26	22,20	32,04	41,19	42,11	46,68	51,26	1,09
Zink	267	104,93	71,20	52,54	76,34	98,79	107,77	143,69	197,58	1,11
Barium	141	180,63	146,03	108,65	181,09	244,47	262,58	298,80	335,02	1,10
Kobalt	137	10,03	8,95	7,27	9,99	11,81	12,72	15,44	18,72	1,10
Molybdeen	137	1,22	1,02	det	det	1,40	1,60	2,30	2,80	1,00
PAK (10)	251	0,82	0,20	det	det	0,35	0,47	1,49	4,14	1,41
Minerale olie	254	35,00	18,47	det	det	22,84	35,42	70,62	118,64	1,41
PCB (7)	132	0,004	0,002	det	det	det	det	0,001	0,006	1,41
Lutum	262	28,24	21,50	16,23	28,00	40,00	43,92	49,96	54,99	1,00
Humus	269	14,12	6,43	2,80	6,20	18,30	26,76	44,30	53,16	1,00

NORMERING (standaardbodem)

Achtergrond- waarde	Max.waarde Wonen	Max.waarde Industrie	eenheid
20	27	76	mg / kgds
0,6	1,2	4,3	mg / kgds
55	62	180	mg / kgds
40	54	190	mg / kgds
0,15	0,83	4,8	mg / kgds
50	210	530	mg / kgds
35	39	100	mg / kgds
140	200	720	mg / kgds
nvt	nvt	nvt	mg / kgds
15	35	190	mg / kgds
1,5	88	190	mg / kgds
1,5	6,8	40	mg / kgds
190	190	500	mg / kgds
0,02	0,04	0,5	%
			%

Statistische kengetallen hoger dan de Achtergrondwaarde (AW) zijn in een lichtgeel kader weergegeven

Statistische kengetallen hoger dan de Maximale waarde voor Wonen zijn in een donkergeel kader weergegeven

Statistische kengetallen hoger dan de Maximale waarde voor Industrie zijn in een oranje kader weergegeven

Statistische kengetallen hoger dan de Interventiewaarde zijn in een rood kader weergegeven

Voor het berekenen van het gemiddelde en het lognormaal gemiddelde is voor meetwaarden onder de detectiegrens conform de Richtlijn bodemkwaliteitskaarten uitgegaan van 0,7 x detectiegrens

De kengetallen zijn omgerekend naar standaardbodem (lutum=25, humus=10)
Vermenigvuldiging van het kengetal met de waarde uit de kolom bodemtypecorrectie geeft het oorspronkelijke kenal

BIJLAGE 6D: STATISTISCHE KENGETALLEN ZONE D: BEBOUWING 3/3

BOVENGROND (0 - 0,50 m-nv)

Stof	Aantal	Rekenkundig gemiddelde	Lognormaal gemiddelde	P25	P50	P75	P80	P90	P95	Bodemtype correctie
Arseen	70	16,26	12,59	det	10,73	14,66	17,32	29,72	49,30	0,75
Cadmium	266	0,53	0,43	det	0,33	0,65	0,72	0,98	1,15	0,75
Chroom	68	37,22	30,46	19,90	32,38	45,20	49,38	70,02	97,21	0,74
Koper	282	47,04	31,77	21,83	32,93	52,97	57,27	85,62	118,55	0,70
Kwik	268	0,30	0,18	0,08	0,17	0,36	0,42	0,73	0,98	0,83
Loof	337	216,30	100,55	45,74	97,82	228,68	266,79	411,62	711,44	0,79
Nikkel	275	34,01	29,11	22,21	33,32	42,84	46,01	53,95	61,88	0,63
Zink	321	304,11	181,59	115,36	179,78	299,63	344,58	479,41	599,27	0,67
Barium	196	209,51	163,61	112,44	206,00	278,96	309,00	386,25	450,62	0,58
Kobalt	198	13,47	11,72	8,54	13,39	16,74	18,41	20,09	23,44	0,60
Molybdeen	195	1,10	1,00	det	det	det	det	1,60	1,80	1,00
PAK (10)	320	25,31	2,91	0,86	2,71	11,02	14,19	33,83	78,12	1,00
Minerale olie	249	131,13	68,49	det	det	121,69	134,90	206,26	288,77	0,48
PCB (7)	193	0,016	0,007	det	det	0,010	0,011	0,024	0,041	0,48
Lutum	358	12,06	8,23	4,90	10,20	16,53	18,24	24,30	30,49	1,00
Humus	356	4,85	3,43	2,10	4,00	5,93	6,70	8,05	11,75	1,00

NORMERING (standaardbodem)

Achtergrond- waarde	Max.waarde Wonen	Max.waarde Industrie	eenheid
20	27	76	mg / kgds
0,6	1,2	4,3	mg / kgds
55	62	180	mg / kgds
40	54	190	mg / kgds
0,15	0,83	4,8	mg / kgds
35	210	530	mg / kgds
50	39	100	mg / kgds
140	200	720	mg / kgds
nvt	nvt	nvt	mg / kgds
15	35	190	mg / kgds
1,5	88	190	mg / kgds
1,5	6,8	40	mg / kgds
190	190	500	mg / kgds
0,02	0,04	0,5	%
			%

ONDERGROND (0,50 - 2,0 m-nv)

Stof	Aantal	Rekenkundig gemiddelde	Lognormaal gemiddelde	P25	P50	P75	P80	P90	P95	Bodemtype correctie
Arseen	64	15,50	12,06	5,72	10,68	16,17	18,48	25,41	41,69	0,87
Cadmium	272	0,39	0,32	det	det	0,42	0,48	0,68	0,83	0,86
Chroom	64	34,01	28,41	19,59	30,54	48,40	51,16	56,12	59,75	0,87
Koper	278	38,61	30,55	22,67	31,03	47,43	53,70	77,56	89,68	0,84
Kwik	272	0,27	0,15	0,06	0,13	0,26	0,33	0,54	0,85	0,91
Loof	300	123,83	68,98	33,87	62,10	115,73	171,62	283,40	408,17	0,89
Nikkel	298	36,34	29,95	20,96	32,05	45,61	49,31	59,54	67,99	0,81
Zink	290	161,79	122,84	89,69	115,75	181,80	193,92	315,13	425,42	0,83
Barium	206	187,69	151,41	103,26	177,93	266,90	292,32	317,73	368,57	0,79
Kobalt	208	12,13	10,50	7,68	11,33	15,11	15,11	18,88	21,40	0,79
Molybdeen	205	1,26	1,09	det	det	0,60	1,02	2,16	2,58	1,00
PAK (10)	311	7,88	0,95	0,11	1,00	3,85	6,10	17,00	39,00	1,00
Minerale olie	254	231,76	50,49	det	det	79,46	116,11	217,71	605,22	0,69
PCB (7)	202	0,011	0,005	det	det	det	0,004	0,007	0,022	0,69
Lutum	315	18,39	12,18	5,95	13,00	29,00	31,06	41,00	48,00	1,00
Humus	323	6,89	3,93	2,10	3,70	6,90	7,96	12,66	25,86	1,00

NORMERING (standaardbodem)

Achtergrond- waarde	Max.waarde Wonen	Max.waarde Industrie	eenheid
20	27	76	mg / kgds
0,6	1,2	4,3	mg / kgds
55	62	180	mg / kgds
40	54	190	mg / kgds
0,15	0,83	4,8	mg / kgds
35	210	530	mg / kgds
50	39	100	mg / kgds
140	200	720	mg / kgds
nvt	nvt	nvt	mg / kgds
15	35	190	mg / kgds
1,5	88	190	mg / kgds
1,5	6,8	40	mg / kgds
190	190	500	mg / kgds
0,02	0,04	0,5	%
			%

Statistische kengetallen hoger dan de Achtergrondwaarde (AW) zijn in een lichtgeel kader weergegeven

Statistische kengetallen hoger dan de Maximale waarde voor Wonen zijn in een donkergeel kader weergegeven

Statistische kengetallen hoger dan de Maximale waarde voor Industrie zijn in een oranje kader weergegeven

Statistische kengetallen hoger dan de Interventiewaarde zijn in een rood kader weergegeven

Voor het berekenen van het gemiddelde en het lognormaal gemiddelde is voor meetwaarden onder de detectiegrens conform de Richtlijn bodemkwaliteitskaarten uitgegaan van 0,7 x detectiegrens

De kengetallen zijn omgerekend naar standaardbodem (lutum=25, humus=10)
Vermenigvuldiging van het kengetal met de waarde uit de kolom bodemtypecorrectie geeft het oorspronkelijke kenal

BIJLAGE 6C: STATISTISCHE KENGETALLEN ZONE C: BEBOUWING 2/2

BOVENGROND (0 - 0,50 m-nv)

Stof	Aantal	Rekenkundig gemiddelde	Lognormaal gemiddelde	P25	P50	P75	P80	P90	P95	Bodemtype correctie
Arseen	99	1207	1027	0,06	9,40	14,51	16,71	20,89	23,56	0,86
Cadmium	233	0,62	0,40	det	det	0,61	0,63	0,85	0,97	0,82
Chroom	99	3620	3008	19,51	32,34	49,06	53,97	66,46	74,93	0,90
Koper	242	41,76	24,68	13,21	30,02	47,73	51,64	58,84	74,39	0,83
Kwik	233	0,16	0,12	0,01	0,13	0,20	0,23	0,30	0,41	0,91
Lood	238	66,84	44,68	27,50	49,32	76,82	86,17	124,73	215,44	0,88
Nikkel	233	28,66	23,57	14,07	26,98	39,88	43,39	50,43	55,12	0,85
Zink	237	149,31	113,41	83,61	131,39	179,17	203,05	250,83	289,05	0,84
Barium	136	1907,6	13387	80,07	173,94	278,90	299,90	371,87	419,85	0,83
Kobalt	134	9,80	8,23	5,00	9,41	13,10	14,29	15,48	16,68	0,84
Molybdeen	135	1,18	1,02	det	det	det	0,72	1,86	2,50	1,00
PAK (10)	253	4,57	1,13	0,38	1,10	3,50	4,26	9,80	17,01	1,00
Minerale olie	222	168,40	59,59	det	det	78,09	97,61	212,80	331,89	0,51
PCB (7)	138	0,014	0,005	det	det	0,009	0,010	0,030	0,057	0,51
Lutum	246	19,84	11,84	5,23	15,95	30,00	34,00	42,45	48,00	1,00
Humus	240	5,12	3,42	1,78	4,45	7,30	7,90	10,30	12,00	1,00

NORMERING (standaardbodem)

Achtergrond- waarde	Max.waarde Wonen	Max.waarde Industrie	eenheid
20	27	76	mg / kgds
0,6	1,2	4,3	mg / kgds
55	62	180	mg / kgds
40	54	190	mg / kgds
0,15	0,83	4,8	mg / kgds
35	210	530	mg / kgds
50	39	100	mg / kgds
140	200	720	mg / kgds
nvt	nvt	nvt	mg / kgds
15	35	190	mg / kgds
1,5	88	190	mg / kgds
1,5	6,8	40	mg / kgds
190	190	500	mg / kgds
0,02	0,04	0,5	%
			%

ONDERGROND (0,50 - 2,0 m-nv)

Stof	Aantal	Rekenkundig gemiddelde	Lognormaal gemiddelde	P25	P50	P75	P80	P90	P95	Bodemtype correctie
Arseen	95	1,215	1,060	6,87	11,22	15,90	16,84	19,27	21,42	1,07
Cadmium	213	0,37	0,29	det	det	0,36	0,42	0,58	0,99	1,05
Chroom	95	3889	34,52	25,08	39,22	51,07	57,64	62,93	66,21	1,10
Koper	213	30,02	24,86	20,30	25,84	35,07	37,84	48,73	61,10	1,08
Kwik	213	0,13	0,10	det	0,09	0,15	0,17	0,22	0,34	1,06
Lood	216	58,28	34,34	21,72	30,22	49,11	59,49	99,15	158,17	1,06
Nikkel	214	31,22	27,68	23,07	32,52	38,67	40,78	45,70	48,65	1,14
Zink	214	119,54	91,46	68,76	88,66	117,61	126,66	178,22	319,81	1,11
Barium	122	193,51	164,05	138,46	181,73	242,31	250,96	318,46	346,15	1,16
Kobalt	119	9,62	9,03	7,87	9,57	11,30	11,65	13,04	13,91	1,15
Molybdeen	120	1,46	1,23	det	det	1,80	2,10	3,00	3,30	1,00
PAK (10)	212	4,26	0,57	det	0,40	2,06	3,62	9,14	20,73	1,02
Minerale olie	204	102,60	34,05	det	det	49,07	74,79	140,15	221,32	1,02
PCB (7)	115	0,004	0,002	det	det	det	det	0,004	0,010	1,02
Lutum	207	29,82	22,94	18,20	30,00	41,20	43,56	50,00	56,06	1,00
Humus	204	10,19	5,92	2,98	6,35	10,13	12,58	24,50	40,39	1,00

NORMERING (standaardbodem)

Achtergrond- waarde	Max.waarde Wonen	Max.waarde Industrie	eenheid
20	27	76	mg / kgds
0,6	1,2	4,3	mg / kgds
55	62	180	mg / kgds
40	54	190	mg / kgds
0,15	0,83	4,8	mg / kgds
50	210	530	mg / kgds
35	39	100	mg / kgds
140	200	720	mg / kgds
nvt	nvt	nvt	mg / kgds
15	35	190	mg / kgds
1,5	88	190	mg / kgds
1,5	6,8	40	mg / kgds
190	190	500	mg / kgds
0,02	0,04	0,5	%
			%

Statistische kengetallen hoger dan de Achtergrondwaarde (AW) zijn in een lichtgeel kader weergegeven

Statistische kengetallen hoger dan de Maximale waarde voor Wonen zijn in een donkergeel kader weergegeven

Statistische kengetallen hoger dan de Maximale waarde voor Industrie zijn in een oranje kader weergegeven

Statistische kengetallen hoger dan de Interventiewaarde zijn in een rood kader weergegeven

Voor het berekenen van het gemiddelde en het lognormaal gemiddelde is voor meetwaarden onder de detectiegrens conform de Richtlijn bodemkwaliteitskaarten uitgegaan van 0,7 x detectiegrens

De kengetallen zijn omgerekend naar standaardbodem (lutum=25, humus=10)
Vernieuwvuldiging van het kengetal met de waarde uit de kolom bodemtypecorrectie geeft het oorspronkelijke kenal

BIJLAGE 6B: STATISTISCHE KENGETALLEN ZONE B: BEBOUWING 2/1

BOVENGROND (0 - 0,50 m-nv)

Stof	Aantal	Rekenkundig gemiddelde	Lognormaal gemiddelde	P25	P50	P75	P80	P90	P95	Bodemtype correctie
Arseen	143	11,13	9,40	det	8,12	12,72	14,54	18,17	24,11	0,83
Cadmium	282	0,48	0,41	det	0,25	0,58	0,62	0,76	0,99	0,81
Chroom	145	34,44	26,90	15,53	29,86	43,00	46,82	57,57	80,50	0,84
Koper	281	33,70	23,85	15,21	29,15	40,56	44,36	53,24	63,38	0,79
Kwik	282	0,19	0,13	0,07	0,14	0,20	0,23	0,34	0,44	0,88
Loof	287	59,95	40,89	24,68	45,83	68,15	79,67	111,40	176,26	0,85
Nikkel	281	26,66	23,48	15,63	26,06	39,09	44,30	53,42	62,54	0,77
Zink	290	141,85	113,02	90,07	122,24	167,28	180,15	220,04	283,09	0,78
Barium	139	187,41	136,36	88,81	162,70	271,17	290,15	341,67	439,29	0,74
Kobalt	136	11,01	9,46	6,39	10,18	14,73	16,07	18,74	21,42	0,75
Molybdeen	139	2,03	1,04	det	det	det	det	1,62	2,30	1,00
PAK (10)	289	3,55	1,00	0,35	1,00	3,10	3,80	6,34	13,60	1,00
Minerale olie	284	81,78	50,96	det	det	63,97	83,71	165,77	219,32	0,55
PCB (7)	146	0,014	0,005	det	det	0,003	0,007	0,019	0,047	0,55
Lutum	270	16,86	9,83	4,50	13,75	24,00	28,00	35,61	47,00	1,00
Humus	275	5,47	3,33	2,00	3,90	6,20	7,92	11,20	14,16	1,00

NORMERING (standaardbodem)

Achtergrond- waarde	Max.waarde Wonen	Max.waarde Industrie	eenheid
20	27	76	mg / kgds
0,6	1,2	4,3	mg / kgds
55	62	180	mg / kgds
40	54	190	mg / kgds
0,15	0,83	4,8	mg / kgds
35	39	100	mg / kgds
50	210	530	mg / kgds
140	200	720	mg / kgds
nvt	nvt	nvt	mg / kgds
15	35	190	mg / kgds
1,5	88	190	mg / kgds
1,5	6,8	40	mg / kgds
190	190	500	mg / kgds
0,02	0,04	0,5	%
			%

ONDERGROND (0,50 - 2,0 m-nv)

Stof	Aantal	Rekenkundig gemiddelde	Lognormaal gemiddelde	P25	P50	P75	P80	P90	P95	Bodemtype correctie
Arseen	116	12,77	10,51	5,41	9,88	15,04	16,04	20,05	26,32	1,00
Cadmium	250	0,42	0,31	det	det	0,41	0,48	0,72	1,13	0,97
Chroom	117	35,18	29,95	20,49	32,20	46,84	50,54	60,89	70,45	1,02
Koper	246	24,22	20,08	16,05	23,07	30,09	32,10	39,62	47,90	1,00
Kwik	246	0,13	0,10	det	0,09	0,15	0,17	0,28	0,36	1,01
Loof	255	44,80	30,05	18,04	31,07	46,10	51,11	72,16	110,24	1,00
Nikkel	251	29,15	25,04	20,28	28,01	38,63	40,56	45,39	50,22	1,04
Zink	249	99,54	78,76	57,35	84,05	108,77	118,66	138,44	168,10	1,01
Barium	133	174,31	140,90	96,15	173,07	230,76	249,99	288,45	340,37	1,04
Kobalt	132	10,86	8,69	6,74	9,05	11,55	12,52	14,44	16,80	1,04
Molybdeen	129	1,67	1,19	det	det	det	0,95	2,36	2,76	1,00
PAK (10)	243	1,99	0,37	det	0,27	0,84	1,20	3,08	7,40	1,00
Minerale olie	250	112,99	36,25	det	det	53,67	70,24	151,68	228,11	0,86
PCB (7)	125	0,005	0,003	det	det	det	det	0,004	0,019	0,86
Lutum	237	26,24	19,77	15,00	26,00	36,00	40,32	46,70	53,80	1,00
Humus	244	8,57	4,59	2,30	4,55	9,13	11,04	20,86	35,60	1,00

NORMERING (standaardbodem)

Achtergrond- waarde	Max.waarde Wonen	Max.waarde Industrie	eenheid
20	27	76	mg / kgds
0,6	1,2	4,3	mg / kgds
55	62	180	mg / kgds
40	54	190	mg / kgds
0,15	0,83	4,8	mg / kgds
50	210	530	mg / kgds
35	39	100	mg / kgds
140	200	720	mg / kgds
nvt	nvt	nvt	mg / kgds
15	35	190	mg / kgds
1,5	88	190	mg / kgds
1,5	6,8	40	mg / kgds
190	190	500	mg / kgds
0,02	0,04	0,5	%
			%

Statistische kengetallen hoger dan de Achtergrondwaarde (AW) zijn in een lichtgeel kader weergegeven

Statistische kengetallen hoger dan de Maximale waarde voor Wonen zijn in een donkergeel kader weergegeven

Statistische kengetallen hoger dan de Maximale waarde voor Industrie zijn in een oranje kader weergegeven

Statistische kengetallen hoger dan de Interventiewaarde zijn in een rood kader weergegeven

Voor het berekenen van het gemiddelde en het lognormaal gemiddelde is voor meetwaarden onder de detectiegrens conform de Richtlijn bodemkwaliteitskaarten uitgegaan van 0,7 x detectiegrens

De kengetallen zijn omgerekend naar standaardbodem (lutum=25, humus=10)
Vernieuwvuldiging van het kengetal met de waarde uit de kolom bodemtypecorrectie geeft het oorspronkelijke kenetal

BIJLAGE 6A: STATISTISCHE KENGETALLEN ZONE A: BEBOUWING 1/1

BOVENGROND (0 - 0,50 m-nv)

Stof	Aantal	Rekenkundig gemiddelde	Lognormaal gemiddelde	P25	P50	P75	P80	P90	P95	Bodemtype correctie
Arseen	83	10,85	9,13	det	7,66	14,15	16,03	21,22	22,40	0,85
Cadmium	234	0,35	0,31	det	det	0,35	0,41	0,59	0,74	0,82
Chroom	83	33,50	23,23	14,91	27,53	48,76	51,62	67,00	82,48	0,87
Koper	234	24,21	19,66	14,69	22,04	33,06	35,51	42,49	51,85	0,82
Kwik	235	0,11	0,08	det	0,07	0,12	0,13	0,18	0,23	0,90
Loof	238	37,67	28,88	18,66	28,71	45,66	49,39	68,46	95,45	0,87
Nikkel	239	30,17	26,43	19,59	26,94	40,41	43,35	49,22	57,67	0,82
Zink	234	103,28	86,84	65,15	88,51	118,02	122,93	159,81	184,40	0,81
Barium	154	180,32	133,37	89,53	126,10	226,98	264,80	340,46	378,29	0,79
Kobalt	150	9,89	8,97	7,06	8,81	12,31	13,74	16,37	18,74	0,80
Molybdeen	150	0,74	0,63	det	det	det	det	det	1,10	1,00
PAK (10)	239	1,08	0,39	0,08	0,28	0,70	1,10	2,53	4,03	1,00
Minerale olie	229	76,35	41,53	det	det	det	59,78	114,02	154,97	0,54
PCB (7)	150	0,017	0,009	det	det	det	0,004	0,009	0,038	0,54
Lutum	240	18,58	14,24	9,68	16,00	25,00	26,76	36,09	41,34	1,00
Humus	241	5,42	3,22	1,70	3,10	6,30	7,50	12,10	19,50	1,00

NORMERING (standaardbodem)

Achtergrond- waarde	Max.waarde Wonen	Max.waarde Industrie	eenheid
20	27	76	mg / kgds
0,6	1,2	4,3	mg / kgds
55	62	180	mg / kgds
40	54	190	mg / kgds
0,15	0,83	4,8	mg / kgds
35	210	530	mg / kgds
50	39	100	mg / kgds
140	200	720	mg / kgds
nvt	nvt	nvt	mg / kgds
15	35	190	mg / kgds
1,5	88	190	mg / kgds
1,5	6,8	40	mg / kgds
190	190	500	mg / kgds
0,02	0,04	0,5	%
			%

ONDERGROND (0,50 - 2,0 m-nv)

Stof	Aantal	Rekenkundig gemiddelde	Lognormaal gemiddelde	P25	P50	P75	P80	P90	P95	Bodemtype correctie
Arseen	55	11,30	8,96	det	5,74	13,77	17,21	22,26	25,93	0,87
Cadmium	157	0,30	0,26	det	det	0,26	0,29	0,41	0,60	0,85
Chroom	55	35,73	25,28	13,46	33,66	53,29	59,69	66,42	72,59	0,89
Koper	157	19,03	13,77	det	17,76	28,41	29,59	37,88	43,80	0,84
Kwik	157	0,20	0,07	det	det	0,09	0,10	0,14	0,19	0,92
Loof	162	26,38	19,01	det	19,65	28,92	31,45	45,93	57,28	0,89
Nikkel	162	30,97	25,80	15,68	28,41	44,98	47,35	54,45	62,74	0,84
Zink	157	78,30	59,40	30,88	74,82	104,51	112,59	130,64	166,27	0,84
Barium	106	166,02	108,53	43,65	114,58	227,35	266,75	394,06	433,47	0,82
Kobalt	101	9,17	8,04	5,05	9,03	12,03	13,24	15,64	16,85	0,83
Molybdeen	101	0,73	0,64	det	det	det	det	det	0,60	1,00
PAK (10)	152	0,42	0,16	det	det	0,22	0,35	0,78	1,77	1,00
Minerale olie	152	59,42	36,76	det	det	det	det	86,11	163,39	0,61
PCB (7)	101	0,009	0,007	det	det	det	det	det	0,008	0,61
Lutum	166	19,57	12,08	4,93	16,00	29,00	31,60	43,50	50,08	1,00
Humus	166	6,12	2,52	1,10	2,20	6,18	7,70	14,65	32,48	1,00

NORMERING (standaardbodem)

Achtergrond- waarde	Max.waarde Wonen	Max.waarde Industrie	eenheid
20	27	76	mg / kgds
0,6	1,2	4,3	mg / kgds
55	62	180	mg / kgds
40	54	190	mg / kgds
0,15	0,83	4,8	mg / kgds
50	210	530	mg / kgds
35	39	100	mg / kgds
140	200	720	mg / kgds
nvt	nvt	nvt	mg / kgds
15	35	190	mg / kgds
1,5	88	190	mg / kgds
1,5	6,8	40	mg / kgds
190	190	500	mg / kgds
0,02	0,04	0,5	%
			%

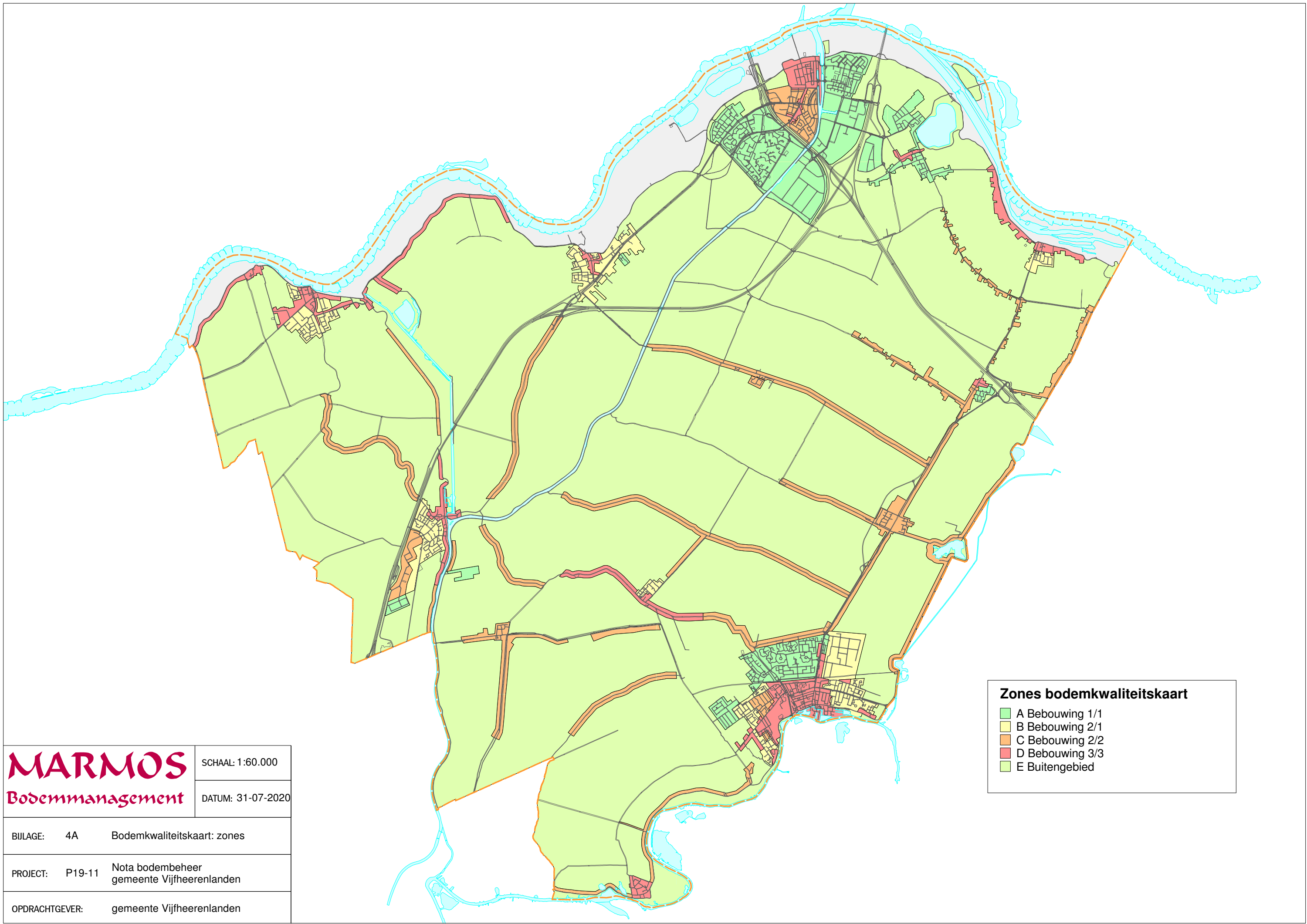
Statistische kengetallen hoger dan de Achtergrondwaarde (AW) zijn in een lichtgeel kader weergegeven
Statistische kengetallen hoger dan de Maximale waarde voor Wonen zijn in een donkergeel kader weergegeven
Statistische kengetallen hoger dan de Maximale waarde voor Industrie zijn in een oranje kader weergegeven
Statistische kengetallen hoger dan de Interventiewaarde zijn in een rood kader weergegeven

Voor het berekenen van het gemiddelde en het lognormaal gemiddelde is voor meetwaarden onder de detectiegrens conform de Richtlijn bodemkwaliteitskaarten uitgegaan van 0,7 x detectiegrens

De kengetallen zijn omgerekend naar standaardbodem (lutum=25, humus=10)
Vernieuwvuldiging van het kengetal met de waarde uit de kolom bodemtypecorrectie geeft het oorspronkelijke kenal

Bijlage 4: Kaartbijlagen van de bodemkwaliteitskaart:

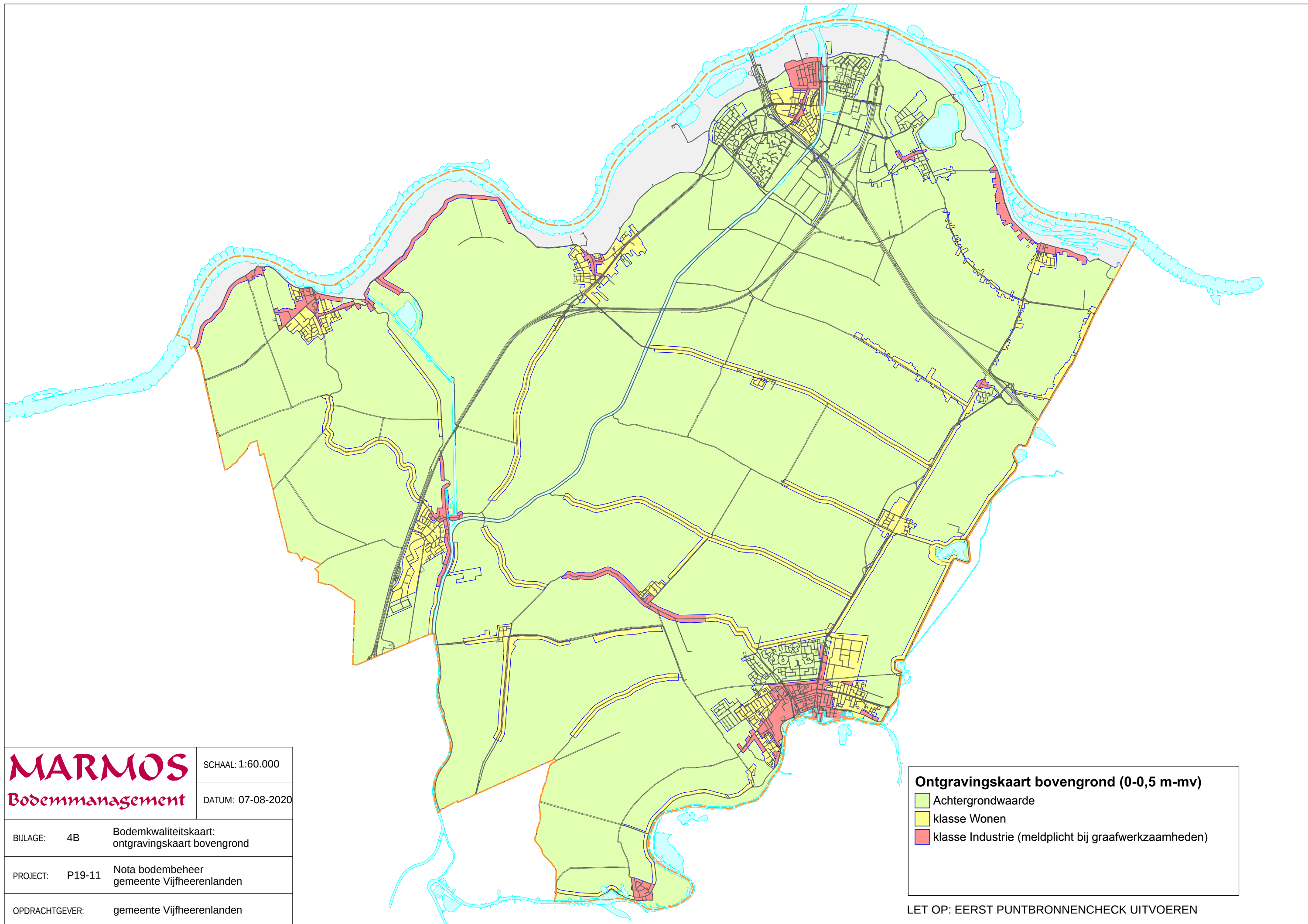
- 4A Bodemzoneringskaart
- 4B Ontgravingskaart bovengrond (0 – 0,5 m -mv)
- 4C Ontgravingskaart ondergrond (0,5 – 2 m -mv)
- 4D Toepassingskaart voor grond/bagger afkomstig van locaties **binnen** het (uitgebreide) bodembeheergebied
- 4E Toepassingskaart voor grond/bagger afkomstig van locaties **buiten** het (uitgebreide) bodembeheergebied

MARMOS Bodemmanagement		SCHAAL: 1:60.000
		DATUM: 31-07-2020
BIJLAGE:	4A	Bodemkwaliteitskaart: zones
PROJECT:	P19-11	Nota bodembeheer gemeente Vijfheerenlanden
OPDRACHTGEVER:	gemeente Vijfheerenlanden	

Zones bodemkwaliteitskaart

- A Bebouwing 1/1
- B Bebouwing 2/1
- C Bebouwing 2/2
- D Bebouwing 3/3
- E Buitengebied

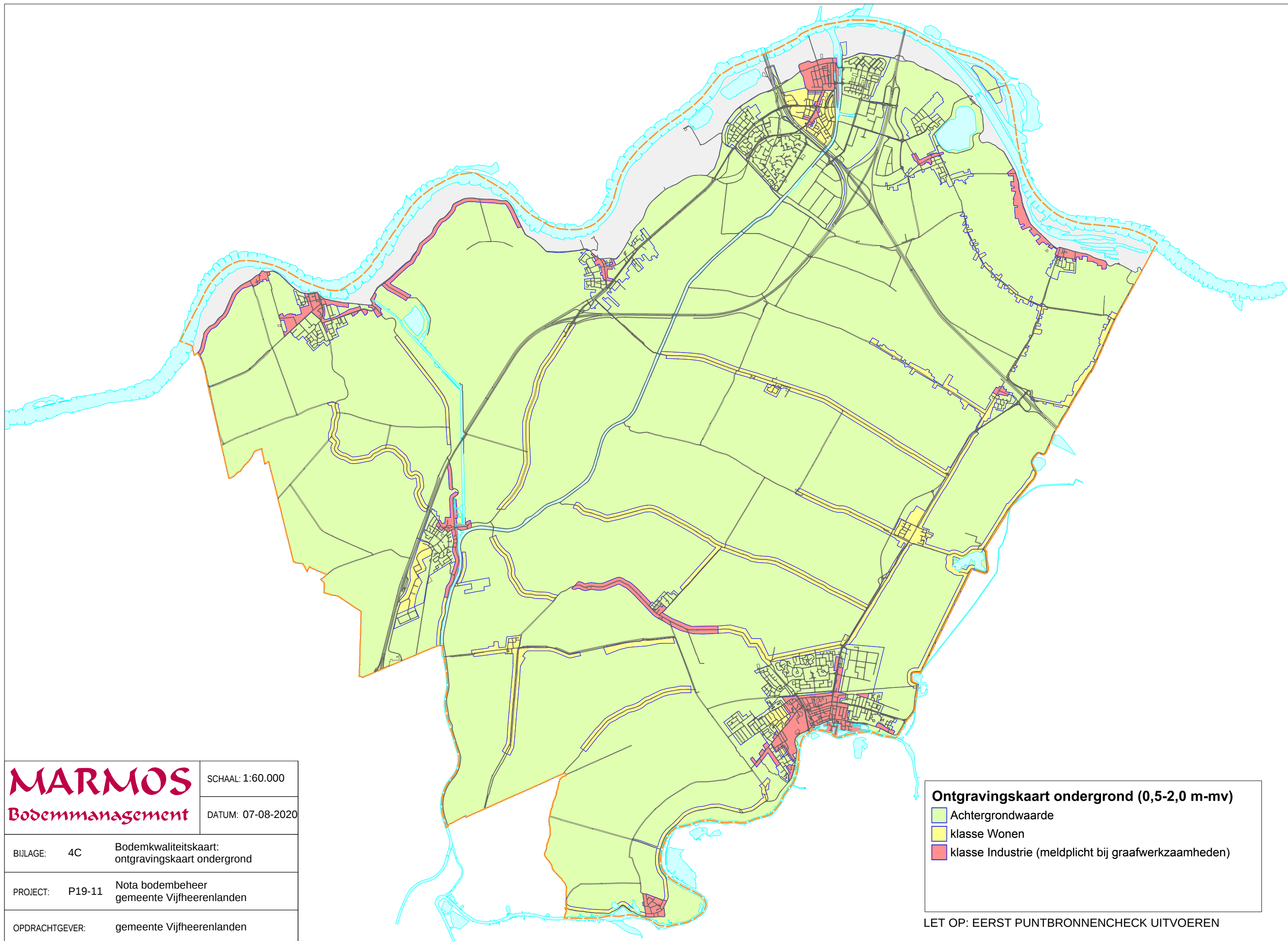

MARMOS Bodemmanagement		SCHAAL: 1:60.000
		DATUM: 07-08-2020
BIJLAGE:	4B	Bodemkwaliteitskaart: ontgravingskaart bovengrond
PROJECT:	P19-11	Nota bodembeheer gemeente Vijfheerenlanden
OPDRACHTGEVER:	gemeente Vijfheerenlanden	

Ontgravingskaart bovengrond (0-0,5 m-mv)

- Achtergrondwaarde
- klasse Wonen
- klasse Industrie (meldplicht bij graafwerkzaamheden)

LET OP: EERST PUNTBRONNENCHECK UITVOEREN

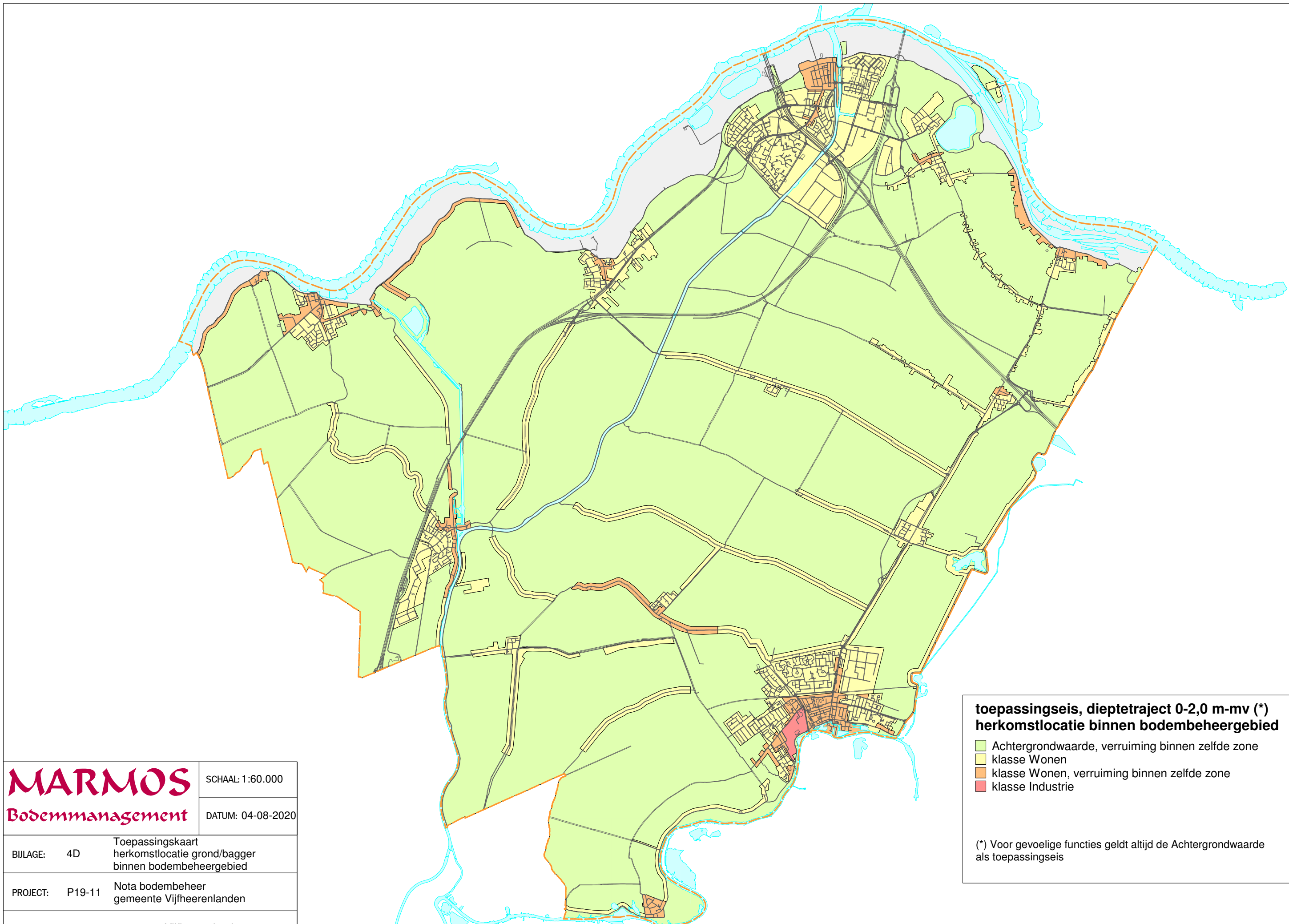

MARMOS Bodemmanagement		SCHAAL: 1:60.000
		DATUM: 07-08-2020
BIJLAGE:	4C	Bodemkwaliteitskaart: ontgravingskaart ondergrond
PROJECT:	P19-11	Nota bodembeheer gemeente Vijfheerenlanden
OPDRACHTGEVER:	gemeente Vijfheerenlanden	

Ontgravingskaart ondergrond (0,5-2,0 m-mv)

- Achtergrondwaarde
- klasse Wonen
- klasse Industrie (meldplicht bij graafwerkzaamheden)

LET OP: EERST PUNTBRONNENCHECK UITVOEREN

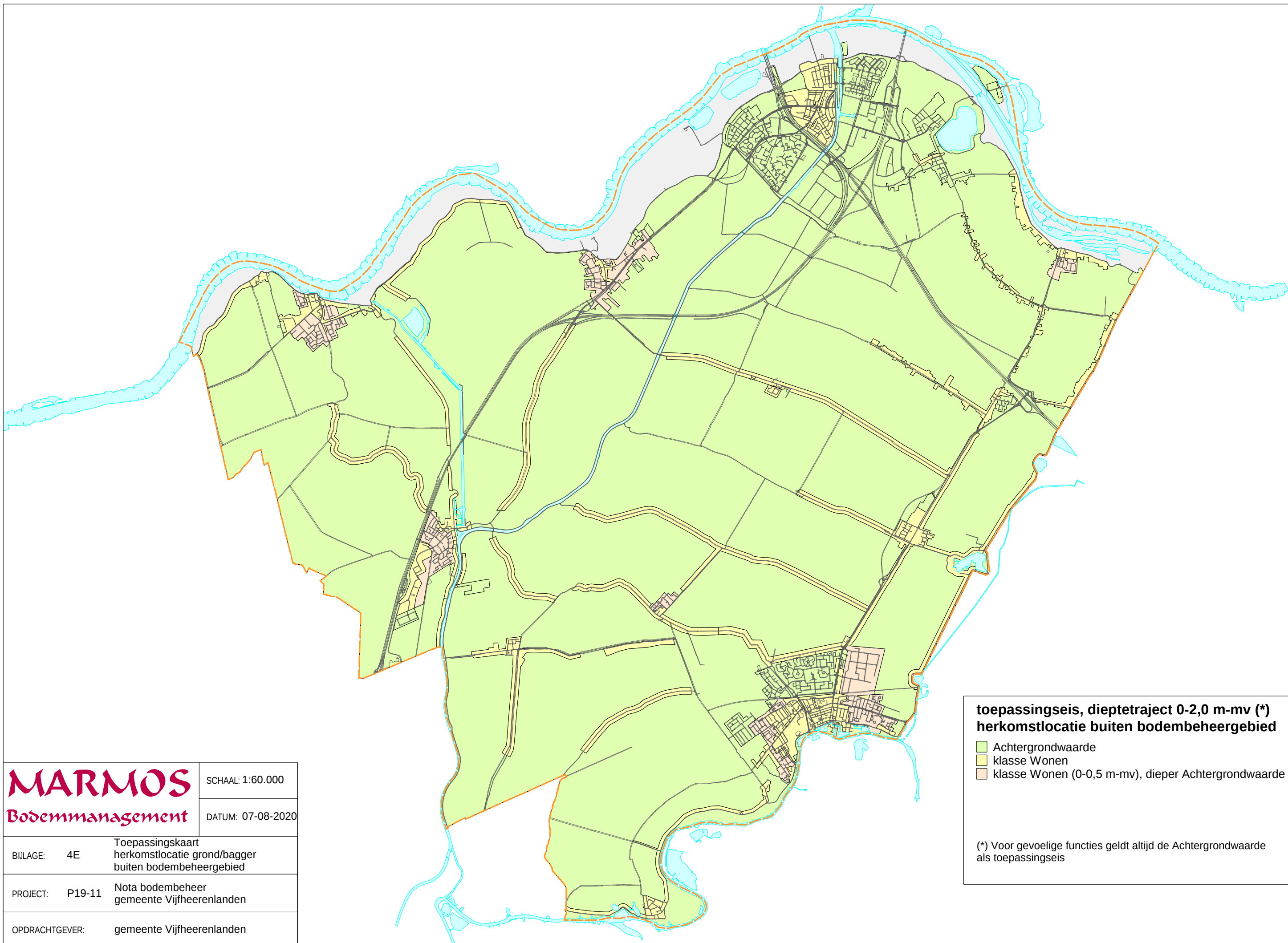

MARMOS Bodemmanagement		SCHAAL: 1:60.000
		DATUM: 04-08-2020
BIJLAGE:	4D	Toepassingskaart herkomstlocatie grond/bagger binnen bodembeheergebied
PROJECT:	P19-11	Nota bodembeheer gemeente Vijfheerenlanden
OPDRACHTGEVER:	gemeente Vijfheerenlanden	

toepassingseis, dieptetraject 0-2,0 m-mv (*)
herkomstlocatie binnen bodembeheergebied

- Achtergrondwaarde, verruiming binnen zelfde zone
- klasse Wonen
- klasse Wonen, verruiming binnen zelfde zone
- klasse Industrie

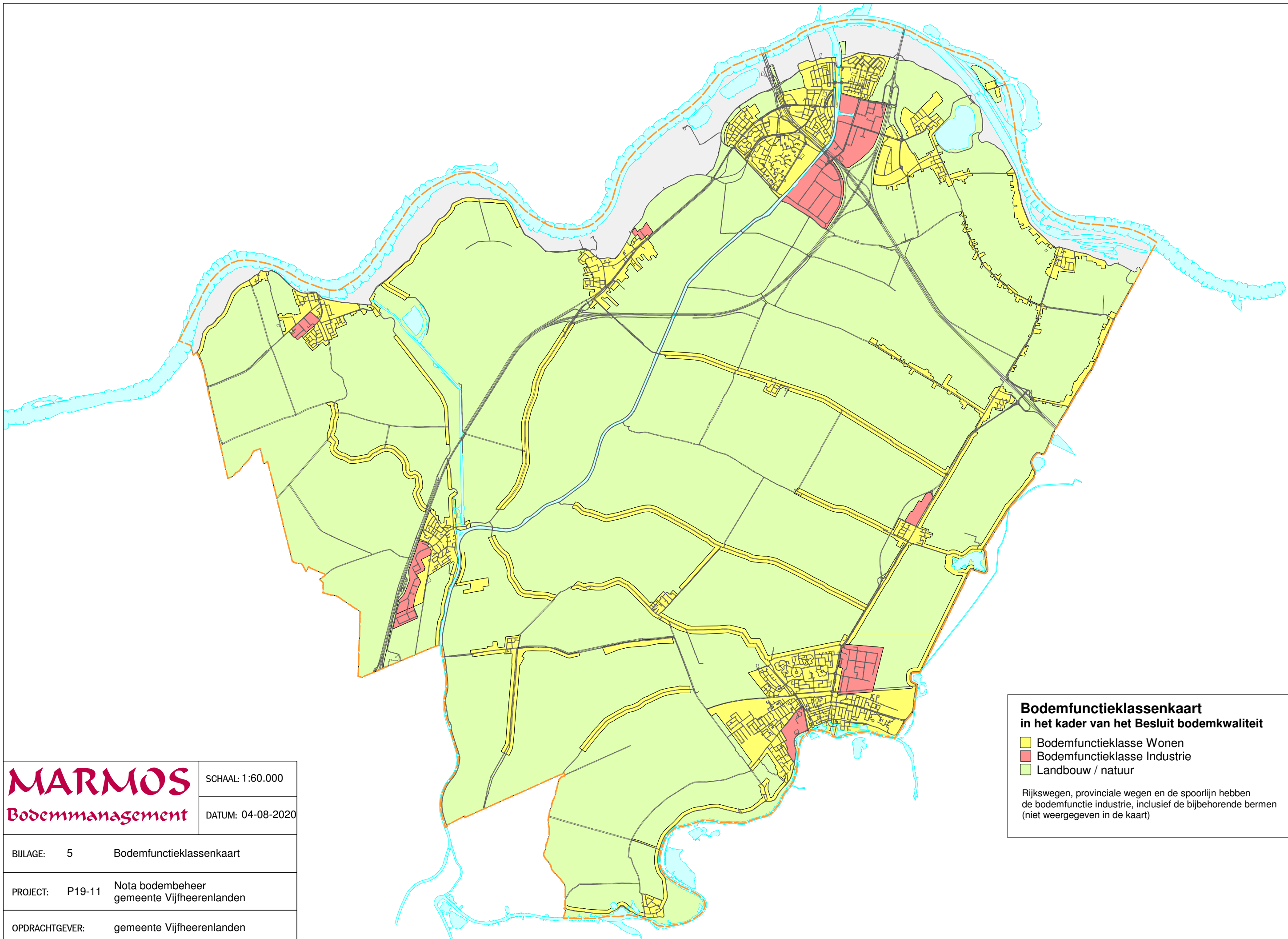
(*) Voor gevoelige functies geldt altijd de Achtergrondwaarde als toepassingseis

MARMOS Bodemmanagement		SCHAAL: 1:60.000
		DATUM: 07-08-2020
BIJLAGE:	4E	Toepassingskaart herkomstlocatie grond/bagger buiten bodembeheergebied
PROJECT:	P19-11	Nota bodembeheer gemeente Vijfheerenlanden
OPDRACHTGEVER:	gemeente Vijfheerenlanden	

Bijlage 5: Bodemfunctieklassenkaart

MARMOS Bodemmanagement		SCHAAL: 1:60.000
		DATUM: 04-08-2020
BIJLAGE:	5	Bodemfunctieklassenkaart
PROJECT:	P19-11	Nota bodembeheer gemeente Vijfheerenlanden
OPDRACHTGEVER:	gemeente Vijfheerenlanden	

Bodemfunctieklassenkaart
in het kader van het Besluit bodemkwaliteit

Bodemfunctieklasse Wonen

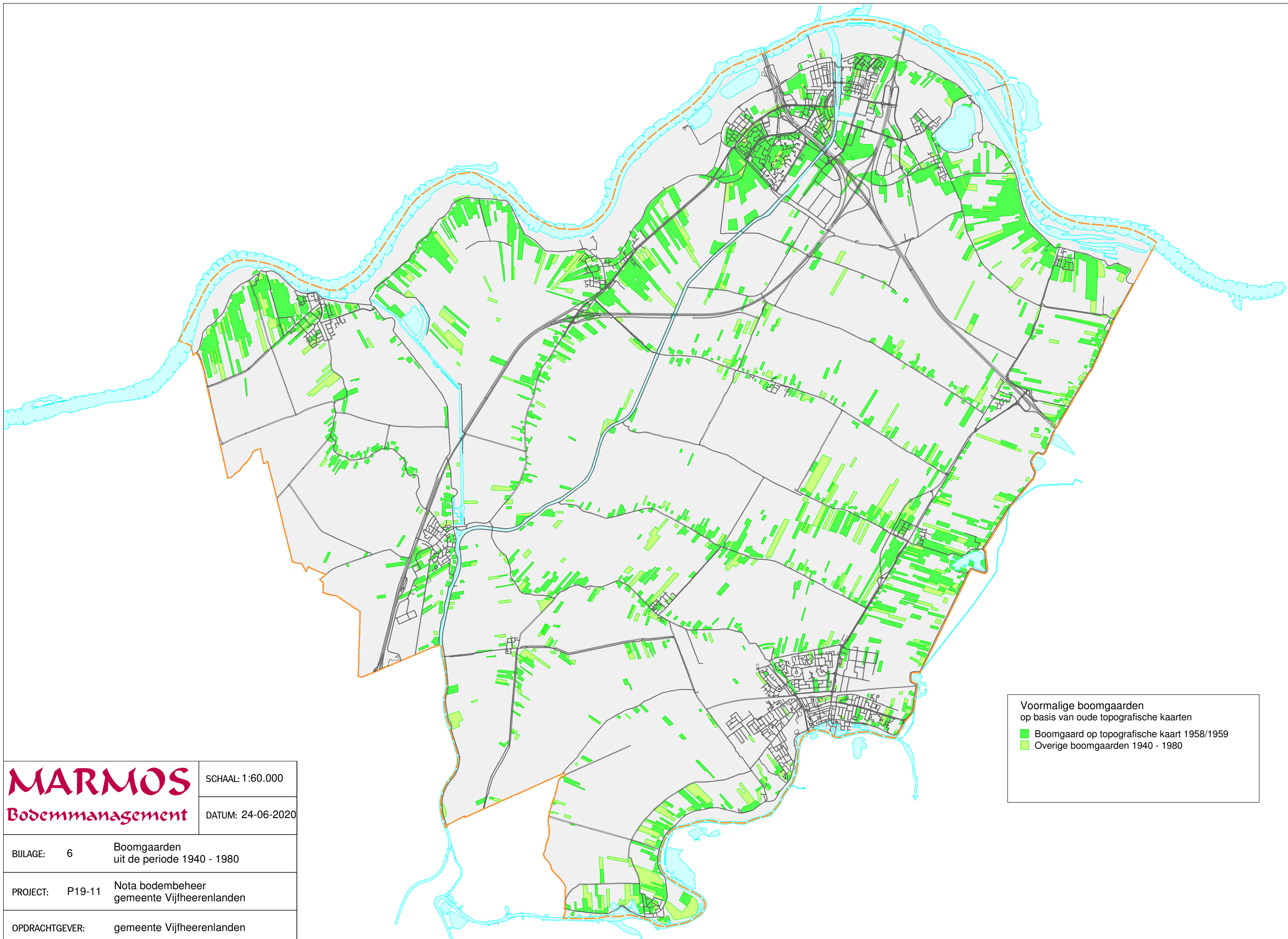
Bodemfunctieklasse Industrie

Landbouw / natuur

Rijkswegen, provinciale wegen en de spoorlijn hebben de bodemfunctie industrie, inclusief de bijbehorende bermen (niet weergegeven in de kaart)

Bijlage 6: Kaart met ligging (voormalige) boomgaardpercelen

Voormalige boomgaarden
op basis van oude topografische kaarten

- Boomgaard op topografische kaart 1958/1959
- Overige boomgaarden 1940 - 1980

MARMOS Bodemmanagement		SCHAAL: 1:60.000
		DATUM: 24-06-2020
BIJLAGE:	6	Boomgaarden uit de periode 1940 - 1980
PROJECT:	P19-11	Nota bodembeheer gemeente Vijfheerenlanden
OPDRACHTGEVER:	gemeente Vijfheerenlanden	

Bijlage 7: Samenvatting Handvat tijdelijke uitname

Tijdelijke uitname van grond en baggerspecie volgens het Besluit bodemkwaliteit

Voor tijdelijke uitname van grond en baggerspecie stelt het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) een vrijstelling voor een aantal verplichtingen. In artikel 36, derde lid is namelijk het volgende vastgelegd:

Het tijdelijk verplaatsen of uit de toepassing wegnemen van grond of baggerspecie is toegestaan zonder inachtneming van de artikelen 38 tot en met 64, indien deze vervolgens, zonder te zijn bewerkt, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde conditie opnieuw in die toepassing wordt aangebracht.

Dit impliceert dat als de grond of baggerspecie niet wordt bewerkt en op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde condities opnieuw in dezelfde toepassing wordt teruggebracht, dit toegestaan is toegestaan zonder kwaliteitsbepaling (artikel 38 en 40), toetsing aan de functie (o.a. artikel 59) en melding (artikel 42).

Overige bepalingen van het Bbk, en andere wetgeving zoals de Wet bodembescherming, de Arbo-regelgeving, Wet ruimtelijke ordening en Waterwet blijven bij tijdelijke uitname onverminderd van kracht. Denk hierbij bijvoorbeeld aan:

- Functionaliteit (art. 5 Bbk), d.w.z. dat sprake moet zijn van een nuttige toepassing, geen grotere hoeveelheid wordt toegepast dan volgens gangbare maatstaven nodig is voor het functioneren van de toepassing en dat de toepassing volgens gangbare maatstaven nodig is op de plaats waar deze plaatsvindt, of onder de omstandigheden waarin deze plaatsvindt);
- Zorgplicht bodem (art. 13 Wbb) en zorgplicht oppervlaktewater (art. 7 Bbk). Het is bijvoorbeeld niet toegestaan om asbesthoudende grond terug te plaatsen indien er bij ontgraving asbest is geconstateerd;
- Bij tijdelijke uitname kunnen grond of baggerspecie worden getransporteerd. Als dit binnen de grenzen van een werk gebeurt (geen transport over de openbare weg) is het niet nodig dat hierbij schriftelijke bescheiden aanwezig zijn. Als het transport naar een tijdelijke opslag buiten de grenzen van het werk plaatsvindt, is de aanwezigheid van schriftelijke bescheiden wel noodzakelijk. Een oorspronkelijk toegepaste bouwstof, ontgraven grond of baggerspecie wordt veelal als een afvalstof gezien. In dat geval moet het transport zijn vergezeld van een begeleidingsbrief.

Voor een volledig overzicht van andere wet- en regelgeving wordt verwezen naar paragraaf 12.1 uit de HUM Bbk te vinden via de website van Bodemplus: www.senternovem.nl/bodemplus/downloads/bodembeheer/hum_bbk.asp.

Tijdelijke opslag bij tijdelijke uitname

Tijdelijke opslag van de grond of baggerspecie kan onderdeel uitmaken van de tijdelijke uitname. Deze opslag duurt niet langer dan de looptijd van de onderhouds- of aanlegwerkzaamheden waarop het tijdelijk verplaatsen of wegnemen is gericht. Deze vorm van tijdelijke opslag hoeft daarom niet te worden gemeld, onderzocht of getoetst (onderzoeksverplichtingen die voortvloeien uit andere wet- en regelgeving gelden uiteraard onverkort). Overtollig materiaal dat na afronding van de werkzaamheden op de locatie in opslag blijft, in afwachting van een nieuwe bestemming, valt niet onder deze uitzonderingsbepaling. De plaats van tijdelijke opslag is niet nader bepaald (Zie Nvt Bbk p. 67).

De uitzonderingen voor tijdelijke uitname op grond van artikel 36, derde lid zijn in lijn met de uitzonderingen voor tijdelijke uitname van grond ingevolge artikel 28, derde lid, onder 2°, van de Wet bodembescherming. In dit artikel is bepaald dat voor een tijdelijke verplaatsing van grond geen meldingsplicht geldt. De gedachte bij beide uitzonderingen is dat in deze situaties er weinig tot niets verandert aan de milieubelasting. Dit artikel geldt niet alleen voor toepassingen die op grond van het Bbk worden gerealiseerd, maar ook voor toepassingen die onder meer onder het regime van het Bouwstoffenbesluit, het daaraan voorafgegane IPO-interimbeleid, of voor die tijd tot stand zijn gebracht. Daarbij moet het wel nuttige toepassingen betreffen.

Hieronder worden de vier aspecten uit artikel 36, derde lid Bbk, namelijk 'zonder te zijn bewerkt', 'onder dezelfde condities', 'op en nabij dezelfde plaats' en 'in dezelfde toepassing' behandeld. Daarbij is gebruik gemaakt van tekst uit de Nvt bij het Besluit bodemkwaliteit.

A. Zonder te zijn bewerkt:

In het Bbk is geen definitie opgenomen van het begrip bewerken. De toelichting van het Bbk geeft voor tijdelijke uitname aan welke voorbeelden wel of niet onder het begrip bewerken vallen. De volgende voorbeelden worden gezien als bewerken (hierbij kan dus geen gebruik gemaakt worden van de uitzondering uit artikel 36):

- Het rijpen van baggerspecie, voor zover de tijdelijke verplaatsing hierop gericht is;
- Het ontwateren van baggerspecie, voor zover de tijdelijke verplaatsing hierop gericht is;
- Zandscheiding.

De eerste twee voorbeelden betreffen niet de tijdelijke verplaatsing die enkel en alleen om logistieke redenen plaatsvindt. Ook daarbij kunnen (bijkomende) natuurlijke chemische en fysische processen optreden die onontkoombaar zijn, zonder dat er be- of verwerkingsactiviteiten plaatsvinden die dergelijke processen zouden bevorderen.

De volgende voorbeelden vallen volgens de toelichting niet onder het begrip bewerken (hierbij kan dus wel gebruik gemaakt worden van de uitzondering uit artikel 36):

- Het uitzeven van bodemvreemde bestanddelen;
- Louter natuurlijke, niet gestimuleerde processen of omstandigheden, zoals verdamping, microbiële afbraak, natuurlijke oxidatie en reductie;
- Wijziging van de structuur van de grond of baggerspecie, zoals ten gevolge van graafwerkzaamheden of het ploegen van landbouwgronden.

De gedachte bij het eerste en derde voorbeeld is dat de grove bestanddelen veelal bouwstoffen betreffen, die als zodanig weer kunnen worden toegepast. De kwaliteit van de grond en baggerspecie zelf blijft hierdoor onveranderd of zal worden verbeterd.

Let op: het uitzeven van bodemvreemde bestanddelen gericht op een milieuhygiënische kwaliteitsverbetering (bijvoorbeeld het uitzeven van asbesthoudende materialen) valt niet onder deze uitzondering. Dit wordt gezien als een bewerking (reinigen van verontreinigde grond). Voor dergelijke werkzaamheden is bovendien een erkenning voor de BRL 7500 op grond van het Besluit bodemkwaliteit vereist.

B. Onder dezelfde condities:

Toetsing aan kwaliteit en functie kan achterwege blijven omdat de betreffende handelingen ter plaatse niet tot (extra) aantasting van de bodem(functie) leiden. Om dit te waarborgen spreekt het artikel daarnaast over onder dezelfde condities. Van belang is dat samenstelling en emissie (uitloging) van de grond niet wijzigt. Het emissiegedrag kan

bijvoorbeeld ongunstig worden beïnvloed door wisseling tussen zuurstofrijke en zuurstofarme omstandigheden. Denk aan het niveau van de toepassing, de grondwaterstand, de mate van afscherming door een bovenliggende verhardingslaag of verschillen tussen toepassing onder oppervlaktewater of op de droge oever.

In de toelichting van het Bbk staan de volgende voorbeelden genoemd die niet aan de voorwaarde onder dezelfde condities voldoen:

- Het toepassen van (niet gerijpte) baggerspecie op landbodem (natte toepassing wordt droge toepassing);
- Het toepassen van grond afkomstig uit de kern van een weglichaam of geluidswal als afdeklaag van respectievelijk het weglichaam of de geluidswal (onderlaag wordt top laag).

C. In dezelfde toepassing:

Met het oog op de controleerbaarheid moet de grond of baggerspecie wel in *dezelfde toepassing* worden teruggebracht. In artikel 36 zelf alsmede in de toelichting van het Besluit worden de woorden "dezelfde toepassing" expliciet genoemd. Zie verder ook de elementen die genoemd worden onder B (dezelfde condities) en C (op of nabij dezelfde plaats).

D. Op of nabij dezelfde plaats:

De term 'op of nabij' geeft enige speelruimte. Indien sprake is van dezelfde toepassing en aan de andere voorwaarden wordt voldaan, dan hoeft de grond of baggerspecie niet precies weer op de plaats van uitname te worden aangebracht. Hierbij kunnen de volgende voorbeelden worden gegeven:

- Het in het kader van de (spoor)wegenbouw of -reconstructie wegnemen van bermgrond voorafgaand aan (spoor)wegverbreding en het opnieuw terugbrengen als bermgrond in de nieuwe berm (zelfde soort toepassing: berm wordt berm, maar niet op de exact zelfde plaats);
- Bij het verplaatsen van een sloot wordt de grond die vrijkomt uit de nieuw te graven sloot gebruikt om de bestaande sloot mee te vullen (bodem wordt weer bodem).

Bijlage 8: Samenvatting NEN 5707 (asbestverdachte grond)

In het kader van asbestonderzoek wordt bodem onderzocht volgens NEN 5707 als deze minder dan 50 gewichtsprocent bodemvreemd materiaal bevat (zie ook definitie grond (3.17)). Bij meer dan 50 gewichtsprocent bodemvreemd materiaal behoort asbestonderzoek volgens NEN 5897 te worden uitgevoerd.

Vooronderzoek asbest

Het vooronderzoek asbest bestaat uit het verzamelen van gegevens over bodemgesteldheid, het vroegere en huidige gebruik van de locatie en de directe omgeving en de mogelijke oorzaken van de verontreiniging met asbest door middel van een archiefonderzoek inclusief inventarisatie openbare bronnen (bijvoorbeeld *Asbestkansenkaart*). Een terreininspectie maakt deel uit van het vooronderzoek asbest, maar kan eventueel meteen voorafgaand aan het verkennend onderzoek asbest worden uitgevoerd. Indien bij de terreininspectie een andere situatie wordt aangetroffen dan op basis van het archiefonderzoek werd verwacht, dan moet de gemaakte onderzoekshypothese worden bijgesteld.

Aanleidingen tot het uitvoeren van een vooronderzoek asbest kunnen zijn:

- onderzoek volgens NEN 5740 of NEN 5725;
- de uitkomsten van een eerder (onvolledig) uitgevoerd vooronderzoek asbest;
- onderzoek volgens NEN 5897 met verdenking op de aanwezigheid van asbest in aangrenzende/onderliggende grond;
- het resultaat van een terreininspectie (bijvoorbeeld het aantreffen van asbestverdachte fragmenten);
- de uitkomst van een asbestinventarisatie van aangrenzende bouwwerken en objecten;
- de mogelijke aanwezigheid van asbest op basis van de asbestkansenkaart;
- de aanvraag van een bouwvergunning, wijziging van een bestemmingsplan of aankoop van een perceel;
- het verrichten van graafwerkzaamheden.

Het doel van het vooronderzoek asbest is om op basis van de verzamelde informatie een onderzoekshypothese op te stellen die de aard en de ruimtelijke verdeling van de bodembelasting met asbest beschrijft.

Vaststellen of er sprake is van een asbestverdachte locatie

Verzamel informatie over het vroegere en huidige gebruik van de locatie en de directe omgeving om vast te stellen of de locatie asbestverdacht is. Op basis van praktijkervaringen met asbestonderzoek in de afgelopen jaren moeten in elk geval de volgende activiteiten of gebeurtenissen worden beschouwd als asbestverdacht:

- de eventuele aanwezigheid in het verleden van bedrijven die asbesthoudende producten, apparaten of voorwerpen vervaardigden, toepasten en/of verwerkten, zoals: Asbestcement-fabrieken, scheepswerven, metaalgieterijen, gasfabrieken, munitie- en vuurwerfabrieken, producenten van kolenkachels en elektrische apparaten, stortplaatsen.
- toepassingen van asbestrestproducten vanuit de asbesthoudende industrie in/op de bodem, bijvoorbeeld asbestwegen en -erven, -dammen en -dempingen;
- locaties waar asbestbewerkingen hebben plaatsgevonden, zoals zagen en slijpen en locaties waar asbestresten (tijdelijk) zijn opgeslagen;
- de aanwezigheid in verleden en/of heden van boerderijen en bedrijfsgebouwen met schuren en loodsen waarin asbesthoudende bouwmaterialen zijn verwerkt;
- de aanwezigheid van asbestresten in de bodem en/of onder verhardingen (o.a. erven bij boerderijen);
- de aanwezigheid van (woon)gebouwen waarin asbesthoudende bouwmaterialen zijn verwerkt, dan wel die in het verleden zijn gerenoveerd met toepassing van asbesthoudende

producten, met een reële kans dat asbestresten in tuinen en/of plantsoenen terecht zijn gekomen;

OPMERKING: Bij buitentoepassing is in vrijwel alle gevallen de kans aanwezig dat door verwerking en beschadiging van de asbesthoudende toepassing asbestrestanten op de onderliggende bodem terecht zijn gekomen. Bij binnentoepassingen zijn aanwijzingen nodig dat tijdens de bouw of renovatie asbestrestanten op de bodem terecht zijn gekomen; bijvoorbeeld doordat bekend is dat er asbesthoudende materialen zijn verzaagd of anderszins bewerkt.

- eventuele stortingen van asbestverdachte afvalstoffen;
- de aanwezigheid van kapotte asbesthoudende buizen in de ondergrond;
- de toepassing van asbesthoudende beschoeiingen langs watergangen en afperkingschotten in (volks)tuinen;
- de (vroegere) aanwezigheid van glastuinbouw, dan wel afval van kassen op of in de bodem;
- historische calamiteiten met asbest (brand, explosie, storm), waarbij de verspreid geraakte asbestresten niet (volledig) zijn opgeruimd of de bodem niet op asbest is gecontroleerd;
- locaties waar asbesthoudende baggerspecie op de kant is gezet, is opgespoten of als ophooglaag voorkomt.

De volgende gevallen met betrekking tot de aanwezigheid van puingranulaat moeten als mogelijk asbestverdacht worden beschouwd. Of puingranulaat daadwerkelijk asbestverdacht is, is onder andere afhankelijk van het type puin en het moment dat het puin is geproduceerd dan wel in de bodem terecht is gekomen (zie ook E.2.6):

- de aanwezigheid van puinhoudende verhardingslagen dan wel ophooglagen van grond of baggerspecie met puinhoudende of andere antropogene bijmenging (bijvoorbeeld stedelijke ophooglagen);
- de (vroegere) aanwezigheid van opslagdepots met puinhoudende grond;
- de (vroegere) aanwezigheid van op- en overslag van puin of (mobiele) puinbrekers;
- de aanwezigheid van met puingranulaat gedempte putten en sloten

Bijlage 9: Maximale Waarden per bodemfunctieklaſſe

Maximale waarden (MW) voor de bodemfunctieklaſſen die aangegeven zijn in de Regeling bodemkwaliteit

	Stof	Maximale waarden behorend bij de functieklaſſe LANDBOUW/NATUUR (Landelijk kader Besluit bodemkwaliteit)	Maximale waarden behorend bij de functieklaſſe WONEN (Landelijk kader Besluit bodemkwaliteit)	Maximale waarden behorend bij de functieklaſſe INDUSTRIE (Landelijk kader Besluit bodemkwaliteit)
		gehalten in mg/kg	gehalten in mg/kg	gehalten in mg/kg
Standaardpakket grond	Arseen	20	27	76
	Barium	190	550	920
	Cadmium	0.6	1.2	4.3
	Chroom	55	62	180
	Kobalt	15	35	190
	Koper	40	54	190
	Kwik	0.15	0.83	4.8
	Lood	50	210	530
	Molybdeen	1.5	88	190
	Nikkel	35	39	100
	Zink	140	200	720
	PAK (10 Vrom)	1.5	6.8	40
	Minerale olie	190	190	500
	PCB (7 som)	0.02	0.02	0.5

In de tabel is aangegeven wat de Maximale waarden zijn voor een standaardbodem (10 % organische stof en 25 % lutum). De gemeten gehalten in de bodem moeten onder deze waarden liggen in het Generieke beleid om de bodem geschikt te kunnen noemen voor de betreffende bodemfunctieklaſſe.

Bijlage 10. Criteria grootschalige Bodemtoepassingen (GBT)

Het in hoofdstuk 5 van deze Nota beschreven Gebiedsspecifieke beleidskader voor het grondverzet geldt niet voor het toepassen van grond **in de kern** van een Grootschalige bodemtoepassing (GBT). Hiervoor is in het Besluit bodemkwaliteit een apart kader opgenomen.

Een grootschalige bodemtoepassing (GBT) is een toepassing waarin een grote hoeveelheid grond of baggerspecie aaneengesloten wordt toegepast. Een GBT moet (zoals beschreven is in de artikelen 62 t/m 64 van het Besluit bodemkwaliteit) aan de volgende eisen voldoen:

- minimaal een volume van 5.000 m³;
- minimale dikte van 2,0 meter (onder wegen 0,5 meter);
- afgedekt door leeflaag (dikte tenminste 0,5 meter) of een verhardingslaag.

Op grond van het gestelde in artikel 63 van het Besluit bodemkwaliteit mogen, voor wat betreft het toepassen op de landbodem, alleen de volgende toepassingen onder de noemer van een grootschalige bodemtoepassing worden gerealiseerd:

Toepassingen van grond en baggerspecie in bouw- en wegconstructies, waaronder wegen, spoorwegen en geluidswallen;

- Toepassingen van grond en baggerspecie voor het afdekken van een saneringslocatie of een stortplaats, met het oog op het voorkomen van nadelige gevolgen voor de omgeving;
- Toepassingen van grond en baggerspecie in ophogingen in waterbouwkundige constructies en voor het verontdiepen en dempen van oppervlaktewater met het oog op de hoogwaterbescherming, de doelstellingen van de Kaderrichtlijn water, bevordering van natuurwaarden en/of de vlotte en veilige afwikkeling van de scheepvaart;
- Toepassing van grond en baggerspecie in aanvullingen, waaronder de herinrichting en stabilisering van voormalige winplaatsen voor delfstoffen.

Naast de bovengenoemde grootschalige bodemtoepassingen kan ook worden gedacht aan afgeleide toepassingen zoals zichtwallen. Ook delen van golfbanen en parkreliëf kunnen voldoen aan de eisen van een GBT. Als voorwaarden voor bovengenoemde, afgeleide toepassingen dient duidelijk beschreven te zijn wie verantwoordelijkheid draagt voor het beheer van het de GBT en wie ervoor zorgdraagt dat de GBT ook daadwerkelijk langdurig in stand wordt gehouden. Voor overige toepassingen, zoals ophogingen van industrieterreinen en woningbouwlocaties, verspreiding of de tijdelijke opslag van grond en baggerspecie, kan niet worden gekozen voor het toetsingskader voor grootschalige toepassingen, dit betreffen namelijk toepassingen als bodem.

De partij grond of baggerspecie die in een grootschalige toepassing wordt verwerkt hoeft, in tegenstelling tot een Generieke bodemtoepassing, niet te worden getoetst aan de kwaliteits- en functieklaas van de ontvangende bodem. Wel wordt een bovengrens gesteld aan de kwaliteitsklaas van de toe te passen partij grond of baggerspecie. Een toe te passen partij grond mag namelijk niet de Maximale Waarden voor de klasse industrie niet overschrijden en een partij toe te passen baggerspecie mag de interventiewaarden voor waterbodems niet overschrijden. Aangezien een partij grond of baggerspecie met de kwaliteitsklaas Industrie (of Wonen) op een schonere bodem mag worden toegepast, moet worden voorkomen dat

hierdoor de ontvangende bodem verontreinigd raakt. Vandaar dat aan de toe te passen partij grond of baggerspecie eisen worden gesteld aan de mate van uitloging die mag optreden (in de vorm van emissie toetswaarden).

Een grootschalige toepassing moet worden afgedekt met een leeflaag van grond of baggerspecie van tenminste 0,5 meter. Deze leeflaag moet geschikt zijn voor de gebruiksfunctie en passen bij de daadwerkelijke kwaliteit van de omliggende bodem. In het geval de grootschalige toepassing is gelegen in gebied waarvoor Gebiedsspecifieke toepassingseisen zijn vastgesteld (LMW), en voor de leeflaag gebiedseigen materiaal gebruikt wordt, dan gelden deze LMW ook als toepassingseis voor de leeflaag van de GBT.

Voor wegen en spoorwegen, waarop een aaneengesloten laag bouwstoffen (bijvoorbeeld klinkers, asfalt of ballast) wordt toegepast, geldt een minimale toepassingshoogte van 0,5 meter. Bovendien moeten de bouwstoffen voldoen aan de eisen (samenstellings- en emissie-eisen) die de regeling bodemkwaliteit hieraan stelt. Daarnaast gelden, voor de bermen of taluds tot maximaal 10 m uit de weg, dezelfde toepassingseisen als voor de grond of baggerspecie die in de grootschalige toepassing mag worden gebruikt.

Bijlage 11: Verspreiden van bagger op aangrenzende percelen

Artikel 35, lid f van het besluit maakt "verspreiden van baggerspecie uit een watergang over de aan de watergang grenzende percelen, met het oog op het herstellen of verbeteren van de aan de watergang grenzende percelen" mogelijk volgens de spelregels die zijn opgenomen in het besluit. In de toelichting van het besluit is opgenomen dat de mogelijkheid rondom het verspreiden van (onderhouds)bagger wordt voortgezet. Daarbij is opgenomen dat de relevantie van het opbrengen van baggerspecie is gelegen in het instandhouden van de voor het bodemgebruik benodigde hoogteligging en verbetering van de bodemvruchtbaarheid. Hiermee wordt een eeuwenoude vorm van actief bodembeheer instandgehouden, waarbij baggerspecie via een cyclische handeling binnen het gebied wordt gehouden en op de kant wordt gezet.

Voordat baggerspecie op de aangrenzende percelen mag worden verspreid, is (in de meeste gevallen) inzicht in de milieuhygiënische kwaliteit noodzakelijk. In de normstelling is rekening gehouden met de landbouwfunctie die de aangrenzende percelen over het algemeen hebben. De bovengrens voor de milieuhygiënische kwaliteit van baggerspecie die nog mag worden verspreid, is daarom gebaseerd op de zogenaamde msPAF-methode. In tabel 1 van bijlage B in de Regeling bodemkwaliteit worden de normwaarden weergegeven voor het verspreiden van van baggerspecie over aangrenzende percelen. Bovendien wordt aangegeven voor welke parameters de msPAF moet worden uitgevoerd en voor welke stoffen 'normale' samenstellingswaarden gelden. Daarnaast mag bagger alleen verspreid worden als de in de baggerspecie gemeten gehalten de interventiewaarden voor landbodem niet overschrijden.

Bijlage 12: Meldingsformulier voor graven in zone D

Bijlage 13: Gebruiksadviezen voor diffuus lood in (moes)tuinen en plaatsen waar kinderen spelen

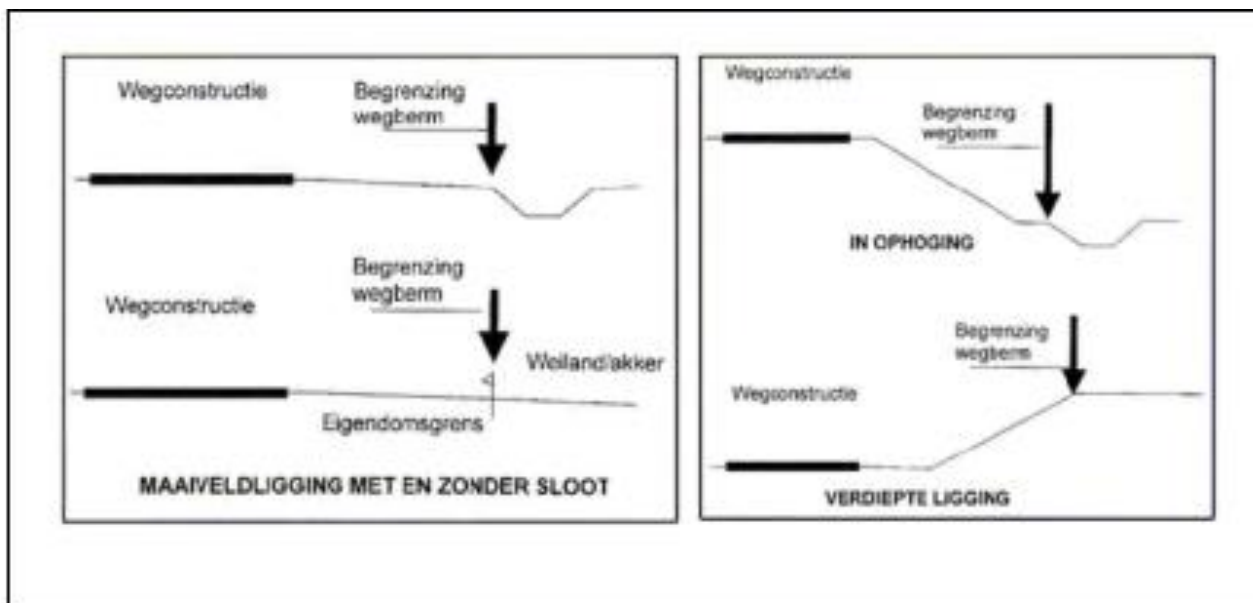
Om contact met verontreinigde grond te beperken kunt u het volgende doen:

- Laat kinderen spelen in een aparte zandbak met schoon wit zand.
- Teel groenten in bakken met schone grond.
- Breng een laag van schone grond aan, eventueel na afgraven van de verontreinigde bovenlaag. Of breng afdek materiaal aan (bestrating of een dichte grasmatten), met een schone zandlaag eronder. Doe dit vooral op plaatsen waar kinderen spelen.
- Let goed op de hygiëne: Laat uw kinderen hun handen wassen na het buitenspelen. Was ook zelf uw handen na het tuinieren in eigen tuin en voor het eten.
- Voorkom dat grond in uw huis terecht komt door schoenen uit te doen voor u naar binnen gaat.
- Stofzuig regelmatig uw huis, vooral als u of uw kinderen regelmatig met grond aan de schoenen het huis inkomen.

Bron: website provincie Utrecht

Bijlage 14: Wegbermen

Voor wat betreft de begrenzing van een wegberm waarvoor Gebiedsspecifieke beleidsregels zijn vastgesteld in par. 5.4.5 van deze Nota, wordt aangesloten bij onderstaande figuren. Deze figuren zijn afkomstig uit een brief van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Dienst Verkeer en Scheepvaart (kenmerk RWS/DVS-2009/2932, 19 november 2009). Indien de in de figuren aangegeven begrenzing verder van de verhardingskant is gelegen dan 10 meter, dan geldt 10 meter als maximale bermbreedte.

Bron: brief van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Dienst Verkeer en Scheepvaart, kenmerk RWS/DVS-2009/2932, 19 november 2009.